

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA CİTTASLOW
(SAKİN KENTLER BİRLİĞİ) HAREKETİNİN TİREBOLU KENT ÖRNEĞİ
(GİRESUN-TÜRKİYE) NDE UYGULANMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşegül DİKMEN KAZANCI

HAZİRAN 2019

TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA CİTTASLOW
(SAKİN KENTLER BİRLİĞİ) HAREKETİNİN TİREBOLU KENT ÖRNEĞİ
(GİRESUN-TÜRKİYE)'NDE UYGULANMASI**

Ayşegül DİKMEN KAZANCI

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“PEYZAJ YÜKSEK MİMARİ”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 20.05.2019

Tezin Savunma Tarihi : 10.06.2019

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Öner DEMİREL

Trabzon 2019

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında

Ayşegül DİKMEN KAZANCI Tarafından Hazırlanan

**SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA CİTTASLOW
(SAKİN KENTLER BİRLİĞİ) HAREKETİNİN TİREBOLU KENT ÖRNEĞİ
(GİRESUN, TÜRKİYE) 'NDE UYGULANMASI**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 28/05/2019 gün ve 1806 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.**

Jüri Üyeleri

Başkan :Prof.Dr. Öner DEMİREL

.....

Üye :Doç.Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ

.....

Üye :Doç.Dr. Ömer Lütfü ÇORBACI

.....

Prof. Dr. Asım KADIOĞLU

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Citta Slow (Sakin Kentler Birliği) Hareketinin Tirebolu Kent Örneği (Giresun-Türkiye)‘nde Uygulanması” adlı bu alışma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans programında hazırlanmıştır.

Yüksek lisans dönemi ve tez çalışmam boyunca değerli düşünce ve desteklerini benimle paylaşan, değerli hocam tez danışmanım Prof.Dr. Öner DEMİREL’e sonsuz teşekkürü bir borç bilirim. Tezimin çeviri bölümünde bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Elif TOKDEMİR DEMİREL’e çok teşekkür ederim. Çalışmada arşivinden yararlandığım Tirebolu Belediyesi’ne ve çalışanlarına saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans dönemi boyunca bana her türlü desteği olan Dr.Yasemin CINDIK AKINCI ve arkadaşım Sümeyye DEMİRTÜRK’e teşekkür ederim.

Bugünlere gelmemi sağlayan beni daima yüreklendiren canım aileme ve eşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayşegül DİKMEN KAZANCI
Trabzon, 2019

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında CittaSlow (Sakin Kentler Birliği) Hareketinin Tirebolu Kent Örneği (Türkiye- Giresun)‘nde Uygulanması” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Öner DEMİREL‘in sorumluluğunda tamamladığımı, verileri kendim topladığımı, analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 10/06/2019

Ayşegül DİKMEN KAZANCI

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XI
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Kent Kavramı	3
1.2.1. Kentleşme Kavramı	4
1.3. Sürdürülebilirlik Kavramı	6
1.3.1. Sürdürülebilirlik ve Kentleşme Kavramları	7
1.3.2. Sürdürülebilir Turizm.....	8
1.4. Kavramsal Çerçeve/ Yavaş Kent (Cittaslow) Kavramı.....	13
1.4.1. Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketinin Kavramsal Çerçevesi	14
1.4.2. Yavaş Yemek (Slow Food) Kavramsal Çerçevesi	15
1.5. Yavaş Kent (Cittaslow) Kriterleri	19
1.5.1. Cittaslow Üyelik Kriterleri	19
1.5.2. Üyelik Süreci	24
1.5.2.1. Üyelik Sürecinin Aşamaları	24
1.6. Türkiye'de Cittaslow Markasına Sahip Şehirler.....	25
1.7. Dünya'da Cittaslow Markasına Sahip Şehirler.....	31
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	35
2.1. Materyal.....	35
2.2. Yöntem	35
3. BULGULAR	37
3.1. Alan Verileri.....	37
3.1.1. Konum.....	37
3.1.2. Doğal Değerler	38
3.1.2.1. Coğrafi Yapısı	38

3.1.2.2.	Jeoloji ve Jeomorfoloji	38
3.1.2.3.	Toprak	40
3.1.2.4.	Su Kaynakları	41
3.1.2.5.	Bitki Örtüsü	42
3.1.2.6.	Yaban Hayatı	44
3.1.2.7.	İklimsel Özellikler	47
3.1.4.	Kültürel Değerler	47
3.1.4.1.	Nüfus ve Yerleşme Alanları	47
3.1.4.2.	Tarihsel Değerler	49
3.1.4.3.	Ulaşım Sistemi	51
3.2.	Tirebolu İlçesi'nin Cittaslow Kriterleri Kapsamında Değerlendirilmesi	53
3.2.1.	Çevre Politikaları	53
3.2.2.	Alt Yapı Politikalarına İlişkin Görüşler	60
3.2.3.	Kentsel Yaşam Politikalarına İlişkin Görüşler	62
3.2.4.	Yerel Üretiminin Korunmasına İlişkin Görüşler	71
3.2.5.	Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçi Planlar	80
3.2.6.	Sosyal Uyum	82
3.2.7.	Ortaklıklar	84
4.	TARTIŞMA	85
5.	SONUÇLAR	90
6.	ÖNERİLER	93
7.	KAYNAKLAR	98
ÖZGEÇMİŞ		

Yüksek Lisans

ÖZET

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA CİTTASLOW (SAKİN KENTLER BİRLİĞİ) HAREKETİNİN TİREBOLU KENT ÖRNEĞİ (TÜRKİYE - GİRESUN)'NDE UYGULANMASI

Ayşegül DİKMEN KAZANCI

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Öner DEMİREL
2019, 102 Sayfa

Günümüzde kentleşmenin *doğal değerler* üzerindeki olumsuz etkisinin her geçen gün artması, kentleşmeye bağlı *çevresel kirliliklerin* insan sağlığı üzerindeki etkilerini arttırması gibi olumsuz gelişmeler, kenti oluşturan tüm ilgi gruplarını, “ekolojik kent yenileme ve yaşanabilir sağlıklı kent” oluşturma yönünde motive ederek alternatif görüşler ortaya atılmasına neden olmuş ve bütün bu arayışların sonucu olarak kentler ve yaşam çevreleri farklı kent senaryoları ile karşı karşıya kalmıştır. Bu yaklaşımlardan biri de insan yapısı çevrede (man made environment) yaşam kalitesinin yükseltilmesine dönük sürdürülebilir yaşam sistemleri oluşturmak amacıyla 1999 yılında İtalya’da başlayan ve bütün Dünya’ya yayılan Cittaslow (sakin kent) Hareketi'dir.

Dünyada ve ülkemizde yeni yeni gelişmekte olan bir kavram olarak yavaş şehir hareketinin tenelinde yöre sakinlerinin kendi bölgelerine karşı öz bilinç oluşturması, daha sonra bunu koruyarak sürdürmesi yer almaktadır. Bu durum, yaşayanlar ve yaşanan yer açısından, yaşanabilir, sürdürülebilir ve yerel kimlik ve geleneklerin korunduğu yüksek bir farkındalık yaratmaktadır.

Bu çalışma, Cittaslow Sakin Kentler Birliği'ne üyeliği gerçekleştirmek üzere müracaat eden Tirebolu (Giresun) ilçesi'nin Birliğe kabul edilmesi için yerine getirmesi gereken 7 kriter ve alt kriterlerin gerektirdiği süreci tanımlamakta ve yapılan iş ve eylemler temelinde sorgulanmaktadır. Ayrıca bu çalışmada sürdürülebilir turizme hizmet eden, çevresel ve kültürel dokunun korunduğu, yöresel mutfak, müzik, sanat ve folklor öğelerinin ön planda tutulduğu değerler bütünü tanımlanmakta ve geleceğe yönelik olarak Tirebolu ilçesinin taşıdığı turizm potansiyeli üzerinde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Sürdürülebilir Turizm, Tirebolu.

Master Thesis

SUMMARY

THE APPLIATION OF CITTASLOW (SLOW CITIES UNION) MOVEMENT IN THE CASE OF
TIREBOLU (GİRESUN-TURKEY) IN THE SCOPE OF SUSTAINABLE TOURISM

Ayşegül DİKMEN KAZANCI

Karadeniz Technical University
Institute of Science and Technology
The Department of Landscape Architecture
Supervisor: Prof. Dr. Öner DEMİREL
2019, 102 Pages

Nowadays, negative developments such as the increasing negative impacts of urbanization on the natural values with each passing day, the increasing impact of environmental pollution caused by urbanization on human health has motivated all interest groups that make up the city to put forward alternative ideas on creating an “ecological city renewal and a livable healthy city” and as a result of all these search process have cities and living environments have started to be faced with different city scenarios. One of these approaches is the Cittaslow Movement aimed at creating sustainable living environments in order to increase quality of life in a man-made environment which started in Italy in 1999 and spread to the entire World.

As a newly developing concept in the world and in our country, the cttaslow movement is based upon the locals creating self-consciousness for their own region and then creating and sustaining this self-consciousness. In terms of place and those who live in it, this creates high self-consciousness in which sustainable and local identities and traditions are protected.

This research is carried out for the acceptance of the district of Tirebolu (Giresun), which has applied for membership in Cittaslow Slow Cities Association,7 criteria and sub-criteria required to fulfill the process defined by the task and actions are questioned on the basis of. The implementation of the slow movement is a new developing concept in the world and in our country the understanding of the slow city is associated with the tourism sector. In addition, in this study, in the scope of the Cittaslow concept, which serves the sustainable tourism, preserves the environmental and cultural texture, and places the elements of regional cuisine, music, art and folklore at the forefront, the tourism potential for the district of Tirebolu will be assessed.

Key Words: Cittaslow, Sustainable Tourism, Tirebolu, Slow Food.

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Kentin oluşum evresi.....	3
Şekil 2. Kentleşme kavramına örnek fotoğraf, New York	5
Şekil 3. Kentleşme hızını bağlı yapılaşma	6
Şekil 4. Sürdürülebilir turizmde doğan bazı alt başlıklar	9
Şekil 5. Yavaş turizmin diğer turizmler içindeki yeri	11
Şekil 6. Yavaş turizmin altı boyutu	12
Şekil 7. Cittaslow amblemi.....	13
Şekil 8. Fast Food kültürünün sembolü.....	15
Şekil 9. Carlo Petrini	16
Şekil 10. Yavaş Yemek (Slow Food) logosu.....	17
Şekil 11. TerraMadre günü logosu	19
Şekil 12. TerraMadre etkinliği-yerel ürünler panayırı	19
Şekil 13. Cittaslow Türkiye haritası	26
Şekil 14. Sakin şehirlerin yerleşme coğrafyası.....	31
Şekil 15. Araştırma alanının Türkiye'deki yeri.....	37
Şekil 16. Tirebolu sahil alanı ve Kalenin görünümü.....	38
Şekil 17. Harşit Çayı, (Orjinal 2018).....	41
Şekil 18. Gelavere Deresi	42
Şekil 19. Saplı Meşe (<i>Quercus robur</i>).....	43
Şekil 20. Anadolu Kestanesi (<i>Castanea sativa</i>)	43
Şekil 21. Kara Mürver (<i>Sambucus nigra</i>).....	44
Şekil 22. Mor çiçekli orman gülü (<i>Rhododendron ponticum</i>).....	44
Şekil 23. Karataş (<i>Turdus merula</i>).....	46
Şekil 24. Çulluk (<i>Scolopax rusticola</i>)	46
Şekil 25. Su samuru (<i>Lutra lutra</i>).....	46
Şekil 26. Tirebolu genel görünüş.....	50
Şekil 27. Tirebolu 1917	50
Şekil 28. Tirebolu asfalt yolu	51
Şekil 29. Tirebolu toprak yolu (Celli Mahallesi).....	52
Şekil 30. Tirebolu-Köyler arası ulaşım haritası.....	52
Şekil 31. Tirebolu sahil.....	54

Şekil 32.	Tirebolu plaj	54
Şekil 33.	Harşit Çayı.....	56
Şekil 34.	Harşit Çayı üzerindeki hes tesisleri	58
Şekil 35.	Tirebolu dağ geçidi.....	59
Şekil 36.	Tirebolu merkez bisiklet yolu	60
Şekil 37.	Tirebolu sahil bisiklet yolu.....	60
Şekil 38.	Tirebolu bisiklet parkuru güzergahı master planı	61
Şekil 39.	Tirebolu Merdiven Sokak.....	61
Şekil 40.	Tirebolu merkeze inilen merdivenler	61
Şekil 41.	Dolgu alandaki rekreasyon alanı	63
Şekil 42.	Hükümetdüzü Mahallesi, belediye parkı içi Erguvan ağacı.....	64
Şekil 43.	Tirebolu Kalesi (2019)	65
Şekil 44.	Tirebolu Olucak Yaylası	66
Şekil 45.	Tirebolu Kalesi	67
Şekil 46.	a) Tirebolu Bezi, b) Bez tezgâhı.....	74
Şekil 47.	Isabella Üzümü (Vitis labrusca L.)	75
Şekil 48.	Tirmit.....	77
Şekil 49.	Menevcen	77
Şekil 50.	Kiraz tuzlusu	77
Şekil 51.	Taflan tuzlusu	77
Şekil 52.	a) Tirebolu pidesi b) Pide çeşitleri	78
Şekil 53.	Tirebolu merdivenleri.....	81

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Sürdürülebilir turizmin 12 hedefi.....	10
Tablo 2. Sakin şehir kriterleri tablosu	20
Tablo 3. Türkiye'deki sakın kentler	26
Tablo 4. Yavaş Kent Birliği'ne üye bazı şehirler	32
Tablo 5. Dünyadaki sakın şehir sayıları	33
Tablo 6. Jeolojik devirler tablosu	40
Tablo 7. Giresun ili yabancı hayvan türleri	45
Tablo 8. Giresun meteoroloji istasyonuna ait ortalama yağış verileri	47
Tablo 9. Yıllara göre Tirebolu nüfusu	48
Tablo 10. Metreküp bazında kentsel yeşil alanlarda kullanılan çimento miktarı.....	83

1.GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Sanayi devrimiyle beraber ülkeler arası rekabetten doğan gerginlik, doğal kaynak ve pazar yeri arayışı ile sömürgecilik ideolojisinin doğmasına neden olmuştur. O dönemlerde insanlar, doğayı bitmez tükenmez bir kaynak olarak görmüştür. Ancak bunun böyle olmadığını anlayan insanoğlu doğayı korumanın gelecek nesillere teslim etme düşüncesi, gereklilikten çok zorunlu hale gelmiştir. Sanayi devriminden sonra insanların yerini makineler almıştır. Üretim ve bunun paralelinde tüketim de artmıştır. Teknolojik yeniliklerinin getirdiği hız baskısı toplum içinde hızla yayılmıştır. İnsanların gündelik hayatları hıza mecbur edilmiş, bununla birlikte birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu etkiye karşı tepkiler de çok zaman geçmeden gelişmeye başlamıştır. Bu bağlamda Avrupa'da başlayan sorunun çözümü gene Avrupa'da olmuştur.

1980 yılında, İtalya'da yöresel yemeğin önemini vurgulamak adına, bir olgu olarak ortaya çıkan “*Yavaş Yemek Hareketi (slow food movement)*” bu tepkilerin başlıcasıdır. Hızlı tüketim, yemek alışkanlıklarının tek tipleşmesi ve küreselleşme, tepki nedenlerinden bir kaçıdır. Dünyaca ünlü tarım şirketleri ve çok uluslu fastfood zincirlerinin toplumun yaşam biçimini şekillendirip hızlı yaşama sevk etmesinden dolayı yöresel kültürlerin yok olmasına karşı kurulan bir harekettir.

1989 yılında, Yavaş Yemek Manifestosu (Slow Food Manifestosu) imzalanarak (Yavaş Yemek) Slow Food resmi olarak kurulmuştur. Uygulanma başarısından dolayı bu hareket İtalya sınırlarından çıkıp, dünya çapında yaygınlaşmıştır. Bununla beraber yeni bir düşünce akımını da beraberinde getirmiştir. 1999 yılında, alt yapısı Yavaş Yemek (Slow Food) olan “Yavaş Kent (CittaSlow)” kavramı ortaya çıkmıştır. Kentlerin birbirine benzemesi sonrasında aynılan, sıradan ve kimliksiz kentlere karşı bir tepki olarak gelişen Yavaş Kent (Cittaslow) hareketi, Amerika ve Avrupa kıtasında yaygınlaşmıştır.

Yavaş Kent hareketi, küreselleşmenin yarattığı üretimden çok tüketimin olduğu sağlıksız şehirler yerine, yerel kimliğini kaybetmemiş dünya sahnesinde yer almak isteyen kentlerin katıldığı bir birliktir. Sakin Şehir yaklaşımı, sürdürülebilir yaşam sistemleri oluşturulması adına, kentlerdeki yaşam kalitesinin yükseltilmesi, kentlerin karşı karşıya olduğu problemlere karşın alternatif görüşlerin ortaya konmasına neden olmuştur. Bu

bağlamda son yıllarda sürdürülebilir ve yavaş kent kavramları ya da yeni kentleşme dinamikleri daha fazla tartışılmaya başlanmıştır.

Sürdürülebilirlik çerçevesinde Yavaş Kent, teknolojiden yararlanan, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanan, alt yapı problemi olmayan, gelenek göreneklerine sahip çıkan, insanların yaşam kalitesi yüksek kentlere dönüşme anlamında alternatif akımlardan birisidir.

Son yıllarda artarak devam eden yoğun insan kullanımına sahne olan kentlerin değişim ve dönüşüm sürecindeki yeni tanımlamalar, kentlere yeni roller yüklemektedir. Kentlerde yaşanabilirlik ve sürdürülebilirlik kavramları, 2016 yılında Ekvator'un Quito Kenti'nde yapılan toplantıda ilan edilen Quito Deklarasyonu'nun en önemli gündem maddeleri olarak yerini almış ve yeni kentsel paradigmalara olarak "*Çevresel Sürdürülebilirlik*" ve "*Doğa Odaklı Kent Senaryoları*" benimsenen yaklaşımlar olmuştur. Dünyanın tüm ülkelerinde benzer yaklaşımlar sergilenerek, yeni ve yaratıcı kavramlar ile kentleri odak noktası yapan gelişme dinamiği kavramları temelinde kentler, şekillenmeye başlamıştır.

2009 yılında, Seferihisar Belediyesi'nin (Yavaş Kent) Cittaslow ilan edilmesiyle bu hareket, Türkiye'de rağbet görmeye başlamıştır. Ülkemizde şu an için 17 şehir bu ünvana sahip olmuştur. Sakin Kent hareketi, dünyada kalkınma ve kentleşme için güncel bir alternatif olarak görülse de ülkemizde turistik tanıtım ve pazarlama kapsamında ele alınmıştır. Bu yaklaşım, ülkemizde saklı sayısız tarihi ve kültürel zenginliği ortaya çıkarmada bir fırsat niteliği taşımaktadır.

Bu çalışmada Doğu Karadeniz Kıyı bandında yer alan Tirebolu (Giresun) İlçesinin Sakin Kent olabilirliği ile ilgili ilçe belediyesi tarafından yapılan çalışmalar ele alınarak irdelenmekte, değerlendirilmekte ve yorumlanmaktadır. Tirebolu ilçe belediyesi tarafından ilçenin, sakin kentler birliğine üyeliğiyle ilgili başlatmış olduğu çalışmalar tezde verilmekte olup Tirebolu ilçesinin bu birliğe kabul edilebilirliğine yönelik sakin kent kriterlerinin neler olduğu, kriterlerin yerine getirilip getirilmediği, kentin özgün karakteristiklerinin kabul edilme sürecine yönelik katkılarının neler olacağı ile ilgili değerlendirmelere yer verilmektedir.

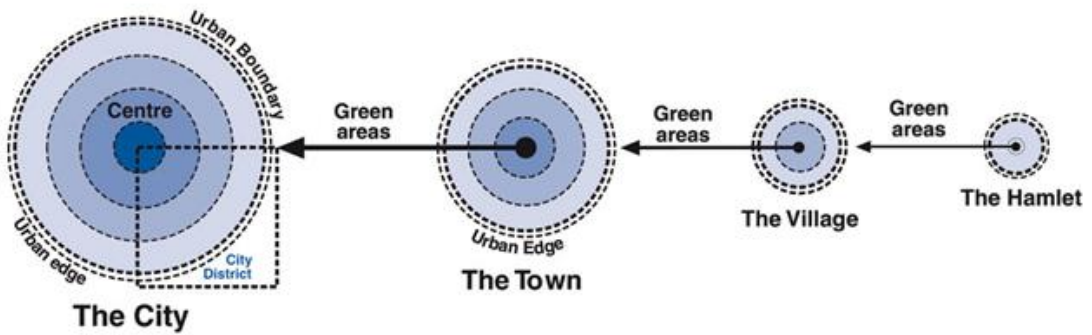
1.2. Kent Kavramı

Kent kavramı, tarihin hemen her dönemine göre değişkenlik göstermektedir. Dinamik bir kavram niteliğinde olma özelliği de, zaman içinde meydana gelen farklılıklarla kendisinde bir mekân oluşturduğu kültürlerin ve medeniyetlerin temel düşüncelerine göre farklı tanımların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Holton (1999)'a göre, kent kavramını Yunan felsefesine dayandırarak insanların yaşadığı bölgenin mal sahibi olarak ve aynı bölgenin yönetiminde de özgürce vatandaşlık haklarını kullanmasını öngördüğü bir düşünce sistemine dayandırmaktadır. Ayrıca Holton kent kelimesini “civitas” yani yurttaşlık anlamında kullanıldığını savunmuştur. “Osmanlıca da ise “şehir” kelimesini Türkçe’de “kent” kelimesi karşılamaktadır. Türklerin önceleri “balık (balığ)” olarak adlandırdıkları yerleşimler 11. yüzyıldan itibaren “kend (kent)” olarak adlandırılmıştır” (Sümer, 1993).

Keleş (1998)'in Kentbilimlerine ait olan terimler sözlüğünde kent, nüfus yoğunluğunun küçük yerleşim yerleri olan köylere göre daha fazla olduğu, yaşamsal koşulların daha iyi olduğu, tarım yapma oranının az ve insan hayatının rutin işleriyle yaşamını devam ettirdiği alanlar olarak tanımlanmaktadır(Şekil 1).

“İnsanın yere bağlanması ile fiziki çevreye daha fazla müdahale etme ve daha fazla kalıcı yapılar inşa etme gereği ortaya çıkmıştır. İlk topluluklar, bireylerin en önemli ihtiyaçlarından beslenme ve barınma ihtiyaçlarını karşılamak için seçtikleri doğal kaynakları zengin ve doğal güçlere karşı korunaklı yerlerde kök salmaya başlamışlardır.(Tüm bu gelişmeler toplumun sosyal yapısına uygun bir fiziki yapı olan kent dokusunun temellerini atmıştır” (Özbilen, 1991).

Şekil 1. Kentin oluşum evresi (URL-1, 2019) .

(The Hamlet: Mezra, The Village: Köy, The Town: Kasaba, The City: Şehir, Green areas: Yeşil alanlar, Urban Boundary: Kentsel sınır, Centre: Merkez, City District: Şehir Bölgesi, Urban edge: Kent kenarı)

Kent, insanların yaşamsal faaliyetlerini devam ettirebilmek için başka insanlara muhtaç olduğundan dolayı dünya üzerinde belirli topluluklar halinde yaşadığı ve bu toplulukların kendi çarkında dönebilmek için kendi kendini yönetip örgütlediği mekânlar olarak da tanımlanabilir. Burdanda görüldüğü üzere kent kavramına yönelik birçok tanım ve görüş ortaya atılmıştır. Bal, (2008)'a göre kenti 4 kavram üzerinde incelemiştir. Hidrolik toplum kavramı ve artı ürün, ekonomik kuramlar, askeri kuramlar ve dinsel kuramlar. Bir kentin kent olabilmesi için ilk şart toprağın değeri ve bu toprağın bulunduğu iklim şartlarıdır. İnsanlar bu topraklarda ekip biçme ve sulama olgusuyla birlikte tarıma yönelmektedir. Tarımdan elde edilen artı ürün ile insanlar arasında sosyal iletişim ağı gelişerek kentler oluşmaktadır. Elde edilen ürünlerin kente destek sağlayabilmesi için yerleşik tarımın olması gereklidir. İkinci düşünce ise kentlerin ekonomik kaygılarından dolayı oluştuğu düşüncesidir. İnsanların oluşturdukları pazar yeri, kentsel yerleşim için önem arz etmektedir. Üçüncü düşünce askeri kuramlardır. Dünya üzerinde merkezler vardır ve bu merkezleri korumak için askeri savunma sistemleri vardır. Bu toplanma neticesinde kentler oluşur. Son görüş olan dinsel kuramlar kentleri kutsal bir mekân olarak görür ve insanlar inandıkları inançlara göre o merkezlerde toplanıp kenti oluştururlar. Şahin (2010) kent ile yapmış olduğu çalışmada, İbn-i Haldun gibi düşünürler, insanların yerleşik hayata geçmelerini dinsel kuramların sebep olduğunu düşündüklerinden de söz eder.

Weber (2000) kent ile ilgili yaptığı çalışmada, dünyada merkez noktaları vardır ve insanların bu merkez çekirdeğinde yaşamsal faaliyetleri sürdürmek adına yönetim merkezleri oluşturup bu bölgelerde yoğunlaşarak hayatını devam ettirdikleri ve olanakların olduğu mekânlar olarak tanımlamaktadır.

1.2.1. Kentleşme Kavramı

Son yüzyılın en önemli olgusundan biri de *Kentleşme* kavramıdır. Kentleşme, en basit tanımıyla nüfus sayısının diğer yerleşim alanlarına göre daha yoğun ve kent sayısının daha fazla olduğu bölgelerdir (Şekil 2). Sezal (1992) şehirleşme ile ilgili yaptığı çalışmada, kentleşmeyi insan nüfusunun özelliklerine göre oluştuğunu savunmaktadır. Nüfus

farklılığı, nüfus yoğunluğu, nüfus ölçüsü ve bunlarla beraber insan hayatının sosyal yapısı, sosyal münasebeti kentleşmeyi oluşturan en önemli unsurlar olduğunu düşünür.

Şekil 2. Kentleşme kavramına örnek fotoğraf, New York(URL-2).

Kentleşme tanımı itibariyle karmaşık bir özellik gösteren ve toplumsal olarak değişme sürecinden etkilenen bir yapıya sahiptir. İşbir (1982) yaptığı çalışmada, kentleşme kentlerdeki sanayileşmenin yoğun bir etkisiyle üretimin arttığı bununla beraber hizmet ve ticaretin büyüdüğü, nüfusun merkezlerden taşıp kent dışında iskân eden insan sayısının artmasıyla kentlerin çoğalması aynı zamanda devletin yönetimi altında olduğu sosyal haklarının olduğu bir kavram olarak tanımlamaktadır.

Özetlemek gerekirse kentleşme belli bir sürecin kendini tamamlamasıyla oluşmaktadır. En başta kasabalar sonra o bölgelerdeki nüfus yoğunluğundan artan yerleşim yerleri kentleri oluşturur. Kentlerdeki sanayileşme sonucu kent dışında oluşan iskân yerlerinin artması (Şekil 3), kent sayısını arttırarak kentleşme kavramını oluşturmuş olur.

Şekil 3. Kentleşme hızını bağlı yapılaşma (URL-3)

1.3.Sürdürülebilirlik Kavramı

“Sürdürülebilirlik kavramı, günümüzde çok kullanılan kavramlardan birisidir. Özellikle 1980’lerden itibaren daha geniş alan da kullanılmaya başlanmıştır. Kökeni itibarı ile Latince “Sustinere” kelimesinden gelen “sürdürülebilirlik” (Sustainability) kelimesi, sözlüklerde birçok anlamda kullanılmış olmasına rağmen, esas itibarıyla; sürdürmek, sağlamak, devam ettirmek, desteklemek, var olmak anlamlarında kullanılmaktadır” (Onions, 1964).

Beyhan (2004)’a göre, sürdürülebilirlik kavramı; gelecekte yaşanabilecek doğanın, çevrenin ve toplumsal hayatların devamlılığını sağlayabilmek için aldığı önlemler olarak tanımlanmıştır. Tekeli (1996) yaptığı çalışmada; sürdürülebilirliği, insanlar tarafından kabul gören, siyasi birimlerin bu süreç içine dahil olduğu, kendi kendini yenileyebilen bir çevre hareketininin gelişme süreci olarak tanımlamaktadır. Sürdürülebilirlik, her konuyu en ince noktasına kadar dikkate alan yaşamı devam ettirme çabasıdır.

Özlüer (2007), sürdürülebilirlik sürecinin bilimsel kaynağının ekolojik denge olduğunu belirtmiştir. Kentler ve kentlerin gelişme sürecinden oluşan kentleşme, devamlılığını sağlayabilmek için sürdürülebilirlik dinamiklerinden ve sürdürülebilirlik olması için kitlesel bir hareketin öneminden bahsetmektedir.

İncedayı (2007), kenti oluşturan mekânlar farklı başlıklar altında incelenerek “sürdürülebilirlik” çerçevesinde tartışılabileceğinden ve bu konuların hep gündemde olacağından bahsetmiştir. Sürdürülebilirlik bütünleştirici bir kavram olmasından dolayı, mekânların adil kullanımına ve kent içinde yaşayan insanların çevre planlama kararlarını ortak noktaya toplayan bir olgudur. Bundan dolayı bu düşünceleri siyasi bir koruma politikasıyla bağdaştırmak kaçınılmazdır.

Yalçın ve Ercoşkun (2005)’a göre, 1987 yılında yayınlanan (Bruntland Raporu) ile sürdürülebilirlik kavramı bileşenleriyle beraber çevresel faktörlerin hepsini en ince ayrıntısına kadar inceleyip bunu ilke edinen bir planlama anlayışı olduğunu ve bu rapor aldığı kararlar ile sürdürülebilirlik kavramına önemli boyutlar kazandırdığından bahsetmiştir. Kısıtlı olan kaynakların etkin kullanımı, tarımsal faaliyetleri için yapılan destek ve insanların kültürel değerlere olan saygı konuları üzerinde durulduğundan da bahsedilmiştir.

1.3.1.Sürdürülebilirlik ve Kentleşme Kavramları

Sürdürülebilirlik kavramı, insanların sanayi ve ticarete gelişme gösterip ekonomik, teknolojik bakımdan ileri seviyede olup bunların karşısında bir o kadar da çevre sorunlarının ortaya çıkmasıyla alınan önlemler ve ekolojikdengeyi koruma adına oluşturulmuş bir sistemdir. Satterthwaite (1997) yaptığı çalışmada, sürdürülebilirlik kavramının, kent kavramı ile alınması gerektiğini savunmaktadır. Sürdürülebilirlik kavramı ve onun gelişmesini sağlayan öğeler vardır. En başta çevresel öğeler olmak üzere sosyal yapı, demografik durum, kültürel durumlar kentleşme kavramıyla ele alınarak değerlendirildiğinden bahsetmiştir. Sürdürülebilir kentler, devamlılığını sağlayabilmek için ve gelecek nesillerinde gereksinimlerini düşünerek problemlere en iyi yanıt veren bir sistemdir.

Başaran (2007) yaptığı çalışmada, sürdürülebilir kent kavramını üç madde haline getirmiştir. Birinci madde, kentlerde insanların hem kentle hem de ortak yaşam alanları içinde yapılan ilişkilerinde, kamuya özel hizmet alımlarında yapılan çalışmalarının ve yaşam koşullarını geliştirme konusunda yapılan bir takım çalışmalar olarak tanımlamıştır. Kentlerin, huzurlu ve sağlıklı bir ortam sağlama açısından özel bir potansiyele sahiptir. . Birinci maddede görüldüğü üzere insanların yaşam kalitelerini arttırmak temel hedef olduğu söylenebilir. İkinci madde kent, kendi varlığını devam ettirebilmek için kendini

döndürebilen bir mekanizmasının olması ve bu mekanizmanın da kendi kendini güçlendirmesi gerektir. Son madde, kentin çevre kaynaklarının bilinçsizce ve fazla kullanımı, kaynaklardaki geri dönüşümler, üretim ve tüketim konularını sorgulama gereği olduğunu düşünür.

Sürdürülebilir kentleşmenin hedefleri ise şu şekilde tespit edilebilir (Yazar, 2006);

1. Yaşam kalitesinin geliştirilmesi,
2. Gelişme konusunda farklı alternatiflerin varlığı,
3. Yoksulluğa karşı koyma,
4. İstihdam ve beslenme sorunlarının çözümü,
5. Sağlıkla ilgili temel gereksinimlerin karşılanması,
6. Biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi,
7. Teknolojide yeniden yapılanma,
8. Nüfus artışının denetim altına alınması,
9. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı,
10. Temiz ve güvenilir su bulma,
11. Risklerin ortadan kaldırılması (örneğin kriz yönetimi, doğal afet yönetimi, vb)
12. Sürdürülebilir kentleşme hedefleri doğrultusunda özellikle arazi kullanım planlaması önemli bir yere sahiptir.

1.3.2. Sürdürülebilir Turizm

Son zamanlarda insanlar, çevre ve sosyal yapıya karşı yapılan tahriplere tepki olarak turizm alanında da alternatif arayışlar içerisine girmişlerdir. Ekolojik dengelerin sürekliliğini ve toplumsal değerlerin yaşatılmasını amaçlayan bu turizm anlayışı, bölgesel ekonomiklendirmeyi sağlayan bunun sonucunda gelir arttırıcı, kullanılabilir nitelikte sürdürülebilir temele dayanan pek çok alternatif bileşene ve turizm çeşitlerini bünyesinde barındıran (Şekil 4) bir politika ve ilkeler bütünü olarak varlık alanı bulmuştur.

Şekil 4. Sürdürülebilir turizimden doğan bazı alt başlıklar (Swarbrooke, 1999).

Turizm, sürekli büyüyen ve hızlı gelişen bir endüstri dalı olduğu için turizm mekânlarının da çeşitlenmesini sağlamaktadır. Alternatif turizm çeşitlerine ihtiyaç duyan sektör birçok başlık altında sıralanmaktadır.

Kernel, (2005) yaptığı çalışmada, sürdürülebilirlik ilkelerini benimseyerek yöre halkının istekleriyle, turizmin bağdaşması konusunda önemli olduğunu düşünmektedir. Turizm sektöründeki sürdürülebilirlik, ekonomik kalkınma dışında sosyal ilişkiler ve çevre konularını da bütünleştiren bir yapıya sahip olduğunu düşünür.

Johnson (2002)'a göre sürdürülebilirlik kavramı, turizm sektörüne yeşil kimlik kazandırmıştır. Sürdürülebilir turizm tanımlamasının uygulamada ve sonuç çıkarmada uzun ve zor bir süreç olduğundan bahsetmiştir. 1992 yılında Turizm Birliği ve Dünya Doğa Fonu, insanların yaşam biçimlerinin, doğal ve kültürel kaynakların gelecekteki işlevsel özelliği, geçmişteki ve gelecekteki potansiyel yapısını dikkate alarak ekonomik durumların adil bir paya sahip olduğunu bilen işletmeciler ve yöre halkıyla beraber yönlendirilen bir olgu olduğundan bahsetmiştir.

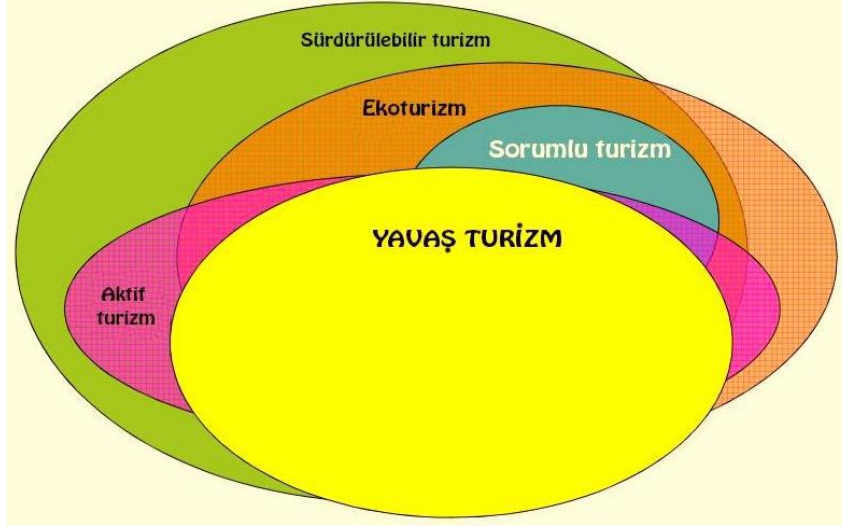
Son zamanlarda insanlar turizme karşı olan beklentilerini değiştirip alternatif turizm etkinliklerine yönelmektedirler. İnsanlar gittikleri mekanlarda o bölgeye ait tarihi mekanlar, kültürel kalıntılar, yerel kültürlerinin bozulmadığı yaşam şekilleri, o yöreye ait organik ürünleri, bitki ve hayvan türlerini yerinde görmek istemektedirler. Bunu yaparken en başta doğaya, kültüre ve yöre halkına duyarlı olma konusunda, duyarlı turizm anlayışını benimsemişlerdir. Kitle turizminde maksimum kazanç sağlama kaygısı ile turist sayısı

önemliken bu yeni turizm anlayışında daha az gruplar veya birey olarak yöreye turist çekmeye çalışır. Ayrıca alternatif turizm etkinliklerini de geliştirmeye katkı sağlar (Tablo 1).

Tablo 1. Sürdürülebilir turizmin 12 hedefi (UNEP and WTO, 2005).

1)Ekonomik Süreklilik	Turizm destinasyonlarının ve işletmelerinin uzun vadede fayda sağlamaya ve büyümeye devam etmesi için sürekliliklerini ve rekabetçiliklerini sağlamak.
2)Yerel Refah	Ziyaretçilerin yerel harcama oranını artırmak da dahil olmak üzere turizmin ev sahibi destinasyon katkısını azamiye çıkarmak
3)İstihdam Kalitesi	İrk, cinsiyet, engellilik gibi konularda ayrımcılığa mahal vermeden, ücret ve hizmet kalitesinin artırılması da dahil olmak üzere turizm tarafından yaratılan yerel istihdamın sayısını ve kalitesini artırmak
4)Sosyal Eşitlik	Yoksullara sunulan fırsatların, gelirin ve hizmetlerin iyileştirilmesi de dahil olmak üzere turizmden elde edilen ekonomik ve sosyal faydanın genele adil bir şekilde dağılımını gözetmek
5)Ziyaretçi Memnuniyeti	İrk, cinsiyet, engellilik gibi konularda da ayrımcılık yapmadan bütün ziyaretçilere güvenli ve tatmin edici bir deneyim sunmak.
6)Yerel Kontrol	Turizmin diğer paydaşları ile istişare içerisinde planlama, yönetim ve bölgede turizmin gelişimi konusunda yerel yönetimleri süreçlere dahil etmek ve yetkilerini artırmak.
7)Toplumsal Refah	Sosyal bozulma ve istismara yol açmadan sosyal yapı ve kaynaklara, imkânlarla ve yaşam destek sistemlerine erişim de dahil olmak üzere yerel halkın yaşam kalitesini muhafaza etmek ve iyileştirmek
8)Kültürel Zenginlik	Ev sahibi topluluklara özgü kültür, gelenek ve tarihi mirasa saygı duymak ve güçlendirmek
9)Fiziki Bütünlük	Kentsel ve kırsal alanların kalitesini muhafaza etmek ve güçlendirmek ve çevrenin fiziki ve görsel bakımdan bozulmasını engellemek
10)Biyolojik Çeşitlilik	Doğal alanların, habitatın ve yaban hayatının korunmasını desteklemek ve olası zararı asgariye indirmek
11)Kaynak Verimliliği	Turizm firma ve hizmetlerinin gelişim ve işletmesinde sınırlı ve yenilenemeyen kaynakların kullanımını asgariye indirmek.
12)Çevresel Sağlık	Turizm işletmelerinden ve ziyaretçilerden kaynaklanan hava, su ve kara kirliliğini ve atık üretimini asgariye indirmek

Son zamanlarda turizm faaliyetleri, insanların talepleri doğrultusunda değişmektedir. Yavaş turizm de (Şekil 5) teknolojiyi kullanarak yerleşkenin kötü bir yönde tahribata uğramadan eski yapısını devam ettirme çabası vardır. Yavaş turizmi, şekilde görüldüğü üzere sürdürülebilir turizmin alt başlığında incelemek mümkündür.

Şekil 5. Yavaş turizmin diğer turizmler içindeki yeri(Dall'galioi, Nazzaruolo ve Zago, 2011).

Gardner (2009)'a göre yavaş turizm, daha çok doğayla ve o yöreye ait kültür varlıklarının keşfiyle yapılan turizm formudur. En önemli özelliği de yöre halkıyla sosyal bir iletişim kurulduğu, teknolojiden uzak bir keşif turizmi olduğundan bahsetmiştir. Kitle turizmi de yavaş turizmin tam tersi olan o bölgeye uçakla gelip uçakla dönen, tur rehberliğinde ve onların yönlendirdiği kısıtlı mekânların gezilmesiyle sonlanan bir düşünce hâkim olduğundan bahsetmiştir.

“Yavaş turizm bir konukseverlik politikası içinde, sosyal, çevresel gelişme ve sürdürülebilirlik ilkesi ile hem turizm açısından mekânın çekiciliğini desteklemek hem de sürdürülebilir bir toplumun olmazsa olmaz değerleriyle beraber yavaş yaşam kavramını desteklemektedir” (Campbell, 1996).

Dall'aglio vd'ne (2011) göre yavaş turizmin altı boyutu vardır. Bunlar; 1/Contamination/Etkileşim, 2/Authenticity/Gerçeklik, 3/Sustainability /Sürdürülebilirlik, 4/ Slowness /Yavaşlık, 5/Time/ Zaman, 6/Emotion /Duygu'dur.

1) Etkileşim:Yöre halkının gelen turistlerle olan iletişimi, turistler ve çalışan personel arasındaki iletişim, turistlerin birbirleriyle olan iletişimi göz önüne alınmalıdır.

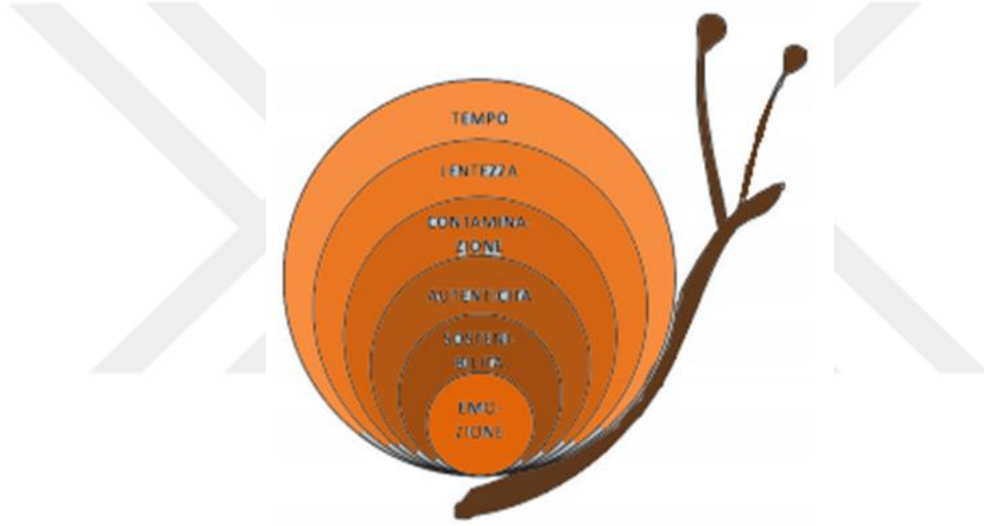
2)Gerçeklik:Ziyaret edilecek olan alanlar, kültürel özelliklerini, adetlerini koruyan ve yapay hiçbir alan olmayan yerleri kapsayan bir deneyim sunmalıdır.

3)Sürdürülebilirlik:Alandaki çevresel gelişimi ve devamlılığını sürdürebilmek için ekosistemi etkilemeyen projeler ve yöre halkına uygun ticareti savunur.

4)Yavaşlık:İşletmeci için hız, müşterilerin memnuniyetini göz önünde tutarak doğru zamanda bilgi paylaşımı olduğunu savunur. İşletmeciler, turistleri ve çalışan personeli organize ederek analiz etme ve gelişimlerinin nasıl olacağını anlama konularında zaman ayırmaları gerekmektedir. Bilinçli kullanılan hız insanlar arasındaki ilişkiyi de düzene sokar.

5)Zaman: Kitle turizm yerine alternatif turizmleri tercih etmektir. Kalitenin öne çıktığı, zamanı dikkate almayarak turistlerin ağırlandığı bir zaman sürecidir.

6)Duygu: Turistlerin ziyaretleri boyunca ve ziyaretlerini bitirdikten sonra gezdiği yerler hakkında düşüncelerinin olmasıdır.

Şekil 6. Yavaş turizmin altı boyutu (Dall'aglio vd., 2011).

“Lumsdon ve McGrath, (2011) 'a göre yavaş turizm , 5 özellikten oluşmaktadır:

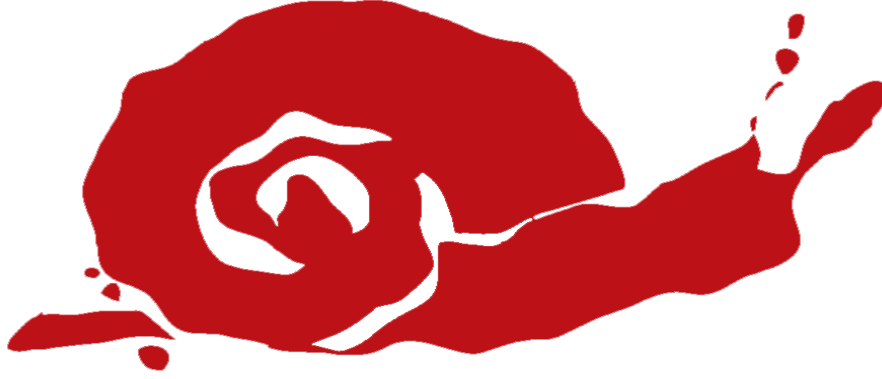
- Seyahat esnasında düşük karbon salınımı sağlayan ulaşım araçları seçmek,
- Her alanda yavaşlama,
- Yeni gezi tecrübeleri ortaya koymak,
- Çevre bilincini arttırmak,
- Gidilen yerin kültürel farklılığını beş duyu ile yaşamak.”

1.4. Kavramsal Çerçeve/ Yavaş Kent (Cittaslow) Kavramı

Cittaslow, İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan Türkçede “Yavaş Şehir”, “Sakin Kent” anlamlarında kullanılmaktadır. 1999 yılında, Greve in Chianti şehrinde ortaya çıkan bu kavram, uluslararası bir belediyeler birliğidir. Hızlı yaşam felsefesi insanları sosyal ortamlardan uzaklaştırarak bireysel yaşama mahkûm etmiştir. Gün boyunca insanlar işe gitme, alışveriş yapma, televizyon izleme gibi pasif ve sağlıksız bir yaşam yaşamaya mahkûm edilmiştir. İnsanoğlunun yaşamını olumsuz etkileyen hızlılığa karşı bir direnç noktası olan yavaşlık, insanların yaşadıkları problemlere karşı tepki göstererek sorunlara karşı başa çıkmayı sağlamıştır. Yurtseven, vd.(2010) yaptıkları çalışmada, zaman odaklı olarak geç kalma korkusunun olmadığı, sorunlara yavaş yaşam düşüncesiyle başa çıkma kolaylıklarından bahsederek zamanın tadını çıkarılmasıyla bu hayatın daha anlamlı olacağını öne sürmüşlerdir.

Kültürel bir eğilim olarak bilinen, Yavaş Hareket (Slow Movement), Cittaslow’un bir parçasıdır. Bu eğilim kentlerdeki benzeşmeleri her konuda red ederek bir şehrin kültürel farklılıklarını ortaya koyup yerel özelliklerini desteklemektedir. Amblemi de yavaşlığı temsil eden salyangozdur. (Şekil 7).

Şekil 7. Cittaslow amblemi (URL-4).

Mayer ve Knox, (2006) yaptığı çalışmada, Cittaslow kentlerdeki yaşam kalitesini arttırmayı hedefleyen bir yapı olduğunu ve kentin gelişmesinde uygulanabilecek alternatiflerden biri olduğunu düşünmüşlerdir. “Cittaslow düşüncesini benimseyen kentlerde yavaşlık kavramı daha iyi bir yaşam tanımına denk gelmektedir.” (Radstrom, 2011). Honore (2008) yavaşlık kavramını yavaşlığın gerici bir düşünceden çok var olan

özü koruyup sürekli gelişen modern dünyanın iyi yanlarını kullanabilen bir oluşum olduğunu düşünmektir. Sezgin ve Ünüvar (2011), yavaşlık konusunda modern teknolojiyi red ederek kent içinde aracın yasaklandığı, yerel ürünlerin tüketildiği ve geleneksel yapının tamamen korunduğu bir düşünce yapısını savunmaktadırlar. Hıza karşı bir direnç olan yavaşlık anlayışı bazı bölgelerde küreselleşmeye karşı hızın olmadığı yani küreselleşmenin o bölgeye baskı kurmayan kentlerde yavaşlığın var olduğunu ve bunun o yöreye ait insan yaşamında normal bir akışı olduğunu görmemek mümkün değildir. Bu bölgenin insanlarında, taşınma, sürekli gelişen teknolojiye bağımlılık ve insan yaşamının büyük çoğunluğunu oluşturan örnekler en alt seviyede olup, günlük geleneksel yaşamın verdiği sakinlik ve huzur gözlemlenebilmektedir.

1.4.1. Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketinin Kavramsal Çerçevesi

“1999 yılında, İtalya'nın bir kasabası olan Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda sakin kent hareketi ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini, yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla insanların kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir yerel kalkınma modeli olan Cittaslow felsefesini ulusal platformda tartışma konusu olarak öne sürmüştür. İdealleri kısa zamanda Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları ve Slow Food başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir”(URL-5).

“Küreselleşme, kültürler üzerindeki tepkiselleştirme etkisi ile Dünyanın birbirine benzer kentlerden oluştuğu, kendine özgü yöre duygusunun yitirildiği yeni mekânların yaratılmasına neden olmuştur. Bu bağlamda yavaş hareketi, kimlik ve kültürel değerlerin yitirilmesine karşı direnmeyi, yerel etnoğrafik değerleri ve gelenekleri yaşatmayı ve bu anlayışın sürdürülebilir kılınmasını amaçlamaktadır” (Knox, 2005).

Şekil 8. Fast Food kültürünün sembolü (URL-6).

Yavaş kent düşüncesine göre; iyi yaşamak ve yavaş yaşamak farklı anlamlara sahip kavramlardır. İyi yaşamakta en hızlı ve kolay şekilde sorunları çözümlenme vardır. Yavaş yaşamakta kendi içinde düşünceli bir şekilde acele etme vardır. Hayatın sunduğu olanakları bilimli bir şekilde, kullanarak bilgi birikiminden faydalanmaktadır. Daha yavaş, daha saygılı ve çevreye duyarlı olarak gelecek nesilleri de düşünme kaygıları vardır. Yavaş kent olmak zamanı durdurmak değildir. Sezgin ve Ünüvar (2011) yavaş kente bir katkısı varsa modern teknolojinin de kullanılabileceğinden bahsetmiştir. Modern ve Geleneksellik arasındaki dengeyi kurmak önemlidir.

“Yavaş hareketi, fast food kültürünün sembolü haline gelen McDonald's (Şekil 8) ve benzerlerine karşı başlatılan, hızlı yaşam ve hızlı yemek pratiğinin artması ve yerel geleneklerin kaybolmasının doğurduğu kaygıyı toplumsal tepki haline dönüştürmüş olan bir harekettir” (Keskin, 2012). “Yavaş düşüncesi yapılan bu tanımlamalarla sınırlı kalmayıp birçok sektörün çıkış noktası haline gelmiştir. Yavaş turizm, yavaş seyahat, yavaş modası gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Aslında bu fikir gündelik hayatta da bir çok alanda uygulanabilir özellikle olduğunu göstermektedir” (URL-7).

1.4.2. Yavaş Yemek (Slow Food) Kavramsal Çerçevesi

“Yavaş yemek olgusu, 1986'da İtalyan gazeteci yazar Carlo Petrini (Şekil 9) öncülüğünde Roma Piazza di Spagna'da açılan McDonald's restoranının açılışının protesto edilmesiyle başlamıştır. Tüketimin tek tipleşme sürecini, yine bir fast-food zinciri McDonalds'a gönderme yaparak McWorld kavramıyla açıklayan Benjamin Barber, bu

sürece yine küresel düzeyde direnç gösteren slow-food hareketinin hangi şartlar altında doğduğunun ipuçlarını da vermektedir’’ (Barber, 2003). Bu hareket McDonalds’ın yapmadığı her şeyi temsil etmektedir.

Şekil 9. Carlo Petrini (URL-8).

‘‘Taze, yerel, mevsimlik ürünler; nesiller boyunca elden ele geçen yemek tarifleri, ölçülü çiftçilik, esnaf ürünleri, aile ve arkadaşlarla keyifle yemek yemek vb.dir. Bu anlamda yereli destekleyen yavaş yemek hareketi, küresel kapitalizmin doğal düşmanı olarak gösterilmektedir’’ (Honore, 2008).

‘‘Bu olay, ilerleyen zamanlarda da bir felsefe dönüşmüştür. 2004’de İtalya’da Yavaş Yemek felsefesiyle birlikte 26 Gastronomik Bilimler Üniversitesi (University of Gastronomic Sciences) kurulmuştur. Sembolü küçük bir salyangoz olan yavaş yemek, yavaş çekim gelişimini uluslararası bir harekete dönüştürecek destekçilere ihtiyaç duyan bir fikirdir’’ (Petrini ve vd. 2003).

‘‘9 Kasım 1989 yılında, SlowFood manifestosu imzalanarak SlowFood resmi bir şekilde kurulmuştur (Şekil 10).

‘‘Yavaş yemek hareketi paylaşılan deneyimlere dayalı bir kalite kavramı önermektedir. Kalite üç boyuta dayalı bir kavramdır. İyi, temiz ve adil boyutlarını içermektedir. İyi; gıdanın gerçek bir tat, aroma ve görünüşe sahip olması boyutunu içerir.

Temiz; sürdürülebilirlik boyutunu kapsar. Anlamı ekolojiye zarar vermeden üretimin yapılması, biyolojik çeşitliliğe saygınlık ve gıdanın sağlıklı olmasını sağlamaktır. *Adalet*; sosyal sürdürülebilirlik boyutudur. Bu boyut; gıdaların etiksel olarak sürdürülebilir olmasını, çalışanları sömürmeyen üretim yöntemlerinin kullanılmasını ve iyi ürünlerin göz ardı edilmemesi gerektiğini söylemektedir”(Schneider, 2008).

Şekil 10. Yavaş Yemek (Slow Food) logosu (URL-9).

“Yavaş yemek akımı; yemek, eğlence, yer algısı ve misafirperverlik ile ilgili olduğundan yerel belirleyiciliğin kaybolmasına karşı çıkmaktadır. Daha genel şekliyle yerel ayırt edici özelliklere odaklanmakta ve sürdürülebilir kentsel gelişmenin üç E’sini (Environment-çevre, Economy-ekonomi, Equity-eşitlik) birleştirmektedir. Amaç yerel küçük çiftçileri ve yerel işletme sahiplerini destekleyecek “Bilinçli tüketici” oluşturmaya odaklanmaktadır. Bu tür tüketim alışkanlıkları yoluyla, insanlar, yerel üreticilere bir gelir elde etme fırsatı verirler, böylece üç E üçgeninin eşitlik kısmını sürdürmeye yardım ederler”(Mayer ve Knox, 2006).

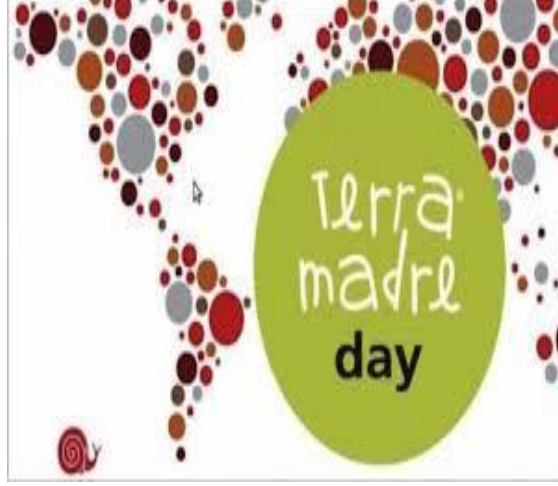
“Yavaş yemek hareketi beş ana yarar sağlamaktadır (Dickinson ve Lumsdon, 2010’dan aktaran: Sezgin ve Ünüvar, 2011):

- Yerel çeşitlilikten üretilmiş taze tadılan yemekler,
- Ne yediğimizle ilgili yerel kontrol ve bilginin sağlanması,
- Yerel metot ve tariflerin yaşatılması,
- Kent manzarasının geliştirilmesi,
- Yiyecek uzaklığını azaltarak enerji tasarrufu sağlanmasıdır.”

“Yavaş Yemek (Slow Food) bileşenlerinden biri olan (Toprak Ana) Terra Madredir. Uluslararası bir ağ olan (Toprak Ana) Terra Madre, küçük ölçekli üreticilerin, belirli bir gıda üretim yöntemiyle bir araya gelmiş grupların oluşturduğu topluluktur. Terra Madre ağı, (Toprak Ana) “Yavaş Yemek Eko-Gastronomik Bilimsel Mutfak Merkezleri”nden (Convivia) oluşmaktadır.”“Convivia; yerel ürünleri ve gelenekleri teşvik etmek, basit geleneksel aşçılık ve yemek yeme toplantıları düzenlemek, yavaş yemek mesajını yaymak ve eğlenmek amaçlarıyla düzenli buluşan yavaş yemek üye gruplarıdır” (Yurtseven, vd., 2010).

“2009 yılından bu yana her sene, Slow Food’un 1989’da kurulduğu gün olan 10 Aralık’ta kutlanan Terra Madre Günü, Slow Food Terra Madre Ağı üyelerinin sürdürülebilir üretim ve tüketim için yerel karar alıcılara seslerini duyurabilecekleri bir gün haline gelmiştir. Terra Madre Günü yerel gıdanın küresel boyutta fark edilmesi ve kutlanması bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Slow Food’un aktif olduğu ülkelerde her sene yüz binden fazla insan; buluşmalar, tartışmalar, piknikler, yemekler, tarımsal geziler ve daha birçok başka etkinlik etrafında bir araya gelmektedir”(URL-10).

“TerraMadre, iki yılda bir İtalya’nın Torino kentinde dünyanın dört bir yanından gelen insanların buluştuğu büyük bir platformdur. Çiftçi, köylü, küçük üretici, peynirci, çoban, akademisyen, araştırmacı, aktris, yazar, gazeteci, kooperatif temsilcisi, öğretmen, öğrenci, işçi, memur, aşçı, lokanta sahibi, akla gelebilecek her meslekten yiyecek içecek dünyası ile ilgili kişiler, TerraMadre etkinliğinde bir araya gelir. Bio-çeşitliliği ve çevreyi korumak, tohumun patentlenmesine ve GDO’lu ürünlere karşı çıkmak, su hakkını savunmak, geleneksel üretim biçimlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, küresel kartellerin dayatmalarına direnmek gibi pek çok konuda tartışmalar, paneller yapılıyor, dünyanın dört bir yanından projeler sunuluyor, üretilen fikirlerin paylaşıldığı büyük bir platform haline geliyor (Şekil 11-12).

Şekil 11. TerraMadre günü logosu(URL-11).

Şekil 12. TerraMadre etkinliği-yerel ürünler panayırı (URL-12).

1.5. Yavaş Kent (Cittaslow) Kriterleri

1.5.1. Cittaslow Üyelik Kriterleri

“Cittaslow Birliği, 1999 yılında İtalya’nın Greve in Chianti kentinde kurulan, nüfusu 50.000’in altında olan kentlerin üye olabildiği uluslararası bir belediyeler birliğidir. Birliğe üye olmak için birliğin belirlediği kriterler vardır. Bu kriterleri gerçekleştirmek için projeler geliştirmek ve uygulamak gerekmektedir. Kentlerin kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve bir kentin cittaslow birliğine katılmak için 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir. Komite tarafından yapılan çalışmanın onaylanmasının ardından

geçerli olan yeni kriterlerin yerine getirilmesine dönük yapılan çalışmalar açısından, ilk aşamada deneme amaçlı olarak başvuruda bulunan belediyeler, bir sene deneme süresine tabi tutulmaktadır”(URL-13).

“Belediyenin başlattığı veya yaptığı projeler, programlar veya planlar için yapılan puanlamada projenin ne zaman başlatıldığı, ne kadar başarılı olduğu dikkate alınır. Başvuru dosyası, kriterin adı ve altında, o kriter çerçevesinde yapılanların yer alacağı şekilde word formatında hazırlanmalı ve kriterler çerçevesinde gerçekleştirilen etkinlikler hakkında da bilgi sahibi olmaya dönük fotoğraflara yer verilmelidir” (URL-13).

Başvuru dosyası hazırlanırken kriterler (Tablo 2) hakkında gerçekleştirilen faaliyetler belgelenmelidir. Belediyenin yaptığı yazışmalar, meclis kararları, alınan raporlar, düzenlenen toplantı tutanakları veya fotoğrafları, ek belge olarak ayrıca sunulmalıdır. Bu belgeler, ait oldukları kriterin numarasını belirtecek şekilde bir ek klasöre yerleştirilmelidir. Örneğin başvuru dosyasında su temizliğinin belgelenmesi kriteri çerçevesinde ilgili kurumdan alınan su analiz raporlarına 1.2. başlığı altında ek dosyada yer verilmelidir. Ek dosyadaki bu belgeler taratılarak bir cd/dvd içinde de teslim edilmelidir. “Ek dosyanın İngilizceye çevrilmesine gerek yoktur. Kriterlerin puanlanmasında o kriter çerçevesinde yapılan çalışmaların seviyesi de dikkate alınmaktadır. Örneğin hava kirliliği için hiçbir şey yapmayan kent, puan alamayacak, hava ölçümü yapıp, havanın temizliğini analiz raporlarıyla belgeleyen kent, tam puan alabilecektir. Hava ölçümü yapılması için meclis kararı alan ancak henüz yapmayan kentler veya hava ölçümü takvimlendirilmiş ama henüz gerçekleşmemiş kentler ara puanlar alacaklardır. Her halükarda yapılan faaliyetler hakkında meclis kararları, yazışmalar, raporlar ve benzeri belgeler, kanıtlayıcı belge olarak sunulmak durumdadır”(URL-13)

Tablo 2. Sakin şehir kriterleri tablosu(URL-13.).

Sakin Şehir Kriterleri	
1. Enerji ve Çevre Politikaları	
1.1.	Hava kalitesinin belirlenen yasal parametrelere uygunluğunun belgelenmesi*
1.2.	Su kalitesinin belirlenen yasal parametrelere uygun olduğunun belgelenmesi*
1.3.	Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması
1.4.	Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması*
1.5.	Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi
1.6.	Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması*
1.7.	Binalarda ve kamusal alanlarda enerji tasarrufu sağlanması
1.8.	Yenilenebilir kaynaklardan kamusal enerji üretiminin yapılması

Tablo 2'nin devamı

Sakin Şehir Kriterleri
<p>1.9.Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması 1.10.Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması* 1.11.Yerleşik ailelerin elektrik enerjisi tüketim miktarı 1.12.Biyolojik çeşitliliğin korunması</p>
<p>2. Altyapı Politikaları</p> <p>2.1 Kamusal binalara bağlı verimli bisiklet yollarının varlığı 2.2 Mevcut bisiklet yollarının, kilometre bazında araç yolları ile karşılaştırılması* 2.3 Toplu taşıma durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet parkının varlığı 2.4 Özel taşıt kullanımına alternatif olacak eko ulaşım planlamasının yapılması*(1) 2.5 Engelli bireylere yönelik mimari engellerin kaldırılması* 2.6 Aile düzeni ve hamile kadınlar için girişimler*(2) 2.7 Tıbbi hizmetlere onaylanmış erişebilirlik 2.8 Kent merkezlerinde ticari ürünlerin sürdürülebilir dağıtımı(3) 2.9 Çalışmak için günlük olarak başka kente geçen şehir sakinlerin yüzdesi*</p> <p>Not. (1) Elektrikli otobüs, dik yokuşlarda yürüyen merdivenler vb. yapılması, (2) Kent merkezlerinde ve hastanelerde hamileler için özel park yeri ayrılması, (3) Kent merkezlerinde ürün dağıtımında havayı kirleten araçlar yerine elektrikli veya motorsuz taşıtların tercih edilmesi,</p>
<p>3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları</p> <p>3.1. Kentsel dayanıklılık için planlama yapılması**[1] 3.2. Kent merkezini iyileştirecek ve değerini arttıracak müdahalelerin yapılması*(4) 3.3. Verimli bitkiler ve/veya meyve ağaçlarının yardımıyla toplumsal yeşil alanların yenilenmesi ve/veya oluşturulması** 3.4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması(5) 3.5. Marjinal alanların belirlenmesi ve yeniden kullanılması* 3.6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilişim ve iletişim teknolojilerinin kullanımı* 3.7. Sürdürülebilir mimari (biyomimari vb.) için hizmet masası oluşturulması* 3.8. Kentin internet ağına (fiber optik, kablosuz) sahip olması* 3.9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması*(6) 3.10. Evden çalışma sisteminin geliştirilmesi 3.11. Bireysel sürdürülebilir kentsel planlamanın desteklenmesi(7) 3.12. Sosyal altyapıların desteklenmesi 3.13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın desteklenmesi* 3.14. Kent içinde verimli yeşil alanların üretken bitkiler ve/veya meyvelerle yeniden kazanılması ve/veya oluşturulması** 3.15. Yerel ürünlerin ticarileştirilmesi için alan yaratılması* 3.16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması-doğal alışveriş merkezlerinin yaratılması*(8) 3.17. Metreküp bazında kentsel yeşil alanlarda kullanılan çimento miktarı</p> <p>Not. (4) Sokak mobilyaları, turizm levhaları, kentsel peyzaj ve korunması (5) Kentin daha yaşanabilir olması için çalışmalar yapmak. Örnek olarak işe gidiş ve çıkış saatlerinde oluşan trafik sıkışıklığını azaltmak için okulların veya kamu kurumlarının mesai saatlerini kaydırmak. İş yerlerinde kreş açılmasını teşvik etmek de örnek verilebilir. (6) Gürültü, elektrik sistemleri vb. (7) Pasif ev vb. (8) Tarihi kent merkezlerinde yer alan geleneksel esnaf dükkanlarının desteklenmesi</p>

Tablo 2'nin devamı

Sakin Şehir Kriterleri	
[1]	<p>Kentlerin çağımızda karşılaştığı krizlere karşı dirençlerini arttırmak Cittaslow hareketinin odak noktalarından biri haline gelmiştir. Bu amaçla gerçekleştirilebilecek projeler yerel yönetimlerin yaratıcılıklarına bağlıdır. Bir fikir vermesi açısından aşağıdaki örnekler dikkate alınabilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kamu binaların enerji tüketimini azaltmak ve özel binaların tüketimlerini azaltılmasını teşvik etmek - Yerel yenilenebilir enerji kaynaklarına ulaşılabilirliği çoğaltıp, içilebilir suyun gereksiz kullanımını azaltmak - Petrol bazlı ürünlerin kullanımını azaltmak - Yerel kompostlamayı teşvik etmek - Verimli bitkiler dikmek (ceviz, elma, fındık, akça ağacı – karbon emisyonu emen yerel bitkiler) - Yerel yiyecek üretimini teşvik etmek - Üretim/dağıtım zincirini kısaltabilmek için her ekonomik sektörde yerel üretimi teşvik etmek. - Permakültür ilkelerini benimsemek - Kentin kendine yeterliliğini göz önüne almak (Örneğin kentin bağımlı olduğu sistemlerden birinin durması sonucu alternatiflere sahip olup olmaması. Ulaşım sisteminin bir arıza sonucu birkaç gün durmasının kentin geneline olan etkisinin azaltılmasına yönelik çalışmalar gibi) - Mevcut kriz durumunda çözümlerin tartışılmasını teşvik etmek ve sonuçları plan haline getirmeden halka sunarak düşüncelerini değerlendirmek <p>Halkın aktif katılımı çok önemli, bu sayede insanların gruplar oluşturarak toplumun kalanının farkındalıklarının artırılmasında aktif olarak çalışabilir. Günümüzdeki baskın hayat tarzının insan psikolojisinde gösterdiği etki hafife alınmamalı.</p>
4.	<p>Tarım, Turizm, Esnaf ve Zanaatkarlara Dair Politikalar</p> <p>4.1.Tarım ekolojisinin geliştirilmesi**⁽⁹⁾[2]</p> <p>4.2.El yapımı ve etiketli esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması*</p> <p>4.3.Geleneksel iş tekniklerinin ve el sanatlarının değerinin artırılması*</p> <p>4.4.Hizmetlere erişimi arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak*⁽¹⁰⁾</p> <p>4.5. Okul kantini, aş evi vb. kamusal alanlarda yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması*</p> <p>4.6.Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi*</p> <p>4.7.Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması, değerlerinin artırılması*</p> <p>4.9.Otel kapasitelerinin artırılması*⁽¹¹⁾</p> <p>4.10.Tarımda GDO kullanımının yasaklanması</p> <p>Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin sunulması</p> <p>Not. (9) Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması (10) Bölgedeki halkın hizmetlere ulaşımını arttırmak (11) Yatak sayısının nüfusa yıllık oranının değerlendirilmesi</p>
[2]	<p>Tarım ekolojisinin asıl amacı kimyasal ürünlere ve fosil yakıtlara mümkün olduğunca az bağımlı bir "agrosistem" oluşturmaktır.</p> <p>Bu metotlar ziraatın iklim değişikliklerine adapte olmasını sağlar, su ihtiyacını %30 azaltır ve enerji giderlerini %60 indirir. Güney Afrika gibi bazı örneklerde gelirin altına katıldığı gözlemlenmiştir. (Shutter 2011)[#]. Birleşik Milletler Gıda ve Tarım Örgütü de son 50 yılda dramatik bir şekilde artan gıda talebini karşılamak için endüstriyel makinelerin kullanılarak üretimin artırıldığı "Yeşil Devrimi" eleştirmeye başladı. Bu yoğun üretimden bize miras olarak; çevre kirliliği, biyolojik çeşitliliğin kaybı ve toprağın fakirleşmesi kalmıştır. Yoğun, kimyasal madde kullanılan ve mono kültür (tek türün kullanıldığı) tarım sınırlandırılmalı ve rastgele kaynak sömürmeyi terk etmeliyiz. Küçük boyutlu tarımı ve sebze bahçelerinin değerlerini arttırmalı ve tarım koruma metotlarını tekrar canlandırmalıyız.</p> <p>Bunlar arasında toprağın çok derinine inmeden yapılan tarım, yer örtücü bitkilerin sürekli mevcudiyetini sağlamak, tarımdan kalan organik artıkları toprakta bırakmak, ekini belirli aralıklarla değiştirerek toprağa doğal zenginlik kazandırmak, sulama sistemlerini verimli ve dikkatli bir şekilde kurarak</p>

su tüketimini azaltmak, gübre kullanımını sınırlandırmak düşünülebilir.
#Oliver De Shutter, "Agroecology UN Report", 2011.

Tablo 2'nin devamı

Sakin Şehir Kriterleri
<p>5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar</p> <p>5.1. İyi karşılama⁽¹²⁾</p> <p>5.2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak⁽¹³⁾</p> <p>5.3. Sakin güzergahların mevcut olması⁽¹⁴⁾</p> <p>5.4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi</p> <p>5.5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların sakin şehir temaları hakkında sürekli eğitim görmesi**</p> <p>5.6. Sağlık eğitimleri</p> <p>5.7. Yöre halkına sakin şehir kavramı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek*</p> <p>5.8. Sakin şehir üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı</p> <p>5.9. Sakin şehir kampanyalarının desteklenmesi*</p> <p>5.10. Sakin şehir logosunun internet sayfasında ve başlıklı kağıt üzerinde kullanımı*</p> <p>Not. (12) Ziyaretçilere yönelik çalışacak tanıtım görevlisinin belirlenmesi ve eğitilmesi, yönlendirme levhaları, ziyaretçilere yönelik altyapı olanakları ve tanıtım ofisleri gibi hizmet noktalarının mesai saatlerinin düzenlenmesi</p> <p>(13) Fiyatların ve tarifelerin açık bir şekilde sergilenmesi</p> <p>(14) Basılı olarak veya internet sayfasında ve web üzerinde yayınlanması</p>
<p>6. Sosyal Uyum</p> <p>6.1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar</p> <p>6.2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması⁽¹⁵⁾</p> <p>6.3. Engelli kişilerin entegrasyonu</p> <p>6.4. Çocuk bakımının desteklenmesi</p> <p>6.5. Genç neslin istihdam durumu</p> <p>6.6. Yoksulluk</p> <p>6.7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti</p> <p>6.8. Farklı kültürlerin entegrasyonu</p> <p>6.9. Politikaya katılım</p> <p>6.10. Belediyenin kamu konut yatırımı</p> <p>Not. (15) Kentin normal bir mahallesinde kilometrekare başına 100 kişi düşerken, kentin etnik bir mahallesinde 300 kişi düşmesi, yerel yönetimin entegrasyon konusunda başarısız olduğu anlamına geliyor ve aday kentin bu kriterden düşük puan almasına neden oluyor.</p>
<p>7. Ortaklıklar</p> <p>7.1. Slow food aktiviteleri ve kampanyaları için destek</p> <p>7.2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri slow food veya diğer kurumlarla desteklemek</p> <p>7.3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin sakin şehir ve slow food felsefelerinin yayılmasını sağlayacak gelişmeleri için işbirliği yapmak</p>

Zorunlu kriterler o konuda yapılan çalışmaların mevcudiyetinin zorunlu olduğu kriterlerdir ve kriter listesinde bir asteriks (*) ile belirtilirler. Perspektif kriterler ise iki asteriks ile belirtilen (**) ve aday kent tarafından geleceğe yönelik daha kesin ve imtiyazlı taahhütlerin benimsendiği kriterlerden oluşmaktadır.

1.5.2. Üyelik Süreci

“Belediyelerin uluslararası Cittaslow Birliğine başvuru sürecini Cittaslow Türkiye Ağı sekretaryası ve koordinatörlüğü tarafından yürütülmektedir. Kriterin en başında nüfus sayısı gelmektedir. Katılmak isteyen belediyelerin nüfuslarının 50.000’den az olması ve kent yönetiminin Cittaslow felsefesiyle uyumlu olması gerekmektedir. Türkiye için başvuru noktası Cittaslow Türkiye Teknik Koordinatörlüğü’dür (koordinator@cittaslowturkiye.org)” (URL-13) .

1.5.2.1. Üyelik Sürecinin Aşamaları

1. Adım: Mektup Oluşturma

“Cittaslow birliğine üye olmak için, aday kent, Cittaslow olma talebini ilk olarak bir niyet mektubuyla açıklamalıdır. Mektup, Uluslararası Cittaslow Birliği Başkanlığı’na hitaben Aday belediye tarafından antetli kağıda resmi yazı şeklinde hazırlanacaktır. Başvuru mektubunun içeriği, kentin tanıtımını (sahip olduğu özellikler, tarihi, coğrafi yapısı, nüfusu, vb.), Cittaslow birliğine başvurma sebep ve gerekçelerini, kentin Yavaş felsefesiyle ilgisinden bahsedip, Cittaslow birliğine neden başvurmak istediğine dair bilgiler vermesi gerekir. Cittaslow kriterlerinden hangilerine sahip olduğu ve bu çerçevede yürüttüğü projeler yer almalıdır. Adaylık sürecinden sorumlu bir Cittaslow kontak kişisi, mektupta iletişim bilgileriyle beraber belirtilmesi gerekmektedir” (URL-13) .

“Belediye tarafından belirlenen kişinin belediye personeli olması zorunlu değildir. Başvuru mektubuyla birlikte kenti tanıtan kitapçık broşür, vb. malzemelerin de teslim edilmesi, kentin ön değerlendirilmesi açısından önemlidir” (URL-13) .

“Başvuru mektubu, İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanarak ekleriyle beraber “İlgili kişiye, AB İlişkileri ve Proje Birimi,’ne, gönderilmesi gerekmektedir” (URL-13).

2.Adım: Başvuru Mektubunun Değerlendirilmesi

“2. Adımda, başvuru merkezine ulaşan başvuru mektup ile ilgili Cittaslow adaylık ön değerlendirilmesi yapılmaktadır. Ön değerlendirmenin olumlu olması durumunda başvuru mektubu kabul edilir. Bu aşamada, kentin nüfusu göz önünde tutularak gerçekleştirdiği projelerin ve sahip olduğu değerlerin, Cittaslow felsefesiyle uyumunun değerlendirilmesi yapılır. Cittaslow Türkiye koordinatörlüğü tarafından gerekli görüldüğü takdirde aday kent ziyaret edilebilir” (URL-13) .

3.Adım: Değerlendirme Ziyareti

“Cittaslow hareketinin kalıcı olabilmesi için halkın en başta bu hareketi benimsemesi ve sonra desteklemesi gerekmektedir. Aday belediye üye olma niyetini belirten bir bilgilendirme toplantısı yapabilir. Bu konu hakkında zorunluluk yoktur. Aday kentin baş sorumluları tarafından kenti oluşturan tüm paydaşların, ilgili grupların, STK'ların ve ilçe vatandaşlarının bilgilendirilmesi yararlı bulunmaktadır” (URL-13) .

4.Adım: Dosya hazırlama ve Teslimi

“Aday belediyenin, Cittaslow kriterleri hakkında yapılanları anlatan ve bunları belgeleyen bir başvuru dosyasını Türkçe ve İngilizce birer takım çıktı ve dijital olarak Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğüne teslim etmesi gerekmektedir. Cittaslow Birliğinin tüzüğünde belirtilen dosya değerlendirme bedelini ödemesi gerekmektedir. Ek zorunlu bir belge olarak kentte kurulu SlowFood Birliğinden (convivium) kent yönetiminin SlowFood felsefesiyle uyumlu faaliyet gösterdiğini belirten bir destek mektubu da sunmak zorundadır. Eğer o kentte bir SlowFood birliği yoksa kente yakın bir SlowFood birliği ile birlikte çalışılabilir” (URL-13) .

5.Adım: Dosyanın Değerlendirilmesi

“Cittaslow Koordinatörleri, başvuru dosyasıyla beraber eklerinin doğruluğu hakkında, dosya üzerinden ve yerinde değerlendirerek puanlama yapmaktadırlar” (URL-13) .

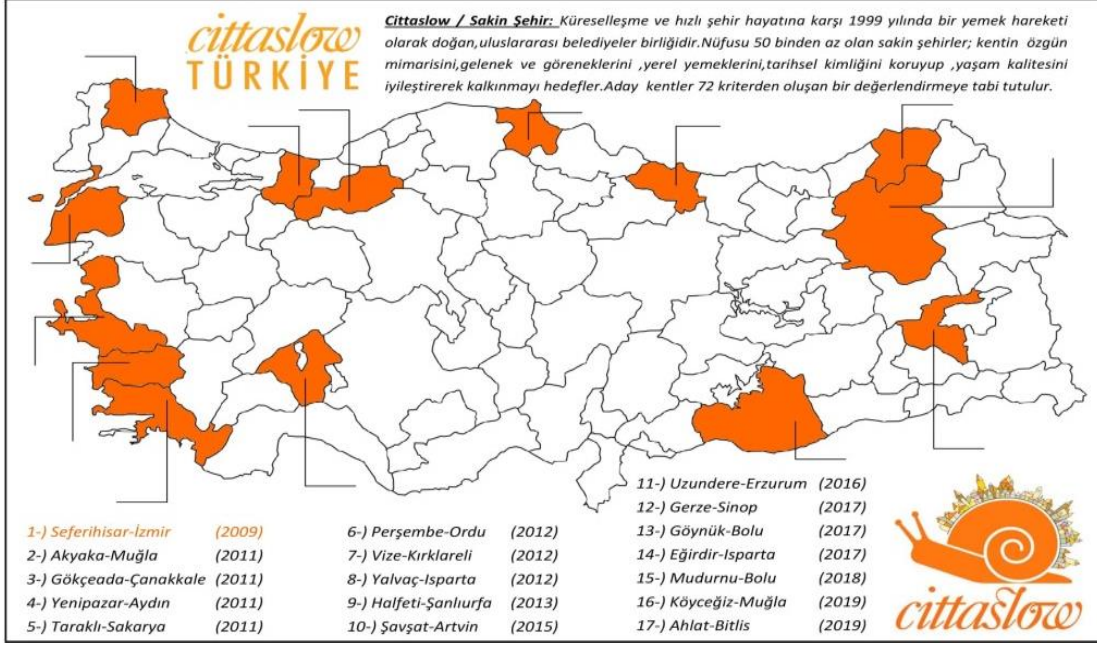
6. Adım: Başvuru Dosyasının Genel Merkeze Gönderilmesi ve Üyelik İlanı

“Aday belediyenin gönderdiği başvuru dosyasının geçer puan alması durumunda dosyanın Genel Merkez'e teslim edilmesi gerekmektedir. Başvuru dosyası Genel Merkez tarafından uygun görülürse aday kentin, Cittaslow Birliği'nin düzenlediği uluslararası toplantıda, tercihen Genel Kurul'da, sertifika töreni ile üyeliği ilan edilecektir” (URL-13).

1.6. Türkiye'de Cittaslow Markasına Sahip Şehirler

“Dünya'nın 129. ve Türkiye'nin 1. sakin şehri Seferihisar, 28 Kasım 2009 tarihinde bu akımın başlangıcı olarak ülkemizde ilk sıraya ismini yazdırmıştır. Cittaslow felsefesi dünyada hızla yayılış gösterirken, ülkemizde de adaylık başvuru sürecini başlatan birçok kentimiz bulunmaktadır. Sakin Şehir Genel Kurulu'nda Seferihisar Belediyesi tarafından birliğe aday gösterilen; Gökçeada (Çanakkale), Akyaka (Muğla), Yenipazar (Aydın) ve Taraklı (Sakarya) kentleri, 2011 yılında birliğe kabul edilmiştir. Bunun sonucunda 2015

yılında Türkiye Cittaslow Ulusal Ağı kurulmuş oldu. Komisyon kurabilmek için aynı ülke içinde 3 kentin sakin şehir olma şartını yerine getirmesi yeterlidir. Komisyon koordinatörlüğü görevini İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer üstlenmiştir. 2011 yılından sonra 12 kent daha üyeliğe kabul edilmiştir (Tablo 3). Bu sayıyla beraber Türkiye, Sakin Şehir ünvanına sahip 4. ülke olarak yerini almıştır’’(Şekil 13).

Şekil 13. Cittaslow Türkiye haritası (URL-14).

Tablo 3. Türkiye’deki sakin kentler

<p>SEFERİHİSAR</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 29.11.2009</p>	<p>Seferihisar, İzmir’in güneyinde yer alır, il merkezine uzaklığı 45 km’dir. Türkiye’nin sakin şehir başkenti ve ilk sakin şehridir. Bu anlamda öncü şehir olması nedeniyle öncelikle bu çerçevede incelemek, Türkiye’deki diğer aday sakin şehirlerle ilgili öngöründe bulunmak, mevcut olanlarla ilgili kıyas ve yorum yapmak açısından önemlidir.</p>	
---	---	--

Tablo 3'ün devamı

<p>AKYAKA</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 23-26.06.2011</p>	<p>Türkiye'nin en Güney Batı ucundaki Muğla ilinin sınırları içinde yer alan Akyaka, Gökova Körfezi'nin doğu ucundadır. Gökova Körfezinin bittiği yerde, kuzeyinde 1000 m.lik Sakartepe Dağı, güneyinde ise Gökova Ovası bulunan Akyaka'nın bu konumu nedeniyle beğeni kazanmaktadır. İlkbaharda değişik kuş çeşitleri "Gökova" ovasının sazlıklarına gelir. Akyaka'nın en gözde sahillerinden biri ise Çınar plajıdır.</p>	
<p>TARAKLI</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi 23-26.06.2011</p>	<p>Taraklı, Sakarya'nın güneydoğusunda, il merkezine 65 km. uzaklıktadır. İlçede Osmanlı ahşap mimarisinin örneklerini görmek mümkündür. Genel karakteristik Osmanlı kent dokusunu oluşturan üç katlı ev tipolojisinden oluşmaktadır.</p>	
<p>GÖKÇEADA</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 23-26.06.2011</p>	<p>Gökçeada, Çanakkale'nin bir ilçesi ve Türkiye'nin en büyük adasıdır. Ege Denizi'nin kuzeyinde, Saroz Körfezi girişinde yer almaktadır. 91 km. kıyı şeridine sahiptir. İlçe nüfusu 2014 verilerine göre 9 bin civarındadır.</p>	
<p>YENİPAZAR</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 23-26.06.2011</p>	<p>Yenişehir, Ege Bölgesi'nde, Aydın'ın coğrafi olarak tam merkezinde yer alan bir ilçedir. Eski bir Karya yerleşmesi olan kent, sırasıyla Lidya ve İyon medeniyetlerine ev sahipliği yapmış ve daha sonra Perslerin egemenliğine girmiştir.</p>	

Tablo 3'ün devamı

<p>PERŞEMBE</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 21.10.2012</p>	<p>Perşembe tabii bir Liman halindedir. Ilıman bir iklime sahip bulunan Perşembe İlçesi bitki örtüsü bakımından çok zengin bir bölgedir. Çıplak bir toprak parçası dahi görmek mümkün değildir.</p>	
<p>VİZE</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 21.10.2012</p>	<p>İlçe yüzölçümü 279 km² dir. Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde, Kırklareli iline bağlı bir ilçe olan Vize'nin nüfusu 28 bin civarındadır. Geçim kaynağı daha çok tarım ve ormancılık olmak üzere hayvancılıktır. İlçe kıyısında küçük çapta balıkçılık da yapılmaktadır.</p>	
<p>YALVAÇ</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 21.10.2012</p>	<p>Yalvaç, Isparta'nın en büyük ve en kuzeydeki ilçesidir. Isparta'nın 105 km kuzeydoğusunda bulunmakta olup, ilçe çok eski bir yerleşim yeri olduğu için birçok tarihi ve kültürel değeri barındırmaktadır. Isparta ilinin en büyük ilçesidir.</p>	
<p>HALFETİ</p> <p>Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 12-13.04.2013</p>	<p>Halfeti, tarihi çok eskilere dayanan Şanlıurfa ilinin en batısındaki ilçesidir. Gaziantep'le sınırdır. Tarihi, Asur Medeniyeti'ne kadar dayanan Halfeti, birçok kültüre ev sahipliği yapmış eski bir yerleşim yeridir. Sırasıyla Asur, Yunan, Süryani, Arap, Bizans, Memlük ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmış ve 1954'te ilçe haline getirilmiştir.</p>	

Tablo 3'ün devamı

<p>ŞAVŞAT Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 25.06.2015</p>	<p>Artvin iline bağlı Şavşat, ortaçağ döneminde Şavşeti olarak anılan yöre, Gürcüce dilinde 'Siyah Yer' olarak tanımlanabilir. İlçe bitki örtüsü bakımından zengindir. Zengin orman alanları mevcut olduğu gibi alçak rakımlı yerlerde her türlü geniş yapraklı ağaçlara da rastlanır.</p>	
<p>UZUNDERE Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 12.03.2016</p>	<p>Erzurum İline bağlı Uzundere ilçesi il merkezine 84 km. mesafededir. Uzundere İlçesi coğrafi konumu itibariyle Erzurum–Artvin Karayolu üzerinde, Tortum Çayı vadisinde kurulmuştur. Gürcü mimarisinin de etkilerini gördüğümüz, anadolunun kültürel zenginlikleriyle harmanlanmış geçiş güzergahıdır.</p>	
<p>GERZE Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 06.02.2017</p>	<p>Kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Boyabat ve Durağan, doğusunda Dikmen, batısında Sinop ile çevrili ilçenin yüzölçümü 594 km² 'dir. Köyler, orman içi, orman kenarı, kıyılık ve ovalık olmak üzere üç yerleşim bölgesinde yer almaktadır.</p>	
<p>EĞİRDİR Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 06.02.2017</p>	<p>Eğirdir ilçesi, Isparta İlinin hatta tüm Göller Bölgesi'nin en önde gelen Turizm merkezlerindedir. Gerek tarihi zenginlikler açısından, gerekse doğal varlıklar açısından büyük bir potansiyele sahiptir.</p>	

Tablo 3'ün devamı

<p>GÖYNÜK Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 06.02.2017</p>	<p>Bolu'nun bir ilçesi olan Göynük mimarisi ile ender rastlanan bir şekilde korunmuş Osmanlı Kasabalarındandır. Arnavut kaldırımli dar sokakları, sakin, huzurlu yapısı ve doğası ile Anadolu'nun özgün yerleşim birimlerindedir.</p>	
<p>MUDURNU Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 05.03.2018</p>	<p>Bolu'nun bir ilçesi olan Mudurnu, büyük şehirlerin karmaşasından ve gürültüsünden bunalanlar, inanç turizmine ev sahipliği yapan, kaplıcaların şifasından yararlanmak isteyenler için mutlaka görülmesi gereken yerlerden biridir.</p>	
<p>AHLAT Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 16.03.2019</p>	<p>Bitlis'in bir ilçesi olan Ahlat, Van gölü kıyısının kuzeybatısında kalmaktadır. Geçmişte Selçuklular olmak üzere geçmiş medeniyetten çok kalma eserler bulunmaktadır. Cami, kale köprü, hamam kalıntılarıyla açık hava müzesini andırmaktadır.</p>	
<p>KÖYCEĞİZ Cittaslow İlan Edilme Tarihi: 16.03.2019</p>	<p>Muğla'nın bir ilçesi olan Köyceğiz konumu itibariyle içerde kaldığından dolayı denizi yoktur ama ilçeye ait olan bir gölü vardır. Turizm açısından hareketli bir bölgedir. Kaunos Antik kenti, narenciye bahçeleri görülmeye değer yerlerdir. Kaplıcalarıyla da meşhurdur.</p>	

1.7. Dünya'da Cittaslow Markasına Sahip Şehirler

“Tüm dünyaya yayılmış bir organizasyon özelliğine sahip olan Yavaş şehir (Tablo 4-5), 1999 yılında İtalya'nın dört küçük kentinin Francesco Guida (Bra), Stefano Cimicchi (Orvieto), Domenico Marrone (Positano) ve Greve in Chianti Belediye Başkanı Paulo Saturnini'nin önderliğinde kurulmuş bir birliktir. Dünyada bulunun Yavaş şehirlerin <http://www.cittaslow.org/> sitesinde Mart 2019 'da paylaşılan güncel listesi de 30 ülke 252 kent 72 kriterle Dünyadaki yavaş şehirlerin listesine ulaşmak mümkündür” (Şekil 14).

Şekil 14. Sakin şehirlerin yerleşme coğrafyası (URL 13).

Tablo 4. Yavaş Kent Birliği'ne üye bazı şehirler

<p>Fillandiya Kristinestad</p>	<p>Finlandiya'nın Ostrobotniya bölgesinde bulunan bir şehirdir. Yüzölçümü 697.54 km² olan şehir, Botniya Körfezinin kıyısında yer almaktadır. İsmi İsveç Kraliçesi Christina'nın adından almıştır. 17. yüzyıldan kalma odundan yapılmış evleri ve tarihi yapıları kentte çok iyi korunmuştur. Şehrin Fince adı Kristiinankaupunki'dir.</p>	
<p>İtalya /Orvieto</p>	<p>Orvieto volkanik tufa kayalıklarından oluşan büyükçe bir masa dağ üzerinde konumlanmıştır. 50 m ye varan yükseklikteki uçurumlar ve tufa taşından şehrin savunma surlarının bulunması, Avrupa'nın en dramatiksel şehir manzarasını oluşturur. Orvieto kenti 325 m 'lik rakımla Tiber Nehri'ne hemen bağlandığı bir düzlük ortasındadır.</p>	
<p>Amerika Birleşik Devletleri/Sonoma</p>	<p>Kaliforniya eyaletinde yer alan ve Sonoma ilçesinde yer alan bir şehirdir. Şehrin nüfusu 10,648 olup metropol nüfusunun 483,878 olduğu tespit edilmiştir. Sonoma üzüm bağlıklarıyla meşhur olup. Kaliforniya'nın şarap endüstri merkezidir.</p>	

Tablo 4'ün devamı

<p>Avusturya/Hart berg</p>	<p>Şehirdeki katı koruma kanunlarından dolayı, o bölgede bulunan tarihi eserler günümüze kadar gelmiştir. Eski bir geçmişi olan kent, ortaçağ aristokrasinin de önemli cazip buluşma mekanlarından biri olmuştur. Kent içinde Romanesk ve Barok yapılar mevcuttur. Hem tarihin hem kültürün harman olduğu bir bölgedir.</p>	
<p>Lekeitio / İspanya</p>	<p>Uzun ve temiz sahillere sahip olan Lekeitio, İspanya'nın Bask Bölgesinde bulunur. Bilbao ve San Sebastian kentlerine birer saatlik mesafede bulunur. Gotik mimarisiyle ön plana çıkan sakin şehir, renkli restoranlarıyla da dikkat çeker.</p>	
<p>Kolombiya/Pijao</p>	<p>Pijao, Kolombiya'nın güneyindeki yüksek kesimlerde bulunan sakin bir kenttir. Geçim kaynağını tarımdan sağlar. Yüksek kaliteli mısır, pamuk ve patates önde gelen ürünlerindedir. İspanyol kolonilerinin etkisi ile Orta Amerika yerlilerinden kalan kültürel mirası ve rengarenk yapıtlarıyla latin Amerika'nın en dikkat çekici yerlerinden biridir.</p>	

Tablo 5. Dünyadaki sakin şehir sayıları

Ülke	Sakin Şehir Sayısı	Ülke	Sakin Şehir Sayısı
ABD	2	İsveç	1
Almanya	18	İsviçre	1
Avustralya	3	İtalya	82
Avusturya	3	İzlanda	1
Belçika	6	Japonya	2
Çin	7	Kanada	4

Tablo 5'in devamı

Danimarka	2	Kolombiya	1
Finlandiya	1	Kuzey Kıbrıs	3
Fransa	7	Macaristan	1
Güney Afrika	1	Norveç	4
Güney Kore	13	Polonya	28
Hollanda	10	Portekiz	6
İngiltere	5	Tayvan	4
İrlanda	1	Türkiye	17
İspanya	8	Yeni Zelanda	1

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Materyal

Giresun ilinin merkez ilçesinden biri olan Tirebolu ilçesi, araştırmanın materyalini oluşturmaktadır. Giresun'a 45 km uzaklıkta ve 210 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin toplam nüfusu 32.008'dir. Tirebolu ilçesi, şehir içinden geçen, ana şehir geçiş yoluna alternatif ve restore edilen tarihi yolu yanı sıra nostaljik özelliği ile halen kullanılmakta olan ulaşım ağına sahiptir. İlçe aynı zamanda çok sayıda tarihi eseri de barındırmaktadır.

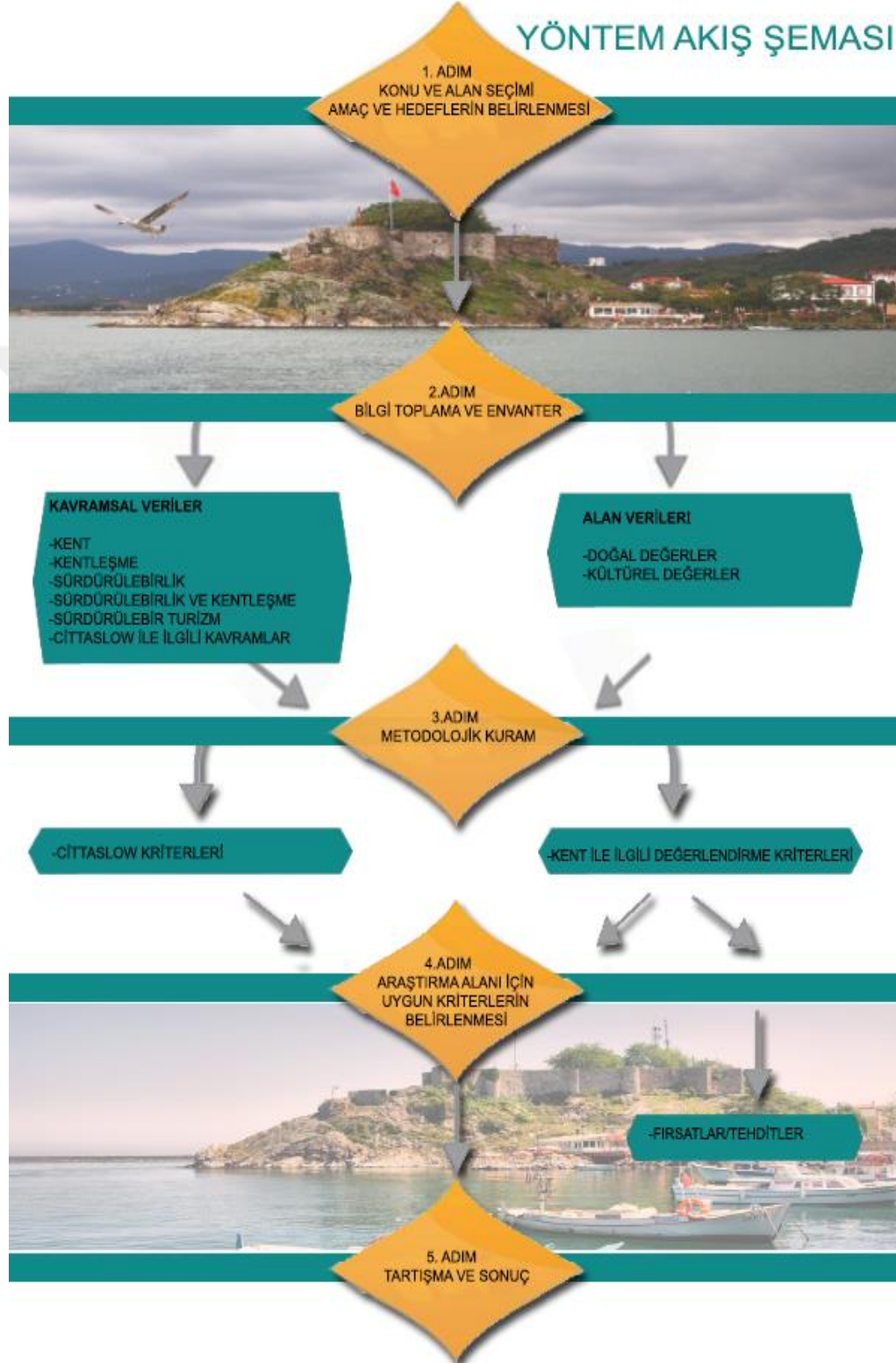
İlçe ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olup geçim kaynağını da tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır. Toprak karakteri ve yapısal içeriği, çeşitli ürünlerin yetiştirilmesine elverişli olmasına rağmen tarımsal faaliyetler daha çok mısır, çay ve fındık üretiminde yoğunlaşmaktadır. Tirebolu ilçesi bir çok yabani hayvanı barındırmakta olup bunların içinden yaşamlarını sürdüren su samurları oldukça geniş bir alana yayılmış durumdadır. Su samurlarının yerleşim yeri ve deniz kenarlarına yakın alanlarda yaşamakta olması da ilçenin cazibe/çekim merkezi olmasına sebep olmaktadır.

Tirebolu Belediyesi'nden alınan araştırma alanı ile ilgili her türlü plan, proje, resim ile uydu görüntü verileri (Google Earth), yerinde yapılan inceleme ve analiz, alanda çekilen resimler, resmi kurum ve kuruluşlardan alınan raporlar, araştırmaya yönelik yurt içi ve yurt dışı literatür, tez, yayın ve yazınsal veriler, konu ile ilgili uzman ve gerekli kurum ve kuruluşlar ile yapılan sözlü konuşmalar materyal olarak kullanılarak, yapılan tüm bu çalışmalar alanın Cittaslow özelliklerinin ortaya konulmasında yararlanılmıştır.

2.2.Yöntem

Çalışmanın yöntemi; Cittaslow kavramına bağlı olan bileşenler temelinde geniş kapsamlı literatür çalışması yapılarak, kent, kentleşme, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir turizm kavramları ortaya konulmuştur. Sakin Şehir (Cittaslow) kavramı ve statüsünün Dünya'daki gelişme olgusu ve ülkemizdeki seyri öncelikle ele alınmış ve devamında ise Sakin Şehir statüsünün verilmesi için Tirebolu'nun doğal ve kültürel değerlerinin, kentsel altyapı olanakları doğrultusunda ilçenin yavaş şehir statüsüne uygunluğunun

değerlendirilebilmesi amacıyla Cittaslow kriterleri üzerinde durulmuş olup, ana kriterler başlıklar altında incelenmiştir.

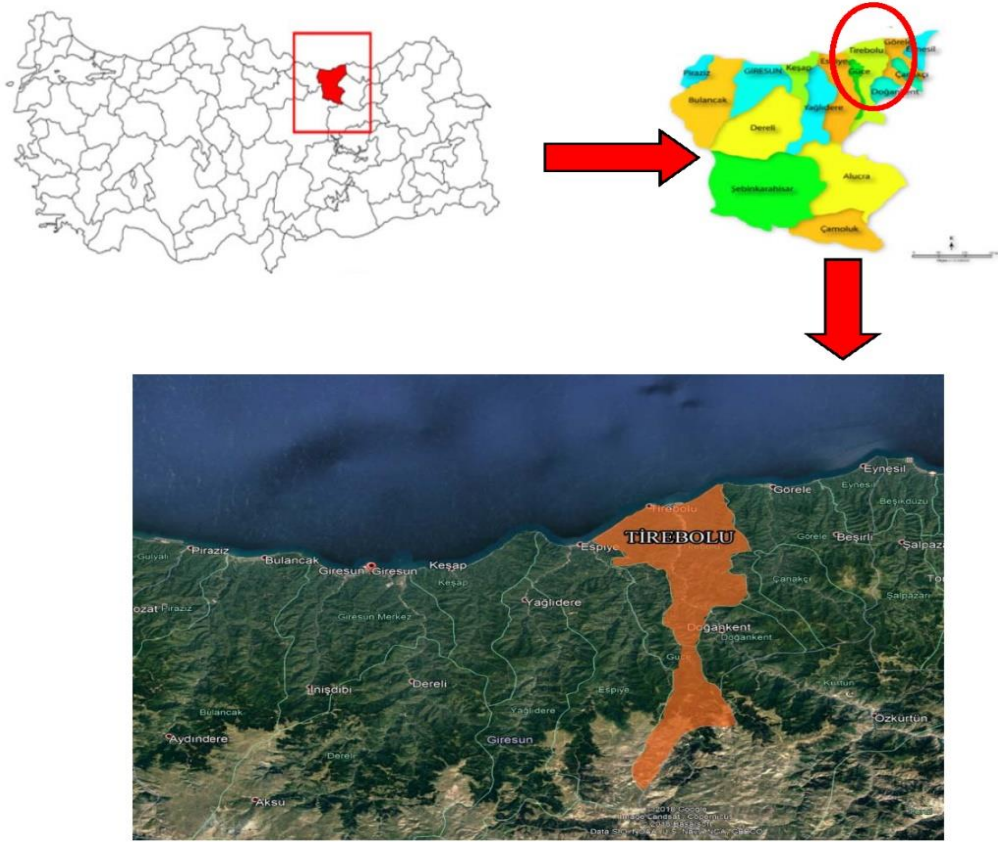

3. BULGULAR

3.1. Alan Verileri

3.1.1.Konum

Araştırma alanı, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Giresun iline bağlı Tirebolu ilçesidir (Şekil 15). İlçe, kırkbir derece iki dakika kuzey enlemi, otuzsekiz derece elli altı dakika doğu boylamı arasında yer almaktadır. Denizden sıfırdan başlayarak kurulan şehrin en üst tepesi, merkezde Ayana Dağı, iç kısım itibariyle de en yüksek yeri 1356 m. rakımlı olan Karakaya tepesidir. Ortalama yükseklik 678 metredir. Toplam yüz ölçümü 210 km²'dir. İlçe, Doğuda Görele ve Çanakçı batıda Espiye ve güneyde Doğankent ve Güce ilçeleri ve kuzeyde ise Karadeniz ile çevrilidir.

Şekil 15. Araştırma alanının Türkiye'deki yeri

3.1.2. Doğal Değerler

3.1.2.1. Coğrafi Yapısı

Doğu Karadeniz kıyısında bulunan Tirebolu ilçesi (Şekil 16), Giresun ilinin doğusunda yer almaktadır. 1935 yılında yüz ölçümü 1180 km² olan Tirebolu ilçesi'nin bugünkü yüz ölçümü 210 km²'dir. Tirebolu, doğusunda denize dökülen Harşit Çayı ile batısında denize dökülen Özlüce deresinin arasında kalan derin vadilerden ve bu vadileri kaplayan kesif ormanlarla örtülü dağlık alanlardan oluşmaktadır. Bu alan, Harşit çayı ve kolları tarafından derin bir şekilde yarılmıştır. Akılbaba tepesi, 2184 m. ile ilçenin en yüksek yeridir.

Şekil 16. Tirebolu sahilalanı ve Kalenin görünümü

3.1.2.2. Jeoloji ve Jeomorfoloji

Sahil şeridinde yer alan Tirebolu ilçesi, çok engebeli bir arazi yapısına sahiptir. İç kesimlerdeki eğim %45 olup kıyıya doğru %5 e kadar inmektedir. Bu nedenle arazilerin tamamı eğimlidir. Alüvyon arazi bölgede fazla yer tutmamaktadır. İlçe genellikle dağlık

arazi olup, dağlar kıyıya paralel olarak uzanmıştır. Giresun dağları Doğu Karadeniz sıra dağları içerisinde 130 km uzunluğundaki en yüksek kesimi oluşturur.

“Giresun ili Paleozoik – Kuvaterner zaman aralığını kapsayan uzun bir jeolojik süreç boyunca oluşmuş metamorfik, tortul, magmatik ve volkanik kayalardan meydana gelmiştir. Giresun ilinin özellikle kuzey kesiminde Üst-Kretase volkanik fasiyesli arazi bulunmaktadır. Giresun Dağları'nın çekirdeğini granodiyoritli bir temel oluşturur. Alp orojenezli kökenli kıvrım dağlarından olan Giresun dağları, ikinci jeolojik ve üçüncü jeolojik zaman kıvrım dağlarının oluşumu sırasında ve daha sonraki kıvrılmalarla, zaman zaman meydana gelen volkanizma olayları nedeniyle kalınlığı 500 m 'yi bulan püskürük bir dizi ile örtülmüştür.”

Jeolojik oluşumları kapsayan bilgiler Tablo 6' da sunulmuştur. Çalışma alanına hakim olan oluşum, Senozoik zaman olarak adlandırılmaktadır. Alana ait alt formasyonlar Giresun İli Doğa Turizmi 2013–2023 master planından yararlanılarak yazılmıştır.

Senozoik Zaman

Tirebolu Formasyonu: Tirebolu ve Espiye İlçelerinin güney kesimlerinde yaklaşık 3 km eninde 6 – 10 km boyunda bir sahada yüzeylenirler. Traki andezit, lav ve proklastlarıyla yer yer Riyolit ve Riyodasit karakter gösterirler. Formasyon kalınlığı, ortalama 250 m civarında olup; üst kretase – paleosen yaşındadır. Genelde kolonsu bir yapı gösterip çok kırıklı ve çatlaklı tektonik yapıdadır. Az ve orta derecede alteredir. Alterasyon, killeşme ve silisleşme şeklinde görülmektedir. Tirebolu, Domaçlı ve Espiye Tepeköy taşocakları bu formasyon içinde bulunmaktadır

Bakırköy Formasyonu: Bu formasyon Akköy, Harkköy ve Tirebolu doğusuyla Giresun doğusunda dar bir alanda yüzeylenir. Formasyon litolojik olarak; kumtaşı, kil taşı ve marnlardan oluşmaktadır. Arazide, yeşil grimsi yeşil ve kirli sarı renkli olarak izlenir. Düzgün tabakalı bir yapı sunar. Her iki sınırdaki da gayet belirgindir. Tirebolu formasyonu üzerine uyumlu olarak gelen formasyon, üstten ise Eosen yaşlı Kabaköy formasyonu tarafından uyumsuz olarak örtülür. Bakırköy formasyonu Paleosen yaşlı olarak düşünülmektedir.

Kabaköy Formasyonu (Eosen): Bu formasyon, Tirebolu–Görece arası sahil kesiminde yüzeyler. Birim andezitik lav ve piroklastlardan oluşur. Gri – yeşil, yer yer siyah renklidir. Çoğunlukla masif, kompakt, az kırıklı lav şeklindedir. Piroklastlarda ayrışma daha yaygındır. Birim alttaki Bakırköy Formasyonunun tortullarını uyumsuz üstler kalınlığı

değişken olup yaklaşık 500 – 1000 arasındadır. Yaşı Alt – Orta Eosen olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6. Jeolojik devirler tablosu

DEVİR	ZAMAN	DÖNEM	BÖLÜM
Fanerozoik Devir (545myö-günümüz)	Senozoik (65,5myö-günümüz)	Kuvaterner (1,8myö - günümüz)	Holosen (0,01myö - günümüz)
			Pleyistosen (1,8myö - 0,01myö)
		Neojen (23,03myö - 1,8myö)	Pliyosen (5,33myö - 1,8myö)
			Miyosen (23,03myö-5,33myö)
			Oligosen (33,09myö - 23,03myö)
		Paleojen (65,5myö - 23,03myö)	Eosen (55myö - 33,09myö)
			Oalosen (65,5myö - 55myö)
		Mesozoyik (251,4 - 65,5myö)	Kretase (145,5myö -65,5myö)
			Jura (199,6myö -161,2myö)
			Trias (251myö -199,6myö)
	Paleozoik (542 - 251,4myö)	Permiyen (299myö -251myö)	
		Karbonifer (359myö -299myö)	
		Devoniyen (416myö -359myö)	
		Silüriyen (443myö -416myö)	
Ordovisyen (490myö -443myö)			
		Kambriyen (542myö -490myö)	
Kambriyen Öncesi (4,5milyar- 542myö)	Proterozoik Devir (2,5 milyar yıl önce -542 milyon yıl önce)		
	Arkeyan Devir (3,6 -2,5 milyar yıl önce)		

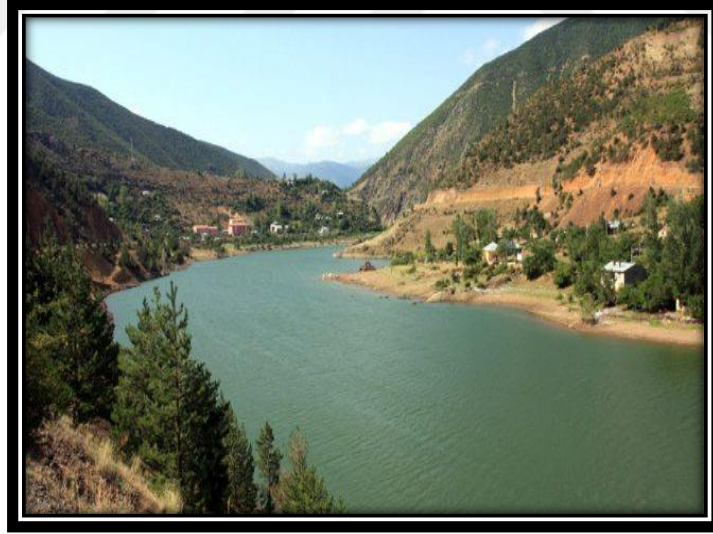
3.1.2.3. Toprak

Alana hâkim toprak türü gri ve kahverengi podzolik toprak türüdür. Gri ve kahverengi podzolik topraklar; serin ve yağışlı iklimlerde, çoğunlukla yaprağını döken,

kısmen de iğne yapraklı orman örtüsü altında ve değişik ana madde üzerinde oluşurlar. Gri-Kahverengi Podzolik topraklar, Keşap ve Şebinkarahisar dışındaki tüm ilçelerde bulunmakla birlikte daha çok Dereli, Bulancak, Tirebolu ve Espiye ilçelerinde yayılım göstermektedir. Giresun ilindeki toplam alan 145.329 hektardır. Bu alanın 578 hektarını orta eğimli, 7201 hektarını dik eğimli, kalan kısmını ise çok dik eğimli araziler oluşturmaktadır. Genellikle sığ ve çok sığdır. Büyük çoğunluğu VI. ve VII. sınıflarda yer alan bu toprakların yarısından fazlası orman örtüsü altındadır. Üzerinde tarım yapılan alan 12.360 hektardır.

3.1.2.4. Su Kaynakları

Doğu Karadeniz sahil şeridinde yer alan Tirebolu ilçesi sınırları içerisinde Gelavera deresi ve Harşit çayı akmakta olup, Harşit çayı Tirebolu sınırları içerisinde, Gelavera deresi ise Espiye ilçesi sınırları içerisinde denize dökülmektedir (Şekil 15-16).

Şekil 17. Harşit Çayı, (Orjinal 2018)

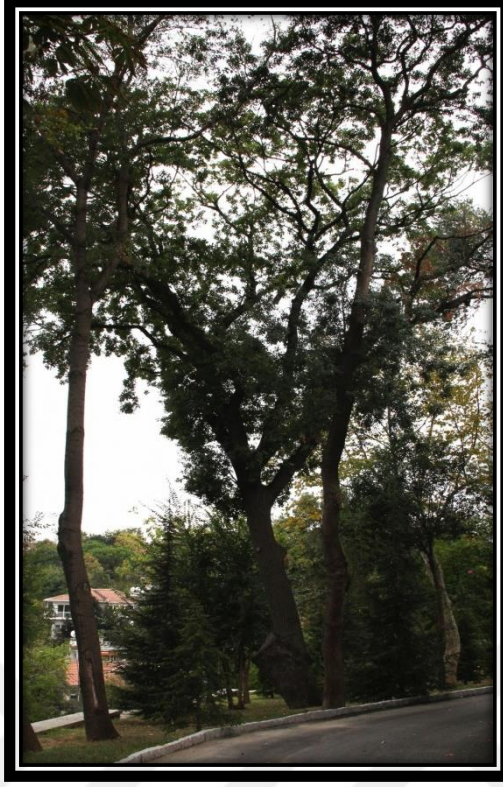
Şekil 18. Gelavere Deresi

3.1.2.5. Bitki Örtüsü

“İlçede bitki örtüsü olarak 600 m. yüksekliğe kadar kavak, kızılığaç, fındık, kayın, karağaç, kestane, kiraz, gürgen, ve ceviz bulunur. Köknar, sakız ve sarıçamdan oluşan ormanlık bitki örtüsü 500-1500 m arasındaki yüksekliklerde görülmektedir. 1500 m.’nin üzerinde ise yayla ve otlaklar vardır. Mevcut ormanların üst tabakasını oluşturan ağaç türleri şunlardır: Sarıçam (*Pinus silvestris*), Saplı Meşe (*Quercus robur*) (Şekil 17) ,Doğu Karadeniz Gökmarı (*Abies nordmanniana*), Doğu Kayını (*Fagus orientalis*), Kızılığaç (*Alnus glutinosa*),

Anadolu Kestanesi (*Castanea sativa*) (Şekil 18), Gürgen (*Carpinus betulus*),Çınar yapraklı Akçağaç (*Acer platanoides*), Dişbudak (*Fraxinus orientalis*), Ihlamur (*Tilia grandiflora*)

Mevcut ormanların alt tabakasını teşkil eden ağaççık, odunsu ve otsu bitkiler şunlardır: Yaygın Porsuk (*Taxus baccata*), Bodur Ardıç (*Juniperus communis*), Yaygın Fındık (*Corylus avellana*), Üvez (*Sorbus terminalis*), Mürver (*Sambucus nigra*) (Şekil 19), Çoban püskülü (*Ilex colchica*), Böğürtlen (*Rubus platyphyllos*), Ahududu (*Rubus idaeus*), Eğrelti (*Blechnum spicant*), Karayemiş (*Laurocerasus officinalis*), Mor çiçekli orman gülü (*Rhododendron ponticum*) (Şekil 20), Sarı çiçekli orman gülü (*Rhododendron luteum*).”

Şekil 19.Saplı Meşe (*Quercus robur*)

Şekil 20.Anadolu Kestanesi (*Castanea sativa*)

Şekil 21.Kara Mürver (*Sambucus nigra*)

Şekil 22. Mor çiçekli orman gülü (*Rhododendron ponticum*)

3.1.2.6. Yaban Hayatı

Tirebolu ilçesinde dağlık bölge arazilerinde Kurt, Çakal, Ayı, Tilki, Tavşan gibi omurgalı memeli türler gibi yaban hayvanları yaşamakta olup Çulluk, Kartal, Karatavuk gibi kuş türlerine de rastlanmaktadır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 7) Giresun iline ait yabani hayvan türleri yer almaktadır. Yine ilçede yaşamlarını sürdüren su samurları oldukça geniş bir alana yayılmış durumdadır. Ulusal Su Samuru Biyolojik Çeşitlilik Data Bank Koordinatörü Heike Thal'in yaptığı araştırmalar sonucunda, su samurlarının tek bir tür olarak aile sayılarının arttığını saptamıştır.(Tirebolu Belediyesi arşivi)

Tablo 7. Giresun ili yabani hayvan türleri (Demirsoy, 1996).

FAMİLYA	MEMELİ TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	Bern Söz.	IUCN Tehlike Kriterleri
BOVIDAE	<i>Rupicapra rupicapra</i>	Dağ keçisi	P	Nt/E
CANIDAE	<i>Vulpes vulpes</i>	Tilki	-	Nt.
CANIDAE	<i>Canis aureus</i>	Çakal	-	Nt.
CANIDAE	<i>Canis lupus</i>	Kurt	SP	R(V)
CERVIDAE	<i>Copreolus copreolus</i>	Karaca	SP	R
CRICETIDAE	<i>Critellus migratorius</i>	Cüce avurtlak	-	Nt.
DELPHINIDAE	<i>Delphinus delphis</i>	Yunus	SP	E
ERINACEIDAE	<i>Erinaceus europeus</i>	Kirpi	-	Nt.
FELIDAE	<i>Felis catus</i>	Ev kedisi	-	Nt.
FELIDAE	<i>Felis silvestris</i>	Yaban kedisi	SP	E
LAPORIDAE	<i>Oryctologugus cuniculus</i>	Ada tavşanı	-	Nt.
LEPORIDAE	<i>Lepus europeus</i>	Tavşan	P	Nt.
MURIDAE	<i>Mus musculus</i>	Ev faresi	-	Nt.
MURIDAE	<i>Rattus rattus</i>	Sıçan	-	Nt.
MUSTELLIDAE	<i>Muscardinus avellarinus</i>	Fındık faresi	-	Nt.
MUSTELLIDAE	<i>Meles meles</i>	Porsuk	P	R
MUSTELLIDAE	<i>Mustella nivalis</i>	Gelincik	P	Nt.
MUSTELLIDAE	<i>Lutra lutra</i>	Su samuru	P	V
MUSTELLIDAE	<i>Martes foina</i>	Kaya Sansarı	P	Nt.
MUSTELLIDAE	<i>Martes martes</i>	Ağaç sansarı	P	Nt.
MUSTELLIDAE	<i>Mustela orientalis</i>	Kalkım	-	Nt.
RHINOLOPHIDAE	<i>Rhinolophushipposideros</i>	Küçük nalburlu yarasa	-	V
VESPERTILIONIDAE	<i>Myotis myotis</i>	Fare kulaklı yarasa	-	V
VESPERTILIONIDAE	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Cüce yarasa	P	V
RODENTIDAE	<i>Sciurus anomalus</i>	Kafkas sincabı	-	R/I
SPALACIDAE	<i>Spalax leucodon</i>	Kör fare	-	Nt.
SPALACIDAE	<i>Suncus etruscus</i>	Cüce fare	-	Nt.
SUIDAE	<i>Sus scrofa</i>	Yaban domuzu	-	Nt.
URSIDAE	<i>Ursus arctos</i>	Boz ayı	SP	V
	<i>Sciurus ulgaris</i>	Sincap		
	<i>Cervus eleptus maral</i>	Maral geyiği	SP	

Açıklamalar: V:(Tehdit altında, zarar görebilir),
Nt.: (Tehdit altında olmayan, yaygın),
E:(Nesli tükenmekte),
R:(Küçük popülasyonlar),
R (V):(Tehdit altında,Küçük popülasyon)

Şekil 23. Karatavuk (*Turdus merula*),(URL-16).

Şekil 24. Çulluk (*Scolopax rusticola*), (URL -17).

Şekil 25. Su samuru (*Lutra lutra*), (URL-18).

3.1.2.7. İklimsel Özellikler

“Giresun Meteoroloji Müdürlüğü verilerine göre yörede aylık sıcaklık ortalaması 7,1 °C (Ocak) ile 22,9 °C (Ağustos) arasında değişmekte olup ortalama sıcaklığı ile 14 derece olan Tirebolu ilçesi tipik Karadeniz ikliminin yaşandığı yerdir. Yıllık yağış ortalaması 1.278 mm olan Tirebolu ilçesine, yağışın %19’u ilkbahar, %19’u yaz, %27’si kış, % 35’i de sonbahar mevsiminde düşmektedir. Hakim rüzgar yönü batı yönüdür.”

Tablo 8. Giresun meteoroloji istasyonuna ait ortalama yağış verileri

Ortalama Yağış Miktarı (mm)	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
	120.1	94.7	91.0	83.6	68.5	84.2	81.7	86.9	122.1	175.6	152.5	117.3

Kaynak: Giresun Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü. 2018.

3.1.4.Kültürel Değerler

3.1.4.1.Nüfus ve Yerleşme Alanları

“Çok eski bir tarihe sahip olan Tirebolu’da elimizde olan nüfusla ilgili ilk bilgiler 1869 yılına ait tarihlenmektedir. Bu yılda Tirebolu merkezde 1.533 erkek Müslüman nüfus görülürken 2.271 erkek Hıristiyan olmak üzere toplam şehir nüfusu 3.804’dür. Görüleceği gibi şehirdeki nüfus erkek sayısı dikkate alınarak hesaplanmış olup nüfusun %40’ını Müslüman nüfus, %60’ını da Hıristiyan nüfus teşkil etmektedir. Tirebolu’da Müslüman nüfusun artışı, Fatih Sultan Mehmet’in 1461 yılında Trabzon’u fethinden sonra görülmüştür.”

“1904 yılında köylerle birlikte Tirebolu nüfusunun 40.006 olduğu görülmektedir. Bu toplam nüfusun %22’si, 8.644 kişi ile Rum ve Ermeni vatandaşlarıdır. Bunun ayrımı da 7.936 Rum ve 708’i de Ermeni’dir. Bu yıllarda toplam nüfus yönünden Müslüman nüfus önemli bir çoğunluğu sağlamaktadır.”

“Cumhuriyet Dönemine ait elimizdeki bilgiler 1927 yılına aittir. Bu tarihte Tirebolu’daki Rum ve Ermeni azınlıklar Lozan anlaşması ile Tirebolu’dan ayrılmışlardır. Bu haliyle Tirebolu şehir nüfusunun 1927 yılında 3.375 olduğu görülmektedir. Bir

karşılaştırma yapıldığında 1869 yılında merkezde 1.533 Müslüman nüfus bulunurken, 1927 yılında Merkezde Müslüman nüfusun 3.375'e çıktığı görülecektir. Azınlıkların ayrılmasından sonra Cumhuriyet Dönemi'nde Tirebolu'nun şehir ve toplam nüfusunda 1985 yılına kadar önemli artışlar görülmüştür.”

“1985’li yıllardan sonra yurt dışına göçlerin etkisi, bazı ilçelerin ve köylerin Tirebolu’dan ayrılması ile birlikte, Tirebolu’da nüfus hareketlerinin yavaşladığı ve küçüldüğü görülecektir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; 1965 yılında Tirebolu’nun köylerle birlikte toplam nüfusu 51.135 ve şehir nüfusu ise 5.722 dir. Zamanla şehir nüfusunda önemli artışlar olmuş, 2010 yılı itibariyle şehir nüfusu 14.327 olmuştur.”

“Zaman içindeki bu artışların tek sebebi kırsal kesimden şehre olan göçlerdir. Tirebolu yönünden önem kazanan bir diğer gelişme ise; Tirebolu’nun toplam nüfusunun giderek azalma eğilimi göstermesidir. Yine benzer eğilim kırsal nüfus yönünden de ortaya çıkmış olup, 1985 yılında 49.311 olan kırsal nüfus, 2011 yılında 15.481’e gerilemiştir. Bu gerilemenin bir sebebi; Tirebolu şehir içine göçler olurken, diğer önem kazanan ikinci sebep de kırsal kesimde gizli işsizlik sebebiyle büyük şehirlere olan göç olgusudur. Tirebolu özellikle İstanbul, İzmit, Bursa, Zonguldak gibi illere önemli oranda göç vermektedir.”

“Tirebolu yönünden bir başka eğilim de; kadın ve erkek nüfus oranlarının dağılımı ile ilgilidir. 1965 yılından bu güne kadar yapılan bütün nüfus sayımlarında Tirebolu’nun genel toplamında kadın nüfusun, erkek nüfusundan daha fazla olduğu görülmektedir. Şehir- kırsal kesim ayrımı yapıldığında ise; 2000 yılına kadar şehir nüfusunda erkeklerin daha fazla olduğu, 2000 yılından sonra ise şehir nüfusunda kadınların çoğunluk kazandığı ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık kırsal kesimdeki nüfusta da başlangıçtan itibaren kadın nüfusun çoğunlukta olduğu görülmektedir. Görüleceği gibi Tirebolu şehir merkezi kırsal kesimden gelen göçler sebebiyle zaman içinde nüfus artışı gösterirken, kırsal kesimde toplam nüfusta azalmalar yaşanmıştır. Tablo 9’ daki 2018 yılı toplam nüfus 32.008'dir.”

Tablo 9. Yıllara göre Tirebolu nüfusu (URL- 19).

Yıl	Tirebolu Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2018	32.008	15.854	16.154
2017	30.814	15.206	15.608
2016	31.171	15.360	15.811
2015	30.742	15.079	15.663

Tablo 9'un devamı

Yıl	Tirebolu Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2014	30.695	15.031	15.664
2013	30.428	14.950	15.478
2012	29.714	14.640	15.074
2011	29.808	14.663	15.145
2010	29.968	14.660	15.308
2009	29.274	14.432	14.842
2008	29.439	14.529	14.910
2007	28.835	14.244	14.591

3.1.4.2. Tarihsel Değerler

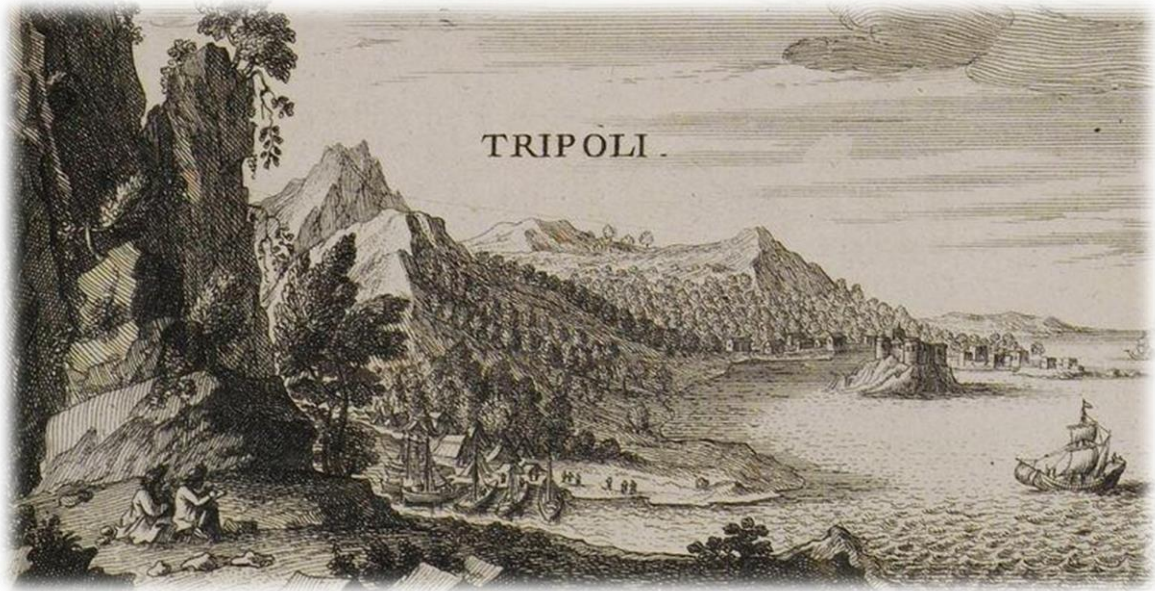
Tirebolu isminin, üç şehir anlamına gelen üç kaleden aldığı söylenir. Bu kaleler halen şehir merkezinde ve deniz kenarında bulunan merkez kale Saint-jean, Harşit çayı boyunca yer alan Bedrema (Bedrum) ve komşu Espiye sınırlarında kalan Andoz kalesidir. TİRİPOLİS isminin bu üç kale-üç şehir anlamına gelen bu kalelerden aldığı da belirtilmektedir(Şekil 26). Yine bir başka görüşe göre de üç şehir denmesinin sebebi; Ischopolis (Tirebolu), ikincisi Agyria (Halkovalı), üçüncüsü de Pihokelein (Görel) adlarında üç şehir halkının toplanmasından oluşan şehirden söz edilmektedir (URL-20).

“Tirebolu'nun milattan önce VII. yüzyılda (yaklaşık M.Ö 670) Karadeniz'de koloniler teşkil etmeye başlayan Miletoslular tarafından kurulduğu rivayet edilir. M.Ö 400'de bölgenin yerli halklarından olan denizcilik, tarım ve hayvancılıkla uğraşan Mossinoikler'in de Tirebolu ve çevresinde yaşadığı söylenir” (URL-20).

Şekil 26. Tirebolu genel görünüş (URL-21).

“Şehir Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) ve Milli Mücadele (1919-1922) yıllarında önemli olaylar yaşamıştır. İşgale uğramamasına rağmen Rusların Harşit çayına kadar ilerlemesi, şehirde büyük bir endişeye yol açıp, cepheye yakınlığı sebebiyle halk zorunlu göçe tabi tutulmuş (Şekil 27), yoğun Rus bombardımanından büyük hasar görmüştür. Şehir, bu sırada failleri meçhul kişiler tarafından yağmalanıp yakılmıştır ” (URL-22).

Şekil 27. Tirebolu 1917 (URL-21).

“Tirebolu dışında XIX. yüzyıla kadar bu kesimde kasaba statüsünde bir başka yerleşim yeri bulunmuyordu. Trabzon’un kazası olarak bu idari yapısını uzun müddet

devam ettiren Tirebolu, iktisadi şartlarının bir gereği olarak Gümüşhane'nin denizle irtibatının sağlanması için zaman zaman idari yönden Gümüşhane sancağına (1839, 1856-1861) bağlandı. 4 Aralık 1920 günü kabul edilen kanun tasarısına göre teşkil edilen Giresun müstakil sancağının Görele ile birlikte kazası oldu'' (URL-22).

3.1.4.3. Ulaşım Sistemi

“Tirebolu ilçesi, Giresun iline 45 km. uzaklıkta olup, komşu ilçelerden Görele ilçesine 17 km, Güce ilçesine 22 km, Doğankent ilçesine ise 33 km uzaklıktadır. İlçe merkezleri arası yolları asfalt olan Tirebolu (Şekil 28), yerleşim yerlerinin dağınık olması, arazi yapısı nedeniyle ilçe merkezinin köylerle ulaşımı çok iyi değildir (Şekil 29). Aşırı yağışlar, heyelan, bir kısmı da kar nedeniyle köy yolları zaman zaman kapanmaktadır. (Şekil 30).”

Şekil 28. Tirebolu asfalt yolu

Şekil 29. Tirebolu toprak yolu (Celli Mahallesi)

Şekil 30. Tirebolu-Köyler arası ulaşım haritası (URL 23).

3.2. Tirebolu İlçesi'nin Cittaslow Kriterleri Kapsamında Değerlendirilmesi

3.2.1. Enerji ve Çevre Politikaları

1.T.C.Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurmuş olduğu Hava Kalitesi İzleme İstasyonları verilerine göre; Çevre Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Türkiye Çevre Durum Raporu”na göre; İlçe, Türkiye genelinde hava kirliliği görülen iller arasında, “*ikinci derece iller*” kapsamında yer almaktadır. İl düzeyinde yapılan bu çalışmalar henüz ilçe düzeyine inmemiştir. İlçe düzeyine indirilebilmesi için de Giresun Belediyesi ile Tirebolu Belediyesi arasında ortak çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Kalitesiz yakıtların havayı kirletmesini önlemek amacıyla “Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği”, “Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği” ve “Sanayiden Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde çalışmalar belediye tarafından devam etmektedir. Her yıl Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile İl sınırları dâhilinde kullanılacak katı ve sıvı yakıtlarla ilgili standartlar belirlenmektedir.

Tirebolu belediyesi aldığı kararlar doğrultusunda; gerekli çalışmalar ve denetimleri yapmaktadır. Öncelikle temiz hava programı kapsamında apartman ve fırınlara baca filtresi takılması ile ilgili olarak Meclis kararı alıp bununla ilgili çalışmalara başlamış ve bu çalışmalara halen devam etmektedir. Şu an ilçedeki bütün fırınlar baca filtresi ile ilgili iyileştirmelerini yapmış, şimdi de merkezi sistem ile ısınan binalarda bu konu ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

2.İlçenin şebeke suyunun içilebilmesine yönelik durumu, yasalarla belirtilen parametrelerde olup -olmadığına ait ölçümler İl Sağlık Müdürlüğü tarafından düzenli olarak yapılmaktadır. Yörede dönem dönem su analizleri de yapılmaktadır. Raporla; “İçme suyu Kullanma örneğinin 17 Şubat 2005 tarih ve 25730 sayılı resmi gazetede yayımlanan “*İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkındaki Yönetmelik*” kapsamına göre; yukarıda belirtilen parametreler bakımından bakteriyolojik ve kimyasal yönden uygun olduğu bildirilmektedir.

Belediye de bu konuda hassas çalışarak, halka sağlıklı su içirebilmek için gerekli çalışmaları imkânları doğrultusunda yapmaktadır. İller Bankası verilerine göre şu anda ilçede belirlenen miktarların üzerinde su sağlanmaktadır. Ayrıca ilçede gelecekteki su

ihtiyacını karşılamak için doğal, sağlıklı ve ucuz maliyetli içme suyu temini için İller Bankası Koordinatörlüğü'nde çalışmalar devam etmekte olup, fizibilite çalışmalarından sonra proje aşamasına geçilecektir.

Ayrıca İlçenin kıyı kasabası olması nedeniyle birçok koy ve plajlara sahiptir. Her yıl iklimsel özellikleri, coğrafi konumu, doğal ve kültürel nitelikleri nedeniyle ilçede özellikle yaz aylarında yoğun bir nüfus artışı yaşanmakta olup, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin sahili bulunmayan İllerimize de-Erzurum, Erzincan, Sivas, Gümüşhane, Bayburt ilçedeki plajlardan yararlananlara bölgesel turizm hizmetleri sunulmaktadır.(Şekil 31-32).

Şekil 31. Tirebolu sahil

Şekil 32. Tirebolu plaj

Yaz aylarının başında belirli noktalardan deniz suyu kalite ölçümleri yapılmakta ve alınan sonuçların belirli standartlarda olduğu görülmektedir. T.C Giresun Valiliği İl Halk Sağlığı Laboratuvar Müdürlüğü'nün Deniz Suyu Analiz Raporlarına göre: Tirebolu Küçükçay Plajı, Tirebolu Bada Plajı, Kaynarca Aile Plajı, Merkez Belediye Plajı ve Yılgın Aile Plajlarında yapılan ölçümler sonucu '*Yüzme Suyu Kalite Yönetmeliği*'ne göre mikrobiyolojik yönden uygunluk raporu belgelenmiştir.

Tirebolu, deniz suyunun temizliği yönünden Türkiye'de ve Dünyada özel bir öneme sahip olan yerleşme yerlerinden birisidir. Bunun sebebi, Tirebolu'da şehre yakın deniz kenarlarında yaşayan, zaman zaman karaya çıkan, halkın şaşkın bakışlarını atfettiği Tirebolu'ya özgü Tirebolularla yaşayan su samurlarının olmasıdır. Bilindiği gibi su samurlarının yaşam alanı temiz sulardır. Yalnızca temiz sularda yaşayabilen, nesli tükenmekte olan ve küresel korunma altına alınan su samurları, Tirebolu'yu merkez etmiş bulunmaktadır.

Ulusal Su Samuru Biyolojik Çeşitlilik Data Bank Koordinatörü Heike Thal, Tirebolu'da su samurları ile ilgili olarak yaptığı araştırmada "su samurunu buldukları yerin yerleşim yeri ve deniz kenarlarına yakın olmasına şaşırıldığını ifade etmekte ve bunun olağanüstü bir durum olduğunu söylemektedir. Burada yaşamlarını sürdüren su samurlarının oldukça geniş bir alana yayılmış durumda oldukları saptanmış olup hareketleri dışkılarında takip edilebilmektedir. Su samurlarının tek tür olduğu tahmin edilmekte ve bir aile olarak sayılarının arttığı düşünülmektedir.

Tirebolu'nun bir marka değeri olarak su samurlarını Türkiye'nin ve Dünya'nın gündemine taşıyarak, tanıtımda bir farkındalık yapmaya dönük, Tirebolu'da turizmin geliştirmesi yönünden su samurları ile ilgili çekimler yapılarak belgeseller hazırlanması, CD oluşturulması, denizde su samurlarını gözlemek amacı ile turlar düzenlenmesi planlanlanmakta ve Tirebolu'nun maskotu olarak su samurları ile ilgili hediyelik eşyalar yapılması konusunda da Tirebolu belediyesi markalaşma yoluna da gitme yolunda çalışmalarına öncelik vermektedir.

3.Günümüzde, Tirebolu halkının su ihtiyacı yeterince karşılanmakta olup, daha önceki paragrafta da belirtildiği gibi; İller Bankası Koordinatörlüğü'nde çalışmalar devam etmekte ve bu konuda proje çalışması tamamlanmış olup, ihale aşamasına geçilmesi beklenmektedir. Yapılan proje doğrultusunda İlçenin 50 yıllık su talebini karşılayacak yeni, sağlıklı ve verimli kaynaklar bulunmuş olup, bu kaynakların biran önce kullanımı için çalışmalar belediye tarafından sürdürülmektedir.

Şekil 33. Harşit Çayı

İlçenin içme suyu Harşit Çayı (Şekil 33) kenarında açılan 2 adet sondaj kuyusundan sağlanmaktadır. Belediye'nin kendi imkânlarıyla açtırmış olduğu sondaj kuyularından şu an 70 lt/sn su alınmaktadır. İçme suyu ihtiyaç hesaplamalarında İller Bankası “Şehir ve Belde İçme Suyu Projelerinin Hazırlanmasına Ait Yönetmelik” esaslarına göre; $N \leq 3000$ kişi için 60lt/gün/kişi, $30001 \leq N \leq 5000$ kişi için 70lt/gün/kişi, $5001 \leq N \leq 10000$ kişi için 80lt/gün/kişi, $10001 \leq N \leq 30000$ kişi için 100 lt/gün/kişi alınmaktadır. İlçenin mevcut nüfusu dikkate alındığında su ihtiyacı yeterli olmaktadır.

4.Giresun Katı-Sıvı Atık İçme Suları Birliği (GİRKASİÇ-BİR)üyesi olan Tirebolu Belediyesi, kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması konusu ile ilgili olarak çalışmaları yakından takip etmekte olup ayrıca özel sokak toplayıcıları tarafından ambalaj atıkları toplanmakta ve bu konu ile ilgili belli standartların tespiti konusu belediye tarafından gündeme alınmıştır.

Ayrıca ilçede yeme-içme (lokanta, restoran, kafe, pastane) yerlerinde oluşan bitkisel yağların, özel bir firma aracılığı ile özel kaplarda toplanması ve bertaraf edilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda evlerden kaynaklı bitkisel yağların toplanması için de firmalarla görüşmeler devam etmekte olup, en kısa sürede bu çalışmaların sonuçlandırılmasına çaba sarf edilmektedir. Hastanelerden ve sağlık merkezlerinden kaynaklı tıbbi atıklar “Tıbbi Atıkları Kontrolü Yönetmeliği”ne uygun olarak bir özel firma aracılığıyla toplanmakta olup, tıbbi atıklar Trabzon’da bir tesiste imha edilmektedir.

Belediyenin bir başka çalışması da; atık pillerin toplanması ve bertaraf edilmesi ile ilgili olup bu kapsamda “Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği İktisadi İşletmesi (TAP)” arasında 2020 yılına kadar protokol imzalanmıştır. Bu konu ile ilgili halkı

bilgilendirme ve toplama çalışmaları, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ile koordineli bir şekilde yürütülmektedir.

5.Endüstriyel ve evsel kompostlama; Giresun Katı- Sıvı İçme Suları Birliğinin (GİRKASIÇ-BİR) tarafından yapılan Katı Atık Bertaraf Tesisinde yer alan kompostlama ünitesinde değerlendirilmesi planlanmaktadır.

6.İlçede oluşan sıvı atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi ve sıvı atıkların gereği gibi kontrol altına alınması için; Belediye tarafından oldukça yol alınmıştır. Bu amaçla İller Bankası Genel Müdürlüğü'nce ilçe kanalizasyon projesi hazırlanmış olup, kanalizasyon projesinin inşaat yapım işine başlanılarak tamamlanmıştır. Kanalizasyon Projesinin devamı olan Atık Su Arıtma Tesisi ve Derin Deniz Deşarjı ile ilgili proje çalışmalarına da başlanılmıştır.

7.İlçede enerji tasarrufu konusundaki iyileştirmelere, önceki yıllarda başlanılmış bulunmaktadır. Bu amaçla kamu kurumlarında ve sokak lambalarında tasarruflu ampul kullanımı kararı alınarak uygulamaya geçilmiştir. Ayrıca konutlarda enerji tasarrufunu sağlamak amacıyla; binalarda mantolama çalışmalarına özen gösterilmektedir. Bu doğrultuda birçok işyeri ve konutlarda güneş enerjisinden yararlanmak için çatılara Güneş Panelleri yerleştirilmiştir. Bu paneller sayesinde doğal kaynaklar aracılığı ile sıcak su sorunu belirli ölçüde çözümlenmektedir. İlçede giderek güneş panellerinden yararlanma talebi artmakta olup, su anda ilçede bu konuda hizmet veren beş firma bulunmaktadır.

8.İlçede yenilebilir enerji kaynakları bakımından Türkiye'de önemli bir yere sahip bulunmaktadır. İlimizin en uzun akarsuyu olan Harşit Çayı ilçemiz sınırlarında denize dökülmektedir. Harşit çayı üzerinde şu anda 2 tane hidroelektrik barajı bulunmaktadır (Şekil 34).

Şekil 34. Harşit Çayı üzerindeki hes tesisleri

Önümüzdeki günlerde ilçenin sınırları içinde devreye girecek olan 3. hidroelektrik barajı Aslancık Hidroelektrik Santrali, 120 MW kurulu güce ve yıllık ortalama 418 milyon kwh üretime sahip olan baraj ve HES projesi inşaatına 2010 yılı sonunda başlanmış olup, aktif hale getirilmiştir. Aslancık Hidroelektrik Santralinin ülkeye ve bölgeye yenilebilir enerji kaynakları yönünden önemli katkılar sağlaması beklenmektedir. Bunlarla birlikte ayrıca, bazı kamu kuruluşlarında ve Orman İşletmesi'ne bağlı şantiyelerde olduğu gibi küçük ölçekli de olsa, kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla su türbinlerinden yararlanılmaktadır.

9. Karadeniz sahilinde çok az yerleşim yerinde yeni yapılan sahil yolunun şehrin içinden geçirilmeyerek, dağlık kısımdan geçirilmesi projesi ile Tirebolu Karadeniz kıyı şeridinde çok az yerleşim yerine sahip olan bir avantaja –farklılığa sahip olmuştur. Bu sayede şehrin içinde trafik yoğunluğu ve kirliliği asgari düzeye düşürülmüştür.

Özellikle İlçede Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın hazırlanmış olduğu "Doğu Karadeniz Bölgesel Kalkınma Planı (DOKAP) Turizm Master Plan"nda *Tirebolu Eylem Bölgesi* olarak belirlenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın master planı çerçevesinde hazırlanan Tirebolu Eylem Planının Kalkınma Bakanlığı tarafından da ödenekleri ayrılmıştır.

DOKAP Raporunda; "Sahil yolunun kısmen de olsa denizden uzak geçmesi sonucu, Tirebolu trafik gürültüsünden uzak, sakin bir yerleşim alanına dönüşmüştür. Yerleşkenin küçük de olsa son derece kaliteli ve düzenli plajlara sahip olması, tüm planlama alanında tek örnek olan rıhtım düzenlemesinin varlığı, kalesi, yol boyu ağaçlandırma çalışmaları gibi faktörler dikkate alındığında bu şartlarda başka bir kıyı yerleşkesi bulunmamaktadır." ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca belediye tarafından şehir içi trafiğini de düzenlemek amacı ile alan ve saat kısıtlamaları ile ilgili kurallar getirilmiştir.

Şekil 35. Tirebolu dağ geçidi

10. Belediyenin reklam ağırlıklı olarak ortaya çıkan ışık kirliliği konusunda zaman zaman gerekli kontrolleri yapmakta olup, gereken durumlarda uyarılarda bulunulmakta, göze hoş gelmeyen uygulamalar konusunda da bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Genel Aydınlatma Yönetmeliğine uygun şekilde, ışık kirliliğinin en aza indirilmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması ilerleyen yıllarda düşünülmektedir.Bu amaçla kamu kurumlarında ve sokak lambalarında tasarruflu ampul kullanılmakta olup, sokak direkleri aydınlatması yere doğrudur.

11.Türkiye ortalaması 2760 Kwh iken İlçede hane başına tüketilen elektrik enerjisi miktarı ÇORUH EDAŞ kişi başı tüketim verilerine göre, 1.075 Kwh olduğu görülmektedir.

12.İlçede biyoçeşitliliğin korunması konusunda bölge iklimi ve kültürü ile oluşan bir flora anlayışı vatandaşlar tarafından ilke olarak benimsenmiştir. Bu amaçla meyve, sebze ve diğer bitki ve çiçeklerin kullanımında doğallığın korunmasına özen gösterilmektedir.

Tirebolu'daki çevre dernekleri, belediye tarafından teşvik edilerek bu çalışmalara katılmakta, biyoçeşitliliğin korunması amacıyla; geniş kitlelere ücretsiz tohum dağıtım kampanyaları gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bu konuda bilgilendirme çalışmaları da yapılmaktadır.

3.2.2. Alt Yapı Politikalarına İlişkin Görüşler

1.Vatandaşların kamu binalarına kolay ulaşımını sağlamak amacıyla 7 Kasım 2013 tarihinde; Cittaslow Kriterleri doğrultusunda güvenli bisiklet yolu yapımına başlanılmıştır. Motorlu araç kullanımını da azaltmak için Meslek Yüksek Okulu ile Tirebolu Plajı (Doğal Dükkan) arasında 5100 m'lik bisiklet yolunun ve duraklarının %70'i tamamlanmıştır ve yapımına devam edilmektedir (Şekil 36-37).

Şekil 36. Tirebolu merkez bisiklet yolu

Şekil 37. Tirebolu sahil bisiklet yolu

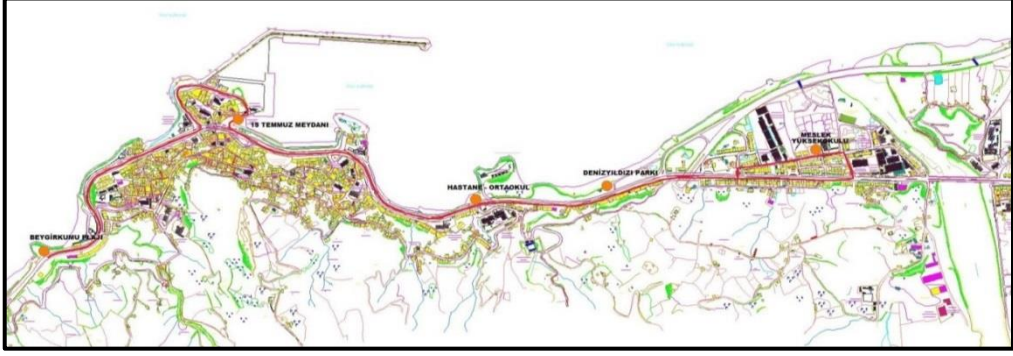
2.Mevcut ve bitirilecek olan bisiklet yolu toplam 5100 m olup, Belediyenin sınırları içerisindeki taşıt trafik yolu uzunluğu 17500 m'dir. Bisiklet yolu ile taşıt yolu oranlaması yaptığımızda, $(5100 \text{ m} / 17500 \text{ m} = 0,291)$ bu oran hesaplamada da görüldüğü gibi %29'dur.

3.5100 m olan bisiklet yolunda 5 adet durak noktası yapılmasına karar verilmiş olup, hareketli durak noktalarına ve okul bölgelerine olmak üzere ilçe belediyesi tarafından planlama yapılmıştır.

4.İlçe araç trafiği yönünden rahat ulaşılabilir bir konumdadır. Kentte trafik açısından, kavşak özelliği taşıyan bir nokta bulunmamaktadır. Kavşak özelliği taşıyan tek nokta olan Gümüşhane ayrımında, trafik lambaları bulunmaktadır. Dolayısıyla özel taşıtlar için; eko ulaşım planı kapsamında, duble sahil yolunun kent merkezine direkt bağlantısı, karbon salınımının daha az olduğunun göstergesidir.

Alanda ayrıca turizme katkı sağlayacak şekilde at, fayton gezileri yapmayı planlanmakta ve böylelikle motorlu araçlara olan ihtiyacın azaltılmasına dönük çalışmalar yürütülmektedir (Şekil 38).

Şekil 38. Tirebolu bisiklet parkuru güzergâhı master planı

5.Engelli vatandaşlar için, şehrin mimari yapılaşmasından kaynaklanan engelleri aşmaya dönük çalışmalar konusu da belediye tarafından gündeme alınmıştır. Tirebolu, coğrafi konumu itibariyle dağ sıralarının sahile dik inmesi sebebiyle, engebeli bir coğrafi görünüm göstermektedir. Halk deyiimi ile *Merdivenler Şehri* olarak bilinen ilçede sahile hep merdiven basamaklarıyla inilmektedir(Şekil 39-40). Bu durum da sadece yaşlı ve engelli vatandaşlar için değil, bütün Tirebolu halkı için tehlikeli bir durum arz etmektedir. Belirtilen nedenlerle, yerel yönetim, merdivenlerin güvenli kullanımını sağlamak amacıyla tek tipleşmeyi planlayarak, merdivenlerin kenarlarına korkuluklar yaptırmış, okulların bulunduğu semtlerde öğrencilerin ulaşımı için düzenlemeler gerçekleştirerek kaldırımlara engelli rampalar yaptırmıştır.

Şekil 39. Tirebolu Merdiven Sokak

Şekil 40. Tirebolu merkeze inilen merdivenler

Engelli vatandaşların hayatını kolaylaştırmak amacıyla; İlçe Hükümet Binasına engelli rampası ve İlçe Emniyet Müdürlüğü binasına engelli asansörü, belediye tarafından

yaptırılmıştır. Yapımı tamamlanan Adliye Binası ile İletişim Fakültesi'nde engelliler için engelli asansörü ve rampası da bulunmaktadır.

6.Aile hayatı ve hamile kadınların şehir hayatına uyumlarını sağlamak ve yaşam standartlarını iyileştirecek tedbirler konusunda, Tirebolu Kaymakamlığı, Tirebolu İletişim Fakültesi, Sivil Toplum Örgütleri, Kadın Dernekleri ve diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları ile işbirliği yapılmasına karar verilmiş olup, diğer şehirlerdeki uygulamalardan da yararlanılması gerektiği ön plana çıkmıştır. Şu an itibarı ile Tirebolu Hastanesi'nin belirli kısımlarına banklar konarak hamile kadınlar ve engelliler için özel düzenlemeler yapılmıştır.

7.Sağlık hizmetlerinde belirli standartlara ulaşma konusunda, ilçenin şanslı olduğu söylenebilir. 18700 kişilik bir nüfusa sahip İlçe merkezinde üç sağlık ocağı, 150 yataklı tam teşekküllü bir devlet hastanesi ve 112 Acil İstasyonu mevcuttur. Toplu taşıma araçlarını kullanarak sağlık hizmetlerinden yararlanmak isteyenler rahatlıkla bu merkezlere ulaşabilmektedir. Bunlarla birlikte hastanenin diyaliz hastaları için özel diyaliz arabası, evlere özel sağlık hizmeti veren özel araçları vardır. İlçede iyileştirme hizmetleri sağlayan tam teşekküllü özel bir kuruluş da bulunmaktadır.

8.Kent merkezinde, toptan ve perakende esnafları sahil bandında bulunmaktadır. Dolayısıyla kent merkezinde malların dağıtımı, araç trafiği ve ulaşılabilirlik açısından daha kolaydır. Bu açıdan bakıldığında, planlama olarak, malların kent merkezinde dağıtımının sürdürülebilirliği yerinde bir uygulamadır.

9.Günübirlik çalışmak amacıyla şehir dışında farklı bir kent merkezine gidip dönen Tiraboluluların yaklaşık sayısı 500 kişi civarındadır (Milli Eğitim, bankalar, özel sektör, hastaneler vb. olmak üzere). Bu rakamın şehir sakinlerine oranı ise % 2.5'tur.

3.2.3. Kentsel Yaşam Politikalarına İlişkin Görüşler

1.Tirebolu, doğal afetlerin gerçekleşme ihtimalinin zayıf olduğu ve bu konuda şanslı olarak nitelendirilebilecek yerleşim yerlerinden biridir. Deprem kuşağı olarak, 4. bölgededir. Depremden kaynaklı herhangi bir afet verisi bulunmamaktadır. Çok yağmur almasından ve İlçede bulunan Harşit Çayı varlığından kaynaklı yüzyıllar boyunca dönemsel olarak büyük taşkınlara sebebiyet vermiştir. Bu anlamda da maddi ve manevi zararlar oluşmuştur. Kentin bu tür sorunlara karşı planlanmasında, Belediye tarafından alınan tedbirler doğrultusunda, D.S.İ. Trabzon 22. Bölge Müdürlüğü ile yapılan çalışma

neticesinde, 2016 yılı sonu itibariyle Harşit vadisi üzerine taşkın koruma ve ıslah çalışması başlatılmıştır. Dışında kalan dolgu alanlarının da peyzaj çalışması planlanmıştır. İlçeye yeni bir sosyal yaşam ve rekreasyon alanı kazandırılmıştır (Şekil 41).

Şekil 41. Dolgu alandaki rekreasyon alanı

2. Turizm ve tarım odaklı, çevreye duyarlı ekonomiyi çeşitlendirmek, ilçeye özgü endemik bitkilerin teminine yönelik çalışmalar yapılmasına destek vermek ve bunların üretimi için alanlar ayrılarak ürtülmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. İlçede yaklaşık 70 yıldır varlığını sürdüren organik ürünlerin satıldığı ve kadın yöneticilerin bu satışları gerçekleştirdiği “KOZBAŞI PAZARI (Kadınlar Pazarı)” nın daha da geliştirilmesi ve el emeği hediyeelik eşyalar üretimi ve pazarlanması için de bir çarşı oluşturulması ayrıca gerekmektedir.

Şehrin bir başka özelliği de “Erguvan Ağaçları”nın yoğun olarak bulunmasıdır. İlçenin tarihi dokusunun yanında eşsiz doğasıyla birlikte huzur ve nefes alınan bölge konumundadır. Kentin Çarşı Mahallesi Eski Park diye anılan bölgesinde, Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından koruma altına alınan 2 adet Erguvan Ağacı bulunmaktadır. Gelecek nesillerin bu bitkilerin tanıtımı ve yetiştirilmesine yönelik çalışmalar yapması gerekmektedir. Tescilli anıt ağaç olarak bu ağaçların varlığı, kentin doğal mirası olarak ayrı bir değer yaratmaktadır (Şekil 41).

Şekil 42. Hükümetdüzü Mahallesi, belediye parkı içi Erguvan ağacı

Şehir kendine has mikro klimasından dolayı çok çeşitli meyve ve bitkilerin yetiştirilmesine müsaittir. Çevre Dernekleri ile yapılan çalışmalarla kaybolmaya yüz tutmuş GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar)’suz yerli ırk tohumların kullanımı teşvik edilmektedir.

Şehrin tarım ürünleri olan fındık ve çay yaygın bir alanda dikilidir. Bunun yanında kirazın anavatanı olarak kabul edilen Tirabolu’da, kirazla ilgili de farkındalık oluşturmaya çalışılmakta olup, 100 dekarlık bir alanda örnek kiraz bahçesi uygulaması yapılmıştır.

Düşük yoğunlukta ve daha çok eski binaları restore etmek için ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde olunması gerekmektedir. Toprak koruma projesi ile tarımı ve mahalli tarımsal üretimi desteklemek de Belediyenin öncelikli konuları arasında bulunması gerekmektedir.

İlçeye ait değerlerin korunması ve iyileştirilmesi kapsamında “kullanarak sürdürülebilirliği sağlamak” ilkesi esas alınarak koruma-kullanma dengesi içinde; yenileme çalışmalarına öncelik verilerek pansiyon, restoran gibi kullanımlar sağlanıp, çekiciliği artırmak adına özellikle peyzaj çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir.

İnsanların denizle arasındaki engeller kaldırılarak, şehrin tüm sahili boyunca peyzaj düzenlemeleri, aydınlatma çalışmaları, yürüyüş ve bisiklet yolları, deniz kenarında kent mobilyaları, park, çocuk parkı uygulamaları yapılmıştır. Bunların sonucunda çevre şehirlerden Tirebolu’ya gelen insanlar deniz ve yeşille içi içe zaman geçirmek için Tirebolu’yu tercih etmektedirler.

İlçenin korunması gereken taşınmaz kültür varlıkları olarak ilk etapta; Çarşı Mahallesi’nde 2 adet erguvan ağacı, 6 adet çeşme, 24 adet konut, bugünkü kullanımıyla

Halk Eğitim Merkezi, Tirebolu Lisesi, Kazım Karabekir İlkokulu, 3 adet tescilli cami sayılabilir. Yeniköy Mahallesi Gelibolu-Kaynarca Mevkii'nde yer alan Tirebolu Plajı'ndan Kilise Burnu'nun batısında yer alan ve Espiye kıyılarına kadar uzanan alan II. Doğal Sit Alanı (Nitelikli Alan) olarak bulunmaktadır. İlçede halen tarihi eski kamu binalarının restorasyonu yapılmaktadır. Son dönemde hem kamu binalarında, hem de özel binalarda enerji verimliliğini ön planda tutarak, özellikle ısı yalıtımı ile % 50'lere varan ısı tasarrufu sağlanmakta olup bununla birlikte karbon emisyonunu azaltılmaktadır.

Ayrıca önemli taşınmaz kültür varlığı olarak tarihi çok eski iki kaleden birisi olan, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında I. Derece Arkeolojik Sit Alanı koruma statüsü bulunan Tirebolu Kale'sinden söz etmek gerekir. Tirebolu Kalesi'nin kullanılabilirliğini artırmak adına, etkileşim bölgesi olarak da adlandırılan çevresinde ışıklandırma çalışması yapılmış olup, peyzaj düzenlemesine ilişkin bir proje hazırlanmıştır. Yaya yollarının, gösteri alanlarının, su gösteri alanlarının, turizm danışma bürolarının yer aldığı proje, Trabzon Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulutarafından onaylanmıştır (Şekil43).

Şekil 43. Tirebolu Kalesi (2019)

Bu amaçla belediye binası dahil, şehir merkezindeki kamu binaları büyük tadilatından geçirilerek, bu binalarda ısı yalıtımı uygulanmıştır. Ayrıca yeni binalarda ısı yalıtımı mecburi tutulmaktadır.

3.Şehrin de dâhil olduğu Doğu Karadeniz Bölgesi yeşilliği ile tanınmaktadır. Yağmurlu iklim özelliklerinden ve yapısından dolayı yeşil kaplı olmayan toprak parçası bulmak neredeyse imkânsızdır. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanarak sosyal yeşil

alanların oluşturulması için; Tirebolu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Belediyenin işbirliği ile okul bahçelerine yönelik “Tıbbi Aromatik Bitkilerin Tanıtılması ve Yetiştirilmesi” konusunda çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda ilk olarak Dumlupınar İlkokulu bahçesinde “Tıbbi Aromatik Bitkilerin Tanıtılması ve Yetiştirilmesi” konusunda alan oluşturulmuştur.

Şekil 44. Tirebolu Olucak Yaylası (URL-24).

Espiye Meslek Yüksekokulu'nun Tıbbi Aromatik Bitkiler Bölümü öğretim görevlilerinin katılımıyla velilere ve öğrencilere uygulama bahçesi yapmaya yönelik eğitim çalışmaları gerçekleştirildi. Böylece İlçede yaşayan, toprakla ilişki kurmak isteyen çocukların bitkilerle tanışması planlandı. İnsan sağlığı açısından önemli bir işlev üstlenmesinin yanında ekonomik değeri bulunan tıbbi aromatik bitkilerin kullanılması, yetiştirilmesi ve bakımının yapılması konusunda halk bilinçlendirilerek bilgi sahibi olmaları belediye tarafından sağlanmıştır.

4. İlçe Yerel Yönetimi, kent içinde ve sahil kıyı koridoru boyunca park ve bahçe düzenlemesi yaparak, halka daha huzur verici alanlar yaratmıştır. Ayrıca ilçenin Plaj bölgesinden Körliman'a kadar uzayan sahil şeridinde de düzenlemeler yapılarak, mevcut ağaçlandırma çalışmaları da buna paralel olarak düzenli olarak devam etmektedir. Böylece Tirebolu sahil şeridi, Akdeniz ve Ege Bölgesini aratmayacak güzelliklere sahip görsel açıdan üstün doğal manzara noktalarıyla ayrıcalıklı bir görüntü kazanmıştır. Söz konusu

sahil şeridi yılın her mevsiminde, Tirebolu halkının denizle buluşmasını sağlayacak; parklar, çayevi, kafeteryalar ve küçük dükkânları bulundurmaktadır.

Şehir, yoğun nüfusa sahip olmamasından ve çevre yolunun şehir dışından geçmesinden dolayı, trafikten kaynaklı ciddi bir sorunla karşı karşıya değildir. Şehrin tüm noktalarında alternatif toplu taşıma ağı bulunmaktadır. Her mahallede kreş hizmeti sunulmaktadır.

Toplu yaşam alanlarında, ticaret bölgelerinde, restoranlarda, kentin tüm yaşam alanlarında engellilerin, çocukların ve bebeklerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik düzenlenmeler yapılmaktadır. Kaldırımların, yaya yollarının, taşıtların, bebek arabalarının kullanımının kolaylaştırılması için çalışmalar devam etmektedir.

5.Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması için; tarım alanlarından alınan topraklar, kentte yapılan ve yapılması planlanan parklar, yeşil alanlar ve hobi bahçelerinde kullanılmakta olup, bu alanlarda tarihi dokuya uygun tasarımlar, özel düzenlemeler yapılarak oturma bankları konulmakta, fiskiyeler ve su havuzları yapılmakta, çevreleri özel görünümlü duvarlarla çevrilmektedir. Bütün bu çalışmalar Cittaslow Kriterlerine uyan bir Tirebolu yaratmada yapılması gerekenler olarak düşünülmektedir (Şekil 45).

Şekil 45. Tirebolu Kalesi (URL-25).

6.Vatandaşlara ve turistlere yönelik olarak kentle ilgili tanıtım çalışmaları yapmak üzere Belediye tarafında interaktif hizmet verilmesi için ön hazırlıklar yapılmış olup, kısa sürede uygulamaya geçilecektir. Buna yönelik olarak Belediye'nin Web Sayfasında şehrin tanıtımına yönelik bilgilendirici harita ve krokilerin yer alması gerekmekte olup web tabanlı çalışmalar başlatılmıştır. Hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması amacıyla, kent bilgi sistemi kurmak için çalışmalara

başlanılması gerekmektedir. Bu bilgi sistemine göre; kişilerin kamu kurumlarından alacağı bilgiyi buldukları yerden teminini sağlamak amaçlanmaktadır.

Aynı zamanda turistler için Tirebolu'ya gelmeden rezervasyonlarını yapabilmelerine olanak sağlamak, kente geldiklerinde taksi, hastane, turistik yerler gibi önemli yerlerin bilgisine ulaşmalarını sağlamanın yollarının da bu web tabanlı yazılımlarla araştırılması ve aşılması gerekmektedir.

Gerek Belediye'nin, gerekse diğer resmi kuruluşların Web Sitelerinde şehirle ilgili ayrıntılı bilgi sunulmaktadır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarınca ve bireysel olarak da internet üzerinden şehrin tanıtımı yapılmaktadır. Bu doğrultuda Tirebolu İlçesi adlı Web Sitesinde Tirebolu'nun tanıtımı yapılmakta ve Tirebolu ile ilgili bütün ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Ayrıca Tirebolu Belediyesi'nin ve Tirebolu Kaymakamlığı'nın Web sitelerinde de gerek Tirebolu'lar, gerekse yabancı turistler için ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır.

Ayrıca Tirebolu ile ilgili olarak Tirebolu Postası.com, Tirebolu Haber, Tirebolu Ekspres, Medya Tirebolu, Tirebolu Ses, Tirebolu Hayat, Tirebolu Nostalji, Tirebolu Müftülüğü, Tirebolu Milli Eğitim Müdürlüğü, Tirebolu Devlet Hastanesi gibi siteler, kent yaşayanlarına ve ziyaretçilerine her konuda bilgilendirme yapmaktadırlar. Görülebileceği gibi ilçenin tanıtımı konusunda gerek yerel yönetimlerin, kamu kurum ve kuruluşların, gerekse sivil inisiyatiflerin ve Tirebolu halkının sanal medya üzerinden Tirebolu ile ilgili çok sayıda çalışmaları bulunmaktadır.

7.Sürdürülebilir mimariyi kente kazandırmak amacıyla Yerel Yönetim bünyesinde hizmet masası oluşturulması yönünde çalışmalar başlatılmış olup, inşaat sektöründe kullanılacak malzemelerin yerel olması, güneş enerjisi kullanmanın desteklenmesi, bina içinde atıkları ayırma sistemi oluşturulması gibi bilgilendirme çalışmalarının gündeme alınması, özellikle tarihi özellik taşıyan binalar konusunda belirli kriterlerin getirilmesi gibi konular öncelikli olarak ele alınmaktadır.

Bu doğrultuda, Belediye, sürdürülebilir, yerel değerleri daha çok ön plana çıkaracak mimari için gerekli işgücü (Şehir Plancısı, Mimar, Peyzaj Mimarı, Çevre Mühendisi) ve teknik altyapıyı kurmuş olup, uygulamanın Cittaslow Üyelik sürecinin pozitif katkısı ile daha da hızlı yol alınacağına inanmaktadır.

8.Şehrin köyleri de dâhil tamamında hızlı internet bağlantısı bulunmakta, ayrıca merkezi noktalarda kablosuz internet hizmeti sunulmaktadır. Bu konuda ihtiyaçlar Belediye tarafından takip edilmektedir.

9.İlçede her türlü kirliliğin önlenmesine yönelik şehir içinde bulunan işyerlerin şehir dışına taşınması amacıyla, şehir dışında küçük sanayi sitesi kurulmuştur. Şehrin gürültü kirliliği takip edilmekte, gerekli durumlarda Zabıta birimlerince gerekli müdahalelerde bulunmaktadır.

10. Evden çalışma sisteminin geliştirilmesi için; Kent Bilgi Sisteminin kurulması, elektronik imzanın yaygınlaşması, arşivleme sisteminin geliştirilmesi ve tüm belgelerin bilgisayar ortamında yer alması çalışmalarının sonucu olarak evden çalışma, evden eğitim gibi faaliyetler belli oranlarda gerçekleştirilmektedir.

11.Sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki amacıyla; yerel malzemelerin kullanılması, yerli üretimi desteklemek, kentteki kamusal alanların kullanımını arttırmak, atıkların değerlendirilmesine katkıda bulunmak, ısı yalıtımı ve su yalıtımı gibi konularda çalışmalar yapılmaktadır. Amaç tasarruf sağlayıcı tedbirlerin geliştirilmesi olmaktadır. Tarihi önemi olan ev ve iş yerlerinin korunması yapılmakta ve bu konuda vatandaşlardan gelen talep karşılanmaktadır.

12. Sosyal hayatın içinde olan, aktif katılım sergileyen şehir halkının bu yönünün daha da geliştirilmesi için kurs, şenlik, kültür günleri, spor turnuvaları, sergiler vs. çalışmalar yapılmaktadır.İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğünce yıl içerisinde masa tenisi, voleybol, futbol, okul atletizmi, karate , tekvando turnuvaları düzenlenmekte olup bu sosyal faaliyetlere ilçe halkının etkin katılımının sağlanması için belediye ve ilçe gençlik ve spor müdürlüğü ortaklaşa tanıtım ve bilgilendirme çalışması yapmaktadırlar.Tirebolu Meslek Yüksekokulu ile belediyenin ortaklaşa düzenlemiş olduğu hamsi şenliği sosyal hayatın dinamizm kazanması için önemli birer hareket olarak görülmektedir.

13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda; Belediye ile birlikte kamu kurum ve kuruluşları, ortak kullanım alanlarını arttırmak, yeme-içme, eğlence, kültürel aktiviteler gibi bu ortak alanlarda yenilebilir enerji, yerel malzemeler kullanmak ve kişilerin bu alanları kullanmasını teşvik etmek (ucuz, sağlıklı ürünler sunarak), yerdeğerlerin çekiciliğini dolasıyla kullanımını arttırmak, atıkların değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak, organik atıkları toplama merkezleri oluşturmak ve merkezlerde oluşan gübrelerin bitki yetiştirilmesinde kullanılmasını sağlamak için şimdiden projeler geliştirilmesini gündeme almak zorundadır. Ayrıca ilçede yerel yakıt ürünü olan Fındık Kabuğu kullanımını teşvik edilmektedir.

14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi amacıyla; yöreye özgü bitkilerden oluşan, bitkilerin adının verildiği kimlikli parkların,

belediye tarafından yapılması gerekmektedir. Burada yetiştirilen yerel ve organik ürünlerin satılacağı geleneksel çarşı ve satış ünitelerinin planlanması ile organizasyonunun Belediye tarafından üstlenilmesi gerekmektedir.

15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması projesi kapsamında; sabit dükkânlar kurulmakla birlikte, haftanın belirli günlerinde Tirebolu Kültüründe yer alan kadınlar pazarı gibi pazarlar oluşturulacaktır. Uygulamada da Seferihisar örneği “Türkiye’ye özgü bir model” olarak kabul görmüştür. ”Sığacık Üretici Pazarı ”yerleşmenin önemli bir uygulaması olarak kabullenilmektedir. Köylülerin ürettikleri tarımsal ürünlerin ve özellikle de ev kadınlarının yaptıkları el işlerinin sergilenmesi, küçük bir kalkınma modeli olarak tanımlanabilir.

Tirebolu bu yönüyle, Sığacık’taki gelişmeleri benzer şekilde 1950’li yıllarda “Hanım Kayıkları” ile yaşamıştır. Sahil yolunun yeni açıldığı, köylerle ulaşımın kayıklarla yapıldığı bu yıllarda, her sabah Tirebolu Limanına yakın köylerden kayıklar gelir ve bu kayıklardan çıkan kadınlar, arkalarındaki sepetleri (ölçekleriyle) ile şehre bir nevi çıkartma yaparlardı. Sabah ezanı ile kalkan bu kadınlar akşamdan mayaladıkları yoğurtları, sabahleyin hayvanlarını sağdıkları sütleri, hemen evlerinin yanındaki bahçede topladıkları karalahanaları, pazıları, maydanozları, eşlerinin ve çocuklarının topladıkları kirazları, armutlarla dolu sepetlerini sırtlayıp, Belediye’nin yanındaki üstü çinko ile kapalı mekânda sergilerlerdi. Öğleye kadar süren bu satış sürecinin sonunda, şehre yayılırlar ve evlerde süt şişelerini, bakraçlarını boşaltmış olarak geri alırlardı.

16. Belediye ilçede var olan yerel atölyelerin korunmasına, değerlerinin arttırılmasına önem vermektedir. İlçede yerel üretim yapan çeşitli alanlarda bir çok işletme mevcuttur. İlçede doğal olarak yetişen ısırgan otundan ilaç sanayinde ve tekstil sektöründe kullanılmak üzere organik boya ve lif üretimi yapan İL-CA Bitkisel Ürünler Ar-Ge üretim tesis faaliyetlerine devam etmektedir. Bunun yanında yerel halkın ihtiyacını karşılamak üzere ahşap kereste atölyeleri, arı kovana, kapı, pencere mobilya gibi alanlarda üretim yapan işletmeler mevcuttur. Yöreye has yerel ustalar tarafından fındık sepeti üretimi yapılmakta olup, demir doğrama, soba imalathaneleri, balta, kürek, tırmık, orak gibi üretimlerde yapan küçük atölyeler mevcuttur. İlçemizde ev hanımları tarafından yufka, erişte, siron, ev mantısı, ev makarnası, suböreği, ev baklavası, fındıklı börek gibi küçük çaplı ticari amaçlarda güden üretimler yapılmaktadır.

17. İlçede, mülkiyetlerden kaynaklanan sorunlardan dolayı, Belediyeye ait yeterli miktarda yeşil alan olarak ayrılan kamu arazisi sıkıntısı yaşanmaktadır. Mevcutları değerlendirdiğimizde bazı park ve yeşil alanlarda beton miktarı oran olarak fazlagörünmekte olup geneldeki oran %19 civarındadır. Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi park isimleri, alan büyüklüğü, beton alan ölçüsü, beton hacim miktarı ve beton / alan oranı olarak verilmiştir.

Tablo 10. Metreküp bazında kentsel yeşil alanlarda kullanılan çimento miktarı

PARK	Alanı	Beton Alanı (m ²)	Beton Miktarı (m ³)	Oran (Beton Alanı/Toplam Alan)
Akmaz Park	1.703 m ²	900 m ²	180	0,53
Harşit Park	1.434 m ²	789 m ²	158	0,55
Körliman Park	21.400 m ²	1.500 m ²	300	0,07
Demirci Kavraz Park	1.034 m ²	620 m ²	124	0,60
Kale Park	3.811 m ²	305 m ²	61	0,08
Yeşilkent Park	964 m ²	385 m ²	77	0,41
Merkez Parklar	3.330 m ²	1500 m ²	300	0,45
Çakoğlu Park	1.700 m ²	1360 m ²	136	0,80
Plaj Park	2.500 m ²	50 m ²	10	0,02
Park Kiliseburnu	21.000 m ²	4000 m ²	800	0,19
TOPLAM	58.876 m²	11.409	2146	0,19

3.2.4. Yerel Üretiminin Korunmasına İlişkin Görüşler

1. Agroekolojinin geliştirilmesi konusu sadece ilçe yönünden değil, ilçenin bulunduğu Doğu Karadeniz Bölgesi yönünden de önemini korumaktadır.

Bölgede, özellikle de Tirebolu yöresinin ekonomisinde tarım ve balıkçılık ağırlıklıdır. Tarımsal üretiminde fındık ve çay çok önemli ekonomik katkı sağlamaktadır. Kırsal kesimin gelirinin tamamına yakını fındık ve çaydan elde edilmektedir.

İlçede toplam tarım arazisi 17.376 hektar olup,2.800 ha. alanda mısır ve çay,200 ha. alanda sebze(fasulye, salatalık, domates, patlıcan, biber, marul, lahana, ıspanak, soğan, patates),14.376 ha. alanda fındık ana ürün olmak üzere kivi ve kısmen elma, armut, kiraz,vişne, dut, erik, ayva ve ceviz üretimi yapılmaktadır. Tarımsal faaliyetler ile ilgili denetimler İlçe Tarım Müdürlüğünce yapılmaya devam etmektedir.

Tirebolu fındığı ve çayı kalite yönünden bir merkez olarak kabullenilmektedir. Tirebolu'nun Karakaya Mevkiinde üretilen fındık, bölgenin en kaliteli, en randımanlı fındığı olarak ilgililerle tescil edilmiştir.Tirebolu'da şu anda Tirebolu fındığını, sanayi ürünü olarak işleyen ve Türkiye genelinde “Tirebolu Markası” ile pazarlayan iki işletme bulunmaktadır. Kabuklu fındığın işlenerek raflarda yerini alması, önemli bir katma değer yaratmaktadır. Şu anda çerezlik fındık, fındık ezmesi ve fındık unu olarak üretim yapılmakta olup, yakın zamanda fındıklı çikolata üretimine de başlanacaktır. Fındık bugün sadece çerez olarak yenmekten çıkmış, çeşitlendirilerek, önemli bir sanayi ve tüketim ürünü olarak yerini almış bulunmaktadır.Tirebolu Bölgesi'nin yıllık yaklaşık fındık üretimi önemli olup ilçe nüfusunun üçte ikisi köylerde yaşamakta olup, geçimlerini fındık ve bir miktar da çaydan sağlamaktadır.

Son yıllarda Türkiye'nin 40 ilinde fındık üretimine geçilmesi ile, fındıkta kalite sorunu gündeme gelmiştir. 2015 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile fındık üretiminin 16 il ile sınırlandırılması kararlaştırılmış olup, böylece Giresun ve Tirebolu bölgesi bu sınırlandırmanın dışında bırakılmıştır.

Tirebolu'da fındıktan sonra, Tirebolu'yu marka yapan ikinci tarımsal ürün çaydır. Bir Karadeniz Bölgesi ürünü olan çay, ÇAY-KUR tarafından farklı pazarlanarak “Tirebolu 42” markası ile farklılaştırılmakta ve pazarlanmaktadır. İki buçuk yaprak olarak işlenen, yüksek kesimlerin güneşinden yararlanan ve hiçbir organik ve kimyasal madde kullanılmadan el emeği, göz nuru ve Tirebolu insanının mahareti ile içtiğimiz ”Tirebolu 42 Çayı “ Tirebolu'nun önemli bir markasıdır.Tirebolu Bölgesi'nin yıllık yaş çay üretimi, iklimsel olarak değişiklik göstermektedir. İlçenin ortalama yaş çay üretimi 12500 ton, üretilen kuru çay miktarı ise 2500 tondur.1960'lı yıllardan beri Çay-Kur Genel Müdürlüğü'nün Tirebolu'daki Çay Fabrikası, daha önceden belirtildiği gibi Tirebolu Çayı'nı Markalaştırılmış bulunmaktadır. Çay-Kur 'un Fabrikası dışında, Tirebolu'da özel sektöre ait 3 çay fabrikası daha bulunmaktadır. Bu firmalar da çaylarını farklılaştırarak

Türkiye pazarlarında yer almaktadır. Bugün Tirebolu'dan yaklaşık 600 ton Tirebolu kökenli çayı, Türkiye'nin her yöresinde Tirebolu'yu tanıtmaktadır. Çay üretimine bağlı olarak gelişen yöresel kahvaltı salonları da, çay fabrikaları ile birlikte hizmet vermektedirler. Bu salonlarda üretilen çay servis edilmekte, yöresel yemekler sunulmaktadır. Şu anda Tirebolu'da bu doğrultuda hizmet eden beş tesis bulunmaktadır. Fındık ve çay üretimine bağlı olarak gelişen yan sanayilerde markalaşmaya gidildiği görülmektedir. Şuanda Türkiye genelinde ilçemiz fındık ürünlerinde 5 marka, çay ürünlerinde 2 marka ile tanınmaktadır.

Fındık ve çay üretiminde yoğun kimyasal ürünlerin kullanımı önemli boyutlarda değildir. Bir başka deyiş ile Tirebolu'da üretilen fındık ve çay organik ürünler olarak tanımlanmaktadır. Verimi artırma ve kaliteyi iyileştirici kimyasal ürünler yerine, hayvansal gübre, kireç gibi doğal ürünler kullanılmaktadır.

Tarım alanında son yıllardaki önemli bir gelişme de; sahil kesiminde fındık alanlarının yerine, bahçe bitkilerine ağırlık verilmiş olmasıdır. Özellikle de kivi üretiminin giderek yaygınlaştığı görülmekte ve pazarlarda Tirebolu kivisi yer almaktadır. Bu arada yeni meyve bahçeleri ile, kivi yanında yabanmersini, böğürtlen, çilek, ahududu gibi yeni ürünlerin teşviki ve üretilmesi için Tirebolu Ziraat Odası ve Belediye, işbirliği yapmakta ve teşviklerde bulunmaktadır.

2. Geleneksel el yapımı ürünlerin teşviki, korunması ve sertifikalanması ilçe içinde önemli olmaktadır. Bölge insanının el becerisi iyi bilinmektedir. Gerçi sanayi üretimi, küçük üretim birimlerine rekabette üstünlük sağlamasına rağmen, el sanatlarına dönük ürünlerin hiçbir dönemde modası geçmemektedir.

Bu kapsamda geleneksel el ürünlerinden, tarihi dokuma tekstil ürünü olan "TİREBOLU BEZİ"nin ticarileştirilmesi için T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan destek alınarak, yeniden dokunması ile katma değeri yüksek olan bir ürün elde edilmiş olacaktır. Tirebolu Bezi' nin özelliği; İlçede yetişen bitkilerden ısırgan lifi ile birlikte yine İlçede yetişen bitkilerden elde edilecek boylarla boyanarak yenilikçi ve sürdürülebilir doğa dostu marka değeri olan bir ürün elde edilecektir. Devam eden bu proje kapsamında, ilk etapta 50, sonraki aşamada pazar durumuna göre 150 tane kadının istihdamı belediye tarafından sağlanacaktır (Şekil 46).

Şekil 46. a)Tirebolu Bezi, b)Bez tezgâhı (URL26).

Ayrıca “Yaşayan Şehirler Platformu” ile akademik İş Ortağı Dokuz Eylül Üniversitesi’nin düzenlediği “TÜRKİYE ŞEHİR ÖDÜLLERİ” yarışmasında Tirebolu Bezi “UMUT IŞIĞI TEMALI PAYDAŞ ÖDÜLLERİ” kategorisinde ödüle layık görülmüştür. Ödül töreni 29/Eylül/2017’de yapılmıştır.(Şekil 46)

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından geleneksel el sanatlarının yaşatılması kapsamında, sürdürülebilir bir ürün olarak Bakanlık, “TİREBOLU BEZİ”ni, Aralık 2017 de Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda gerçekleşecek sergiye davet etmiş, “TİREBOLU BEZİ” Cumhurbaşkanlığı özel ödülüne layık görülmüştür. Özellikle kadınların el becerilerinin ürünleri olan; örgüler, lifler, dokumalar, kilimler, ipler heybeler otantik özelliklerini bugün de korumaktadırlar.

Bitki tür ve çeşitliliği bakımından zengin olan İlçede, ekonomik değeri olacak ISABELLA Üzümü(Vitis labrusca L.), ile ilgili çalışmalar da AR-GE bünyesinde devam etmektedir. Bu üzüm çeşidi, ilçede yaygın olarak bulunmasının yanında oldukça dayanıklı olması ekonomik değerini yükseltmektedir. Rafine hale getirilerek geleneksel gıda ürünleri elde etme konusundaki çalışmalar belediye tarafından başlatılmıştır.

Köylerde üretilen sepetler, dokumalar, hayvancılık sektöründen elde edilen süt, yoğurt, peynir, tereyağı, çökelek gibi ürünler yanında çok eski bir gelenekten gelen demircilik sanatı ve bu sanatın yarattığı tarımsal aletler, Tirebolu’nun geleneksel sanatlarını ve zenginliği ile geleneksel ürünlerini temsil etmektedir.

Şekil 47. Isabella Üzüümü (*Vitis labrusca* L.), (URL-27).

Bütün bunların yanında bölgenin önemli bir gelir kaynağı olan fındık ve çay üretimine bağlı olarak gelişen yan sanayilerde markalaşmaya gidildiği görülmektedir. Şu anda Türkiye genelinde ilçe, fındık ürünlerinde 5 marka, çay ürünlerinde ise 2 marka ile tanınmakta olup, giderek Tirebolu'nun marka değerinin arttığı gelişmeler yaşanmaktadır.

Geleneksel el yapımı ürünlerin tanıtılmaları amacıyla her yıl İstanbul'da Feshane'de düzenlenen Giresun Günlerinde "Tirebolu Standı" açılmakta ve Tirebolu'nun bu yönü tanıtılmakta, özel günler yapılarak çeşitli programlar, yayınlar hazırlanmaktadır

3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatlarının değerinin artırılması konusu, bir önceki paragrafta da belirtildiği gibi; Tirebolu'nun marka değerinin artırılmasına bağlı olmaktadır. İlçede Halk Eğitim Merkezinin açmış olduğu ; Karate Kursu, Kalorifer Kursu, Tığ Oyası, Halk Oyunları, Firkete Oyası, Elde Kurdale İşi, Dantel Anglez, Mekik Oyası, İğne Oyası, Resim Kursu, Çeyiz Ürünleri Hazırlama, Kasnak Sallama Yapımı, Makine Nakışları, Masa Tenisi, Kadın Giyim Dikimi, Step-Aerobik Kursu, Okuma-Yazma Kursu, Bilgisayar ve İngilizce kurslarına halk yoğun ilgi göstermektedir.

4. Kırsal bölgelerde yaşayan halkın Belediye hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak amacıyla; köy muhtarları ile doğrudan iletişim mekanizmaları kurulmakta ve şehirde yapılan her hizmetin duyurulması sağlanmaktadır. Belediye tarafından belirli dönemlerde köyler ziyaret edilmekte, bu doğrultuda talepler değerlendirilmektedir. Ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla köy yollarının bakımı ciddi şekilde takip edilmekte, Belediye

tarafından mücavir alanındaki köy yolları betonlaştırmakta ve bu bölgelerin çöpleri toplanmaktadır.

Kırsal kesimde yaşayan vatandaşların istihdamı konusunda İşkur Bölge Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak, iş için başvuru işlemleri Belediyede kurulan İŞKUR Hizmet Noktasında gerçekleştirilmektedir. Belediye tarafından şehir halkına sağlanan hizmetlerin, kırsal kesim halkına da sağlanarak kırsal kesimlerde yaşayan vatandaşların hayat standartlarını, yaşam kalitesini artırmak da Belediyenin öncelikli yaklaşımlarından biri olmaktadır.

Kırsal bölgede yaşayan vatandaşlara istihdam yaratılması amacıyla Tirebolu Halk Eğitim Merkezi ile Tirebolu Belediye Başkanlığı arasında “Organik Meyve İşleme İle Kadın İstihdamı Projesi” imzalanmış bulunmaktadır. Bu proje doğrultusunda Tirebolu ilçe merkezinde yaşayan en az 50 vasıfsız işsiz ve köyden göç etmiş olan vasıfsız ve işsiz kadınların ailelerine çilek işleme işinde kendi girişimlerini başlatmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla 50 kadına, 160 saat sebze ve meyve işleme, 96 saat iş idaresi, iş güvenliği, işçi sağlığı, kayıtlı istihdam ve kooperatifçilik eğitimi, en az 50 kadına danışmanlık hizmetleri ve üretim destekleri sağlanması ve bir kooperatif altında toplanarak kurumsallaşmaları istenmektedir. Bu çalışmalar sonunda 50 kadın organik sebze ve meyve işlenmesinde meslek, iş idaresi, iş güvenliği, işçi sağlığı, kayıtlı istihdam ve kooperatifçilikte ise idari kapasite sahibi olmuşlardır. En az 50 kadın ilk etapta bölgede fındık bahçelerinde yetişen çilek ile çilek reçeli üretimine başlayarak kendi girişimlerini kurdular. Ürünlerin paketlenmesi, kalite güvencesi ve satışı için atölye kuruldu, ayrıca 50 kadın bir kooperatif kurarak kurumsallaştılar. Ayrıca Tirebolu'daki özel bir restoranda bölgesel ürünlerden hareketle özel incir reçeli, böğürtlen reçeli, çilek reçeli yapılmakta ve bölgeye has olan siyah üzüm (kokulu üzüm) suyu, pekmezi ve şırası üretilmektedir.

5. İlçede özel sektörde yöresel yemek üreten restoranlar ile kamuya ait okul ve hastane kantinleri gibi tesislerde organik ürünlerin kullanımı konusunda zorlayıcı tedbirler almak mümkün olmamaktadır. Ancak bunlarla birlikte özendirici tedbirler alınmakta, bu konuda sağlık ve zabıta elemanlarınca bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

6. Tirebolu'da geleneksel yemek kültürü, geleneksel şekliyle Tirebolu Evlerinde aynen yaşanmaktadır. Vejetaryen mutfağı olarak bilinen Tirebolu Mutfağında ve Tirebolu'daki lokantaların büyük bir çoğunluğunda Tirebolu'ya has yöresel yemekler üretilmektedirler. Yörede organik ürünler olarak çok sayıda doğal bitkiler bulunmakta olup aşağıda verilen bitkiler bugün Tirebolu mutfağını oluşturmaktadır. Madımak, Çalı

Çileği, Küçükdene, Sakarca, Gelin Parmağı, Galdirik, Isırgan, Menevcen, Kuzukulağı, Tirmit, Böğürtlen, Evelek, Övmeç, Samaksa, Kiraz Tuzlusu, Taflan Tuzlusu vs. ile Tirebolu zengin bir mutfağa sahiptir (Şekil 48, 49, 50, 51).

Şekil 48. Tirmit (URL-28).

Şekil 49. Menevcen (URL-29).

Şekil 50. Kiraz tuzlusu (URL-30).

Şekil 51. Taflan tuzlusu (URL-31).

Karadeniz Bölgesi'nde özellikle de Tirebolu'da yemek kültürü yönünden pide kültürü önem kazanmakta ve Tirebolu Pidesi hamuru, peyniri, kıyması ve tereyağı ile bir farklılık yaratmaktadır. Özellikle pazar günlerinde Tirebolu evlerinde yemek pişirilmemekte ve pide fırınlarında pişirilen pideler yenmektedir. Bu kültürün zaman içinde de değişmediği görülmektedir.

Şekil 52. a) Tirebolu pidesi, b) Pide çeşitleri (URL-32).

Şehirdeki turistik amaçlı 4 restoran, logolarında ve tanıtımlarında “Yöresel Yemek Kültürü” nü vurgulayan tanıtımlar yapmaktadırlar. Belediye de bu doğrultuda her yıl “Hamsi Izgarası Şenliği” düzenlemekte ve bu şenlikte yaklaşık 2 ton hamsi ızgara yapılarak halka servis yapılmaktadır. Tirebolu yemek kültürünün önemli bir bölümünü oluşturan Balık Kültürünün Tirebolu mutfağındaki yeri de böylece vurgulanmış olmakta ve geleneksel bir kültürün ürünü olan hamsiye de gereken itibarın gösterilmesi sağlanmış olmaktadır. Ayrıca Belediyece düzenlenen Yemek Yarışması ile de yöresel yemeklerin tanıtımı ön plana çıkarılmaktadır.

İlçede yöresel yemek sunan özel restoranlar da bu konuda tanıtım çalışmaları yapmakta, ülkemizin tanınmış yemek ustaları ve gurmeleri kentte ağırlanarak, bölgenin yöresel yemek kültürünün tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

7.Yerel ve geleneksel etkinliklerin korunması kapsamında her yıl Mayıs Yedisi (Hıdırellez Şenliği) yapılmakta, halkın inançları yönünden değer verilen, halkın çifte taş dedikleri denizdeki kayalıkların etrafı yedi kez dönülmekte ve niyet tutulmaktadır. Yine aynı tarihte özel yemeklerle kır gezileri düzenlenmekte ve kutsal mekânlar ziyaret edilmektedir. Özellikle eski kültürlerden gelen düğün merasimleri yaşatılmaktadır. Bu doğrultuda gelin hamamları, damat tıraşı merasimleri coşkulu şekillerde tekrarlanmaktadır.

Yerel ve geleneksel etkinliklere bilimsel yaklaşımlar getiren ”I.Tirebolu Kültür ve Sanat Günleri” düzenlenmektedir. Bir hafta süren bu etkinliklerde, Tirebolu’nun

geçmişinden bugüne geçen süredeki sosyal ve ekonomik hayatı çok yönlü olarak tartışılmaktadır.

Ayrıca yaz aylarında Tirebolu’da turizm hareketini gündemde tutabilmek amacıyla 2005 yılından beri “Tirebolu Yaz Etkinlikleri ve Plaj Festivali düzenlenmektedir. Buradaki amaç Tirebolu’ya özgü kültürel değerlerin ve plajların tanıtılmasıdır. Ayrıca bu festivalde plaj voleybolu yarışmaları yapılmakta, denizde yelken gösterileri düzenlenmektedir. Hürriyet Gazetesi Turizm ekinde, Karadeniz’de gezilebilecek yerler arasında Tirebolu Plajları önerilmektedir. Ayrıca World Travel Chanel’de Tirebolu Plajlarına özel bir önem verilerek farklılıkları sayılmaktadır.

8.Otel yatak kapasitelerinin artırılması konusunda Tirebolu Belediyesi teşvik edici politikalar izlemiş ve bu konuda yatak kapasitesini arttıracak taleplerle ilgili olarak, imar planlarının yeniden gözden geçirilebileceği konusunda yaklaşımlar sergilemiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesi Kalkınma Planı (DOKAP) Turizm Master Planında, Tirebolu Eylem Bölgesi olarak belirlenmiş ve Tirebolu için turizm hareketinin önemine vurgu yapılmıştır. Tirebolu için hedeflenen yatak kapasitesi 1250 yataktır. Bu amaç doğrultusunda özel müteşebbislerce turistik anlamda otel inşaatları yapılmakta olup, giderek otel inşaatlarının artacağı beklenmektedir.

9.Tarımda GDO kullanımının yasaklanması konusu şüphesiz ki çok önemli olmaktadır. Tirebolu Belediyesi bu konuda halkı bilgilendirmeye ve aydınlatmaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. GDO’lu üretime alternatif olarak doğal tarımsal üretimin gerekliliğini vurgulamak amacıyla Belediye ve Çevre Derneklerinin işbirliğiyle ücretsiz olarak GDO’suz tohum dağıtımı yapılmakta ve bu konuda gerekli hassasiyetin gösterilmesi konusunda bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. 2017 yılı itibarı ile Tirebolu’da GDO’lu ürünler üretilmemektedir.

10. Daha önce tarım alanları olarak kullanılan alanların imara açılması konusu, şüphesiz ki çok hassas konulardan biridir. Tirebolu Belediyesi’nin bu çeşit taleplere karşı oldukça duyarlı davrandığı gözlemlenmektedir. Bu doğrultuda az yoğunluklu konut alanları önerilerek, çiftlik tarzı evler yapılabilir. Hobi bahçeleri, hayvanat bahçesi, özel temalı parklar için projeler düşünülebilir.

3.2.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçi Planlar

1.Tirebolu'ya ziyaret için gelen konukların karşılanmasının şu an itibariyle gönüllülük esasına göre gerçekleştirildiği gözlenmektedir. Sakin Şehir Eylem Planı ile Belediyenin karşılama ile ilgili çok fonksiyonlu olarak görev yapmak üzere “eğitmen, mütercim, tercüman” işlendirmesi amacıyla nitelikli personel alımına dönük istihdama özellikle turizm ve tanıtma çalışmalarında öncelik vermelidir. İlçede yapılan sürdürülebilir kalkınma projeleri ile ilgili bilgilerin, halka ve ilgili kurumlara yapılacak bilgilendirmeler ve bildirimler halinde düzenli aralıklarla ve belli bir takvime bağlanmasının şeffaf yönetim yanı sıra halkın bilgi alma ve edinme hakkını da sağlayacak ve kolaylaştıracak bir yapılanma içinde yerine getirilmesi son derece önemlidir.

Turistik özelliği olan mekânlarla ilgili bilgilendirmeler gerekli görülmüş ve tarihi Tirebolu Kalesi ile ilgili Türkçe ve İngilizce levhalar hazırlanmıştır. Ayrıca Kalenin içi temizlenmiş, Kalenin çevresi ışıklandırılmıştır. İlçeyi ziyaret edecek olan yabancı turistlere yardımcı olunması düşüncesi ile İlçe Halk Eğitim Müdürlüğü'nce yabancı dil kursları açılmaktadır. Belediye tarafından şehir merkezine Turizm bilgilendirme ofisi kurulmuştur. Ayrıca 15 Temmuz Meydan bölgesine Tirebolu Kent haritası yerleştirilerek kentin önemli noktaları (hastane, sağlık ocağı, turistik yerler gibi) belirtilmiştir.

Tirebolu'nun tanıtımını yapmak amacıyla Almanya'nın Marbach Baden Belediyesi ile Tirebolu Belediyesi işbirliği yaparak bu şehirle, kardeş şehir olunmuştur. İki şehir arasında iyi dostluklar kurularak karşılıklı ziyaretlerde bulunulmuştur

2.Tirebolu esnafının mal ve hizmet arzını gerçekleştirirken iyi müşteri ilişkilerinde hassasiyet göstermesi gerekmektedir. Bu doğrultuda fiyatların ve tarifelerin şeffaf olması, tüketicilerin zarar görmemeleri için, Tirebolu “Esnaf ve Sanatkârlar Derneği” ve Sivil Toplum Örgütleri ile zaman zaman bir araya gelinerek bilgilendirme toplantıları yapılması ve bu konuda bilgilendirici eğitimler verilmesi gerekmektedir. Turizm potansiyeline sahip olan ilçeye gelen turistlerin, daha rahat hizmet alabilmeleri amacıyla etiketlere, restoran ve, kafelerdeki menülerin İngilizce ve Arapça içeriğe sahip olmaları konusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir.

3.Tirebolu tarihi kent dokusu; jeolojik yapı olarak düşük kottan yüksek kota çıkış olarak çok meyilli ve dik yamaç üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla kentin iç ulaşım cadde ve sokaklarının konutlara bağlantısı çoğu yerde merdivenli sokaklarla sağlanmaktadır. Bir anlamda kent, “Merdivenli Kent” olarak da anılmaktadır. Tarihi doku içerisinde yer alan

Gazipaşa Caddesi Sokak Sağlıklaştırma ile birlikte yeni bir destinasyon alanı olarak düşünüldüğünde, yavaş yürüyüş güzergahı anlamında kendiliğinden belirlenmiş bir alan olacaktır. Bu güzergâh; Plaj Bölgesinden başlayarak Gazipaşa Caddesi, Selimağa Yokuşu, Milli Eğitim Binası, Sahil Şeridi, 14 Evler Mevkii ve Plaj Bölgesine ulaşacak şekilde kentin tarihi dokusunu ve doğal güzelliklerini gösteren bir güzergâh olacaktır.

Şekil 53. Tirebolu merdivenleri

Cittaslow Kriterleri doğrultusunda belirlenecek alanlara uyarıcı levhalar asılması ve Tirebolu Belediyesi Web sitesinde bu mekânların krokilerine yer verilmesi çalışmalarına başlanılmıştır. Ayrıca İlçede Harşit Vadisinin ıslah çalışmalarından sonra hazırlanacak olan park alanına yavaş yürüyüş güzergahı da belediye tarafından planlanmaktadır.

4.Tirebolu halkının önemli yönetsel kararlara katılmasını sağlamak amacıyla “Kent Konseyi ”kurulması çalışmaları için ön hazırlıklara başlanması ve bu konuda sivil toplum örgütleri ile bilgi alışverişinde bulunulması gerekmektedir. Henüz Kent Konseyi kurulmamakla birlikte, bu amaca dönük olarak sivil inisiyatifi temsil eden Tirebolu Platformları, Tirebolu’da sorunlar yaşandığında hep var olmuşlardır. Bu platformlarda hep birlik olunmuş, siyasi görüşler ve ideolojiler ön plana çıkmamış, şehirli-kırsal kesim ayrılıkları yaşanmamıştır. Tirebolu halkı Tirebolu’yu yakından ilgilendiren konularda hep işbirliği içinde olmuşlardır.

Sahil yolunun şehir içinden geçirilmesinin önlenmesi, şehir içine Liman mevkiine tersane yapılmamasının sağlanması, en son örnek de Türkiye’de ilk defa bir ilçede kurulan İletişim Fakülte’sinin Tirebolu halkının katkılarıyla kurulmuş olmasıdır.

5.İlgililerin Cittaslow Kriterleri hakkında bilgilendirilmelerini gerçekleştirecek eğitim için Giresun Üniversitesi Tirebolu İletişim Fakültesi Dekanlığı ile görüşmeler yapılmış ve bu konuda bir protokol hazırlanması için çalışmalara başlanması gerekmektedir.

6.Obezite, diyabet gibi sağlık sorunları ile ilgili olarak toplumu bilgilendirme çalışmaları için Sağlık Müdürlüğü ve Sivil Toplum Örgütleri ile işbirliğine gidilmesinin önemi üzerinde durulması gerekmektedir.

7.Yöre halkını Cittaslow Kriterleri doğrultusunda bilgilendirmek amacıyla; Giresun Üniversitesi Tirebolu İletişim Fakültesi ile yapılacak işbirliği doğrultusunda kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve dini kuruluşlarla işbirliğine gidilerek belirli dönemlerde eğitimler verilmesi gerekmektedir.

8.Cittaslow Kriterleri ile ilgili olan sivil toplum örgütlerinin belirlenerek, bu örgütlerle işbirliği imkânlarının geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapılacaktır. Bu konuda şu anda Tirebolu’daki siyasi partiler ve bütün sivil toplum örgütleri ile ön görüşmeler yapılmış bulunmakta ve işbirliği protokolleri hazırlanmaktadır.

9.Tirebolu’nun Cittaslow üyeliği henüz kabul edilmemiş olmasına rağmen, şehir içindeki billboardlarda Tirebolu’nun başvurusu duyurulmuş ve halkın beklentisi oluşturulmuştur. Kararın kesinleştirilmesinden sonra, Cittaslow logosuna Tirebolu Belediyesi İnternet sayfasında, Belediyenin antentli kâğıtlarında ve Tirebolu’nun giriş ve çıkışına konulacak tabelalarda “Cittaslow Belgesini Kazanmış Sakin Şehir Tirebolu’ya Hoş Geldiniz” yazısına yer verilecek, AR-GE Proje Birimi içerisinde “Sakin Şehir (Cittaslow)Türkiye Ağı” yazısı şimdiden yer almıştır.

3.2.6. Sosyal Uyum

1.Azınlıklar konusunda Tirebolu’da tedbir alınabilecek bir durum bulunmamaktadır.

2.Üst paragrafta olduğu gibi bu konuda da tedbir alınabilecek bir durum bulunmamaktadır. Şu ana kadar da Tirebolu’da bu konuda bir sorunla karşılaşılmamıştır.

3.Engelli kişilerin entegrasyonu konusunda bir sorunla karşılaşıldığında, Belediye’de Sosyal Sorunlarla İlgili taleplerin dinlendiği bir mekanizma kurulmuştur. Belediye’nin ve

diğer kamu kuruluşlarının destekleri ile talep sahiplerine yardımcı olunmakta ve bu kişilerle devamlı iletişim sağlanmaktadır.

4.Çocuk bakımın desteklenmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki anaokulu bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 152 öğrenci eğitim görmektedir. Anaokulu öğrenci sayısının toplam nüfusa oranı %0,9 'dur. Bağlı bulunan ilin anaokulu öğrenci sayısının nüfusa oranı ise 0,6'dır. Verilere bakıldığında ilçe oranına göre yüksek olduğu görülmektedir. İlçede kamuda ve özelde çalışan kadın sayısı fazla olmayıp kadınlar, 0-3 yaş arası çocuklarının bakımını kendileri üstlenmekte, diğer kalan azınlık ise ya aile büyükleri ya da yakın çevresinin ilgilenmesini tercih etmektedir. Bu nedenle ilçede bununla ilgili bir ihtiyaç talebinin şimdilik oluşmadığı gözlenmektedir.

5.Genç neslin istihdamı konusunda İşkur ile işbirliğine gidilmiş ve Tirebolu'da Belediye binasında İş Kur'la ilgili taleplerin alınması için bir birim görevlendirilmiştir. Bu birim ayrıca başvuru sahiplerini yönlendirme ve bilgilendirme çalışmalarında da bulunmaktadır.

6.Belediye maddi yönden sıkıntıda olan vatandaşlara bütçe imkânları doğrultusunda maddi katkılarda bulunmaktadır. Bu doğrultuda asker ailelerine yardım, gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarına eğitim yardımı, ramazanda gıda yardımı, bazı durumlarda malzeme yardımı, ücretsiz cenaze hizmetleri gibi çeşitli adlar altında yardımlar yapılmaktadır.

Belediye gelirlerindeki artışlara bağlı olarak yapılan yardımları çeşitlendirmek ve miktarlarını artırmak konusunda arayışlar içinde bulunmaktadır.

7.Sivil Toplum Kuruluşlarının etkinliklerini gerçekleştirmek için her türlü taleplerini Belediye'nin imkânları ile gerçekleştirebilecekleri ve birlikte işbirliği yapabilecekleri konusunda yaklaşımlar sergilenmektedir. Yine bu doğrultuda ilçedeki Çevre Dernekleri, Spor Kulüpleri, Kadın Dernekleri gibi bazı diğer derneklerle de zaman zaman işbirliği toplantıları yapılmaktadır.

8.İlçede farklı kültürlerin entegrasyonu konusunda bir sorun yaşanmamaktadır. Ancak Türkiye'nin genelinde olduğu gibi Tirebolu'da da kırsal kesimlerden şehre göç hareketi vardır. Göç hareketinin yarattığı farklılıkların zaman içinde giderilmesini sağlayacak sosyo-kültürel aktiviteler, şenlikler, Tirebolu Günleri, festivaller yapılmaktadır.

9.Belediye,"Kent Konseyi" kurarak, Tirebolu halkının beklentilerinin alınabilmesi ve şehrin vatandaşları olarak, Belediyenin politikalarından haberdar olmaları ve görüşlerini yansıtmaları imkânı yaratılmış olacaktır. Diğer şehirlerin Kent Konseyi çalışmalarını takip etmek için bir komisyonun görevlendirilmesi gerekmektedir.

10. Belediyenin kamu konut yatırım çalışması bulunmamakla birlikte hâlihazırda kullanılan askeri, özel idare lojmanları bulunmaktadır. Toplu konut ve TOKİ tarafından yapılması yönünde İlçe halkı tarafından Belediyeye herhangi bir talep oluşmamıştır. Yine de olacağını düşünerek, mücavir alanlar içinde bunlarla ilgili fikir olarak gündemde karar organları tarafından tutulmaktadır.

3.2.7.Ortaklıklar

1.Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için; Düzenlenen “Yemek Yarışmaları”, “Hamsi Izgara Şenlikleri” ve “Tirebolu Yaz Etkinlikleri ve Plaj Festivali” etkinlikleri ile “Tirebolu Kültür ve Sanat Günleri” ve “Fotoğraf Yarışmaları” ile bilgilendirme amaçlı aktiviteler ve yarışmalar yapılmaktadır.

2. Üsteki paragrafta belirtildiği gibi; doğal ve geleneksel yiyeceklerin kullanımı teşvik edilmeli ve Slowfood felsefesinin oluşması için basın ve yayım organları aracılığı ile ve ayrıca web siteleri üzerinden bilgilendirme yapılmasına dönük çalışmalar yapılmalıdır. Özel lokanta ve restoranlarla da işbirliği yapılarak, bilgilendirmelerde bulunulmalı, bu konularda hassasiyet gösteren işletmelere “Slowfood” belgeleri belediye tarafından verilebilir.

3. Eşleştirme projeleri için işbirliği yapma konusunda diğer belediyelerle işbirliği yapılabilir.

4. TARTIŞMA

Son yıllarda, uluslararası alanda yaşanabilir ve sağlıklı kentler oluşturma amacına yönelik ortaya konan yeni doğa odaklı kent senaryoları, sürdürülebilirlik temelinde, kentler için yeni bir süreci başlatmakta olup kentlerin sahip oldukları doğal ve kültürel değerler ile kenti diğerlerinden ayrıcalıklı ve özgün kılan karakteristikleri öne çıkaran varlık temelli bir yaklaşımla yeniden ele almanın önemi yüksek sesle dillendirilmekte olup pek çok akademik çalışmaların konusunu oluşturmuşlardır.

Günümüzde kentleşmenin doğal değerler üzerindeki olumsuz etkisinin her geçen gün artması, kentleşmeye bağlı çevresel kirliliklerin insan sağlığı üzerindeki etkilerini arttırması gibi olumsuz gelişmeler, kenti oluşturan tüm ilgi gruplarını “ekolojik kent yenileme ve yaşanabilir sağlıklı kent” oluşturma yönünde ortak hareket etmeye yönlendirmiştir. Sürdürülebilir kentleşme için Kentsel performans göstergeleri ve metrikler tanımlanmakta ve çeşitli indexler ve tasarım rehberleri hazırlanmaktadır. Bugün, Avrupa’daki nüfusun 2/3’ünden daha fazlasının kentsel alanlarda yaşaması, kentsel çevre kalitesinin, Avrupa kentlerinin ekonomik yenilenmesinin anahtar bir elemanı gibi algılanmasını ortaya koymaktadır. Kentleşme, günümüzde sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik gelişmenin, sosyal ve kültürel kalkınmanın, doğa ve çevre korumanın, motoru olarak ele alınmaktadır.

Kentsel Paradigma Değişimi, “Doğa Odaklı” bir kent senaryosunu ön plana çıkarmakta ve farklılıkların mekânı olan kentlerin, ekosistemi, suyu, doğal habitatları, biyolojik çeşitliliği, koruyan; sürdürülebilir tüketim ve üretim formlarını destekleyen yerleşmeler olacağı öngörülmektedir.

Bu çalışmada Tirebolu Belediyesinin dünyada yeni kent akımlarından biri olan Cittaslow (Sakin Kent) Birliği’ne üye olma yolunda yaptığı çalışmalar ortaya konulmakta ve devamında ise Cittaslow kriterlerine yönelik yapılan düzenleme ve ölçüt tanımlamaları, yerine getirilmesi gereken yükümlülükler doğrultusunda değerlendirilmektedir.

Bir kentin sahip olduğu kaynak değerleri, insanların yaptıkları mimari yapılar, konutlar, bahçeler, açık alanlar ve o kente ait dış mekân kullanımına yönelik tüm işlevsel–estetik alan kullanımları, o yörenin kendine özgü karakteristik özellikleri olarak değer kazanmakta ve kente imaj-kimlik kazandırmaktadır.

Günümüzde kentler buldukları konum, coğrafik özellikler, topoğrafik şartlar veya iklimsel özelliklerine göre farklı isimler altında tanımlanabilmektedirler. Tüm bu komponentler (bileşenler) kentin kapalı ve açık yaşam alan kurgusunu ve yaşantı özelliklerini de belirleyen argümanlardır. Tirebolu ilçesi, ülkemiz Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir kıyı kenti olup Euro-Siberian Bitki Gen Merkezi'nin Kolşik kesiminde kalan flora grubuna aittir. Samsun-Hopa Duple Sahil Yolu Projesi olarak bilinen Karadeniz Sahil Oto Yol ağı, ilçe merkezinden geçmeyerek Tirebolu ilçesinin doğal kıyı koridoru ile kıyısız ekolojik özelliklerinin korunması sağlanmış olup, bu durum Tirebolu'ya, diğer Doğu Karadeniz Kıyı kentlerine göre daha fazla üstünlük ve avantaj sağlamıştır. Bu durum nedeniyle, Tirebolu nostaljik özelliğini de halen korumakta olan bir ilçedir. Tirebolu'nun tarihi de çok geçmiş yıllara dayanmakta olup M.Ö. VII. yüzyılda Miletoslular tarafından kurulduğu söylenir. Şehir içinde ve çevre köylerde, restore edilmiş hali ile birçok kemer köprüler ile ayrıca şehir içi ve köylerde çok sayıda kilise kalıntıları bulunmaktadır. Tüm bu özellikler yanı sıra sosyal karakteristikler ve doku bakımından çok zengin özellikleri bünyesinde barındırarak zengin bir kültür altyapısına sahip bir yaşam bölgesidir. Cittaslow hareketi de belirtilen tüm bu özellikleri somut çalışmalarla yeniden gün yüzüne çıkaracak ve kentin ekolojik-sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğine katkıda bulunacak önemli bir kent senaryosu ve uluslararası tanınır kentler ağı olarak Tirebolu'nun yaşantı özelliklerini ve varlığını anlamlandıracak önemli bir organizasyondur. Tirebolu'da bu kentler ağının bir parçası olarak tüm sahip olduğu doğal, kültürel veri tabanı ile sürdürülebilir bir kent yaratma yolunda çalışmalarını yoğunlaştırmış bulunmaktadır.

Kentlere karakteristik özellik veren öğelerden biri de kültürel miraslardır. O bölgede yaşayan insanların kültürel karakteristikleri, gelenek ve görenekleri, kısacası etnoğrafik ve folklorik değerleri ile tüm sosyal dokusu, kentin fiziksel çevresinin tamamlayıcı unsurlarıdır. Bu çalışma salt Tirebolu'nun doğal değerleri ve zenginliklerini tanımlamıyor beraberinde kültürel zenginliklerin varlığına da işaret ediyor. Tüm bu yapılmak istenenlerle ulaşılmak istenen hedef, kenti yeniden doğallaştıracak ve ekolojik açıdan sürdürülebilirliğini sağlayacak planlar yaparak çevresel sorunların yaşanmadığı, kirliliklerin bertaraf edilecek önlemlerinin alındığı ve sosyal açıdan insanların mutlu olduğu bir yaşam adası oluşturmaktır.

Cittaslow hareketi, sağlıklı, huzurlu, sürdürülebilir doğal kaynak ve kültürlerin korunması dışında yöre halkının ekonomik kalkınması ve gelişmesini de beraberinde sağlamaktadır. Bazı yörelerde yerel ekonomiklendirmeyi sağlamaya dönük yerel üretimin

desteklemesi ön plana çıkarılacak bir yaklaşım olarak değer kazanırken bazı yörelerde ise alternatif turizm hareketliliğinin geliştirilmesi önemli bir hedef haline getirilebilir. Sonuç olarak Cittaslow yaklaşımı, ayı zamanda yöre halkına işlendirmeyi sağlayacak istihdam olanakları yaratarak yaşam kalitesinin artırılmasına zemin hazırlayacak yerel bir kalkınma modeli olarak da değer kazanmıştır.

Tirebolu ilçesi ile ilgili yukarıda belirtilen özellikler yanı sıra, zengin bir tarihi mirası, dünyanın en kaliteli Tirebolu Fındığının yetiştiği fındık bahçeleri ayrıca Türkiye'de en kaliteli çayın (42 Nolu Tirebolu Çayı) toplandığı çay bahçeleri ve işlendiği çay fabrikaları, doğal kıyı koridoru, kenti en tepeden deniz kıyısına bağlayan Tarihi merdivenler, ilçeye 35 km uzaklıkta olan mezarlar ve onun bitimindeki eşsiz doğaya sahip yaylalar ile ilçe, Cittaslow Birliği'nin bir üyesi olmayı hak edecek pek çok veriye sahip bir alan özelliğinde olup desteklenmeye ihtiyacı vardır.

Yurt dışından bir örnek olarak İtalya'nın özerk bölgelerinden San Vincenzo kenti, sakin kent birliğine üye bir şehirdir. Kente ulaşım olanakları son derece gelişmiş olup havaalanına 70 km uzaklıkta olan kent, tren yolu ve şehir çevre yolunun geçtiği bir noktada konumlanmıştır. San Vincenzo 11 km'lik bir sahil şeridine sahip olup temiz plajı ve denizleri ile uluslararası bir Avrupa standardı olan Mavi Bayrak sertifikasına sahiptir. Temiz kumsal kampanyalarına önem vererek bölgedeki turizm ile ilgili olan her birime eğitimler verip, deniz ve otel işletme yerlerine farklı projeler geliştirmiştir. Kent yaptığı çalışmalar karşılığında ISO 14001 ve EMAS sertifikalarına da sahip olmuştur. Buradan da anlaşıldığı üzere San Vincenzo kenti, salt sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin ötesinde yaptığı projelerle, insan kaynaklarına yaptığı yatırımlarla da öne çıkarak farkındalığını ortaya koyan bir kenttir.

Ülkemizde Cittaslow ünvanını almış olan ilk kent, İzmir iline bağlı olan Seferihisar ilçesidir. Bu anlamda öncü ve model olan kent, aday olma yolundaki ilçelerle ilgili kıyas ve yorum yapma açısından da önemlidir. Seferihisar belediyesi Cittaslow felsefesini uygulamak adına birinci madde olarak ortak aklı egemen kılarak farklı meslek disiplinlerinden oluşturduğu ekiple, yöre halkının bu konuda bilinçlendirmesini sağlayacak bilgilendirme ağını kurarak yerelle birlikte hareket edecek bir mekanizmayı hayata geçirmiştir. Yöre halkını desteklemek ve üretimi arttırmak için eski belediye binasını köy pazarına dönüştürmüş ve yerel halk, kendi ürettiği tarla mahsullerini, ürünlerini aracısız şekilde satma imkânını bulabilmişlerdir. Organik tarımsal ürünlerin ve geleneksel üretimlerin satıldığı bu pazarlar, çok sayıda yerli ve yabancı turisti ilçeye çekmeyi

başarmıştır. Yerel yönetim Ar-ge konusunda da bir çok çalışma yaparak markalaşma çalışmalarını hızla ilerletmiştir.

Yurt dışı ve yurt içinden örnek verilen başarılı oldukları kanıtlanmış Cittaslow Birliği'ne üye olan her iki ilçede ortak nokta, katılımcı yaklaşımla yereli ve yerelin insan kaynağını merkeze alan bir yaklaşımla hareket ederek ortak aklı egemen kılma çabalarıdır ve bu onları başarıya götüren altın anahtar işlevini görmüştür. Bilgilendirme bilinçliliği, bilinçli olma hali tutum ve davranışlarla sergilenecek iradeyi şekillendirmiştir.

Tirebolu ilçesi, tüm doğal ve kültürel bileşenlere (doğal kıyı koridoru, denizel faaliyetler, geniş bir tarım ürünü yelpazesi, tarihi ve kültürel zenginliği, yöre halkının dinamik potansiyel gücü) sahip olmasına rağmen ilçede istenilen seviyede katılımcılık ruhu ortaya konamamıştır. Yukarıda verilen başarılı her iki kentin (yurt dışı ve yurt içi) örnekleri incelendiğinde, kentin iç dinamiklerini harekete geçirecek ve yereli planlamanın bir parçası yapacak uygulamaları hayata geçiren adımlar attıkları ve bunu yapmak için ise farklı katılımcı teknik ve yöntemlerle hayata geçirdikleri verilen örneklerle saptandığı görülmektedir. Benzer şekilde uyguladıkları projeler yanında kentin insan potansiyelini çok iyi değerlendirmesini bilen ve bu uğurda sivil inisiyatifleri, gönüllü dernekleri ve kent konseyini harekete geçirerek ortak aklı egemen kılmaya dönük yapılandırmayı hedefleyen bilinçli yerel yönetimler sorumluluk duygusuyla hareket ederek düzenledikleri sayısız organizasyonlarla kentlerini Dünyanın tanınır kentler ağına dahil etmeyi başarmanın haklı gururunu yaşayacaklardır ve yaşamaktadırlar.

Tireboluda kenti oluşturan tüm aktörleri ilk planda paydaş analiziyle ortaya koymak ve devamında ise farklı kesimleri temsil eden paydaşların görüş ve düşüncelerini almaya dönük bir yapılanmanın formüle edilmesi öncelikli konular olmalıdır. Bunu sağlamaya yönelik olarak öncelikle yerel halk ile onların kanaatlerinin sorgulandığı ve düşüncelerinin öğrenildiği geniş katılımlı ve farklı sosyal ve ekonomik katmanların denek olarak kullanıldığı bir sosyal araştırma tekniği olan anketler düzenlenmelidir.

Diğer bir sosyal araştırma boyutu ise kentin yönetiminde söz sahibi olan kamu kurum ve kuruluşların yöneticileri ile özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, kent konseyi, yerel yönetimler, gönüllü çevresel örgütler, vb. birçok oluşumun yöneticileriyle yapılması gereken görüşmeler yoluyla o grupların bütün görüşlerinin alınması sağlanmış olacaktır.

İlçede yapılacak diğer bir çalışma ise kentin sahip olduğu tüm doğal ve kültürel değerler konusunda uzman akademik kimliğe sahip uzmanların alanın gelişimine,

değerlerin korunmasına ve sosyal yönden soyut kültürel mirasların korunmasına yönelik değerlendirmelerin gerçekleştirileceği kent planlamasının temelini teşkil edecek olan Delphi ve AHP teknikleri olup bu teknikler kentin iç dinamiklerini, potansiyelini ve önceliklerini ortaya koyan bilimsel tekniklerle belirlenen saptamalardır. Ayrıca kenti ziyaret eden ve planlamada dış kesim (yerli ve yabancı turistler) olarak adlandırılan grupların da görüş ve düşüncelerini almaya dönük bir takım tekniklerle (davranış haritaları, bilişsel haritalar, gözlem ve anketler) planlamaya temel oluşturacak bilgi alt yapısı oluşturulmaya çalışılmalıdır. Tüm elde edilen bu bilgiler kent bilgi sistemi altında toplanarak sürekli güncellenmesi yapılmak suretiyle bir kent bilişim ağı yaratılmış olacaktır.

Tüm yukarıda belirtilenlerden hareketle, Tirebolu kenti, Cittaslow Birliği'ne üyelik yolunda bir takım çalışmalara başlamış bulunmaktadır. Yerel Yönetimler tarafından, Tirebolu plajlarına “Mavi Bayrak Statüsü” kazandırmak için çalışmalara başlanılmış ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım Daire Başkanlığı ile ortak bir proje yürütülmektedir. Bölgeye temiz içme suyu temini amacıyla 3 yıl boyunca İller Bankası ile yapılan çalışmalar sona ulaşmak üzere ve yine ilçede enerji tasarrufu konusundaki iyileştirmeler konusunda mesafe alınmış olup kamu kurum ve kuruluşları ile kent içi aydınlatmalarda hem tasarrufa riayet edilmekte hem de sokak aydınlatma armatürleri ile kente kimlik kazandırmak hedeflenmektedir. Ayrıca enerji tasarrufuna yönelik olarak bu doğrultuda birçok işyeri ve konutlarda güneş enerjisinden yararlanmak için çatılara Güneş Panelleri yerleştirilmiştir. Ayrıca belediye tarafından şehir içi trafiğini de düzenlemek amacı ile alan ve saat kısıtlamaları ile ilgili kurallar getirilmiştir.

Bütün bu kalkınmaya dönük yapılan hizmetlerin ve projelerin uygulama aşamasına geçmesi için sürekli bir denetim ve takip mekanizması kurulmalıdır. Çevre ile ilgili teknik konular hakkında halkı bilgilendirmeye dönük eğitim çalışmaları yapılarak farkındalık yaratmak gerekmektedir. Düzenli aralıklarla planlanacak organizasyonlarla (sempozyum, çalıştaylar, proje toplantıları, konferanslar, bilgilendirme toplantıları, forumlar, vb.) ortaya konacak bilgi ve belgeler, tüm kesimlerle paylaşılmak suretiyle aidiyet duygusunun güçlenmesi sağlanmakla kalmayacak, beraberinde ortak akılla ortak yarara ulaşmak mümkün olabilecektir.

5.SONUÇLAR

Küreselleşmenin etkisiyle şehirler, hızlı nüfus artışı, yaşam yerlerinin hızlı artışı, üretmekten çok tüketen, tarım alanlarının ve tarım oranının azaldığı buna karşılık ticaretin ve sanayinin arttığı, kendi kendine yetemeyen sağlıksız yaşam alanları haline gelmiştir. İnsanların geçmişten günümüze dek doğayla karşılıklı etkileşimi sonucu dünya kaynaklarına hakim olma süreci sonucunda bir çok çevre sorunları gündeme gelmiştir. Kentler sanayileşme ile büyümüş bunun paralelinde de ülkeler kaynaklarını bilinçsiz kullanmakla da yarışmıştır. Son yüzyılda bu gidişatın yanlış olduğunu anlayan insanlar sınırlı kaynaklar üzerindeki baskıları en aza indirme çabası içine girmişlerdir.

Aşırı tüketim ve nüfus artışı sonucu ortaya çıkan çevre tahribatı, çevrenin korunmasını zorunlu hale getirmiştir. İnsanlar, gelecek nesillere daha iyi bir çevre bırakmak üzere sahip olduğumuz doğal kaynakların bilinçsiz ve aşırı kullanılmasına karşı bir tepkinin sonucu olarak, yeni kavramları, yeni akımları ve yeni doğa odaklı kent senaryolarını ortaya atmışlardır. Bu yeni hareketlerden biri de Cittaslow (Yavaş Kent, Sakin Kent) hareketidir.

Bütün Dünya’da “*Sağlıklı ve Yaşanabilir Kent Hareketi*” olarak birbiri ardına yaşanan gelişmelerle artarak devam eden bu olgu, meyvesini 1980’li yıllarda “SlowFood” hareketi ile İtalya’da vermiştir. 1980’li yıllarda, Roma’nın ünlü İspanyol Merdivenleri’nde, McDonald’s’ın bir şube açacağını duyan İtalyan halkı bu duruma tepki göstermiş ve bu tepkiden yavaş yemek (slow food) hareketi ortaya çıkmıştır. Bu hareket fast food alışkanlığının yeme-içme kültürlerini tek tipleştirmesine karşı başlatılan bir tepkidir. Kültürlerine ve yeme-içme geleneklerine bağlı olan İtalyan halkı, 10 yıl sonra Paolo Saturnini öncülüğünde korunmaya muhtaç yöresel ürünleri ve yerel kültürleri bulunan küçük ilçelerin ve kasabaların koruma altına alınması amacıyla, yavaş kent (Cittaslow) hareketini başlatmıştır.

Slow Food Hareketinin ortaya çıkma sebebi, endüstriyel gıda üretimine karşı verilen savaşa kaybolan yemek kültürünün yeniden canlandırılması temeline dayanmaktadır. Slow Food (Yavaş Yemek) Organizasyonu, ulusal düzeyde kurduğu komiteler aracılığıyla kuruluşları gerçekleştirilmiş olan diğer sivil inisiyatiflerle ve kamu işbirliğiyle (Terra Madre oluşumu, Gastoronomi Enstitüsü ve Üniversiteleri ve Biyoçeşitlilik Derneği) güç

birliği yaparak yerel ve küresel ölçekte biyoçeşitliliği korumaya, üretici ve tüketicilere eğitimler vermeye devam etmektedir.

Dünyada 252 kent ve ülkemizde 17 kent (Sakin kent), Cittaslow hareketini benimseyerek üyelikleri resmi bir şekilde kabul olmuştur. Cittaslow birliğinin onu diğer kent modellerinden ayıran en önemli özellik kendine özgü kıstasları olmasıdır. Kıstaslar, önemli bir koruma planı olan Gündem 21'den yararlanılarak *Sakin Şehir* olma maddelerinin oluşmasını ve gelişmesini sağlamıştır. Birliğe başvuracak kentlerdeki kent yönetiminin Cittaslow felsefesiyle uyumlu olmasıyla beraber en önemli kıstas, kent nüfusunun 50.000'den az olması gerekmektedir. Kentlerin, Cittaslow Kentler Birliği'ne üye olabilmeleri için 7 başlık altında 72 kritere uygun şartları taşımaları gerekmektedir. Bu başlıklar; 1) Enerji ve Çevre Politikaları, 2) Alt Yapı Politikaları, 3) Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları, 4) Tarım, Turizm, Esnaf ve Zanaatkârlara Dair Politikalar, 5) Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar, 6) Sosyal Uyum, 7) Ortaklıklardır.

2009 yılında, Türkiye'de İzmir Seferihisar ilçesi Cittaslow Birliği'ne üye olmaya hak kazanmıştır. Yapılan uygulamalarla adını duyurmaya çalışan Seferihisar ilçesi, diğer ilçelere örnek olarak bu akımın yayılmasına sebep olmuştur. Ülkemizde sakin kent sayısı 17'ye kadar yükselmiştir. Bunların içinde tez konusuna gerekçe oluşturan Tirebolu ilçesi 2013 yılında, Sakin Kent ünvanı almak için resmi başvuruda bulunmuş olup başvurusu henüz kabul edilmemiştir. İlçe belediyesi bu konu hakkında çalışmalara devam etmektedir.

Giresun iline bağlı olan Tirebolu ilçesi, Doğu Karadeniz sahil otoyolunun ilçe merkezine girmeden tünelle geçmesi sonucu doğal kıyı koridorunun korunuyor olması nedeniyle doğal güzelliğini hala muhafaza edebilen ender yerleşim yerlerinden biridir. Şehir içinden geçen ve ana şehir geçiş yoluna alternatif ve restore edilen tarihi yol, nostaljik özelliği ile halen kullanılmaktadır. Her geçen gün tarihi ve kültürel dokusu bozulan şehirlerin arttığı ülkemizde, Tirebolu bu sürecin dışında kalmaya çalışarak, zengin tarihi ve tarihten gelen özelliklerini koruyarak hem rekreasyonel hem de kültürel değerler açısından diğer ilçelere göre daha zengin bir ilçe olarak görülmektedir. Şehir içinde zaman zaman restorasyonu yapılan çok sayıda tarihi çeşmeler bulunmaktadır. Bu çeşmeler yıllara meydan okur vaziyette, eski kesme taş yapılarıyla geçmiş zamanlarda mahallelerin su ihtiyaçlarını karşılamışlar ve halen de aynı görevlerini yerlerine getirmektedirler.

Tirebolu kent yerleşiminin engebeli bir arazi yapısına ve farklı yüksekliklerde bulunan topoğrafik eşiklere sahip olması nedeniyle dikey yönde sirkülasyonu mümkün kılan rampalarla birlikte aynı zamanda kentin farklı mahallelerinde çok sayıda taş

merdiven bulunmaktadır. Bunlar zaman zaman restorasyon çalışmaları ile korunmuş olup yine bazı semtlerde taş basamaklı merdivenler yapılmıştır. Bu özelliği ile Tirebolu bir "Merdivenler Şehri" olarak bilinir ve bu durum Tirebolu için farklı bir önem arz eder. Bu merdivenler dik olarak şehri deniz kenarından en tepe noktaya bağlayarak, şehrin tepelerinden itibaren ilginç panoramaları ve silüetleri kente kazandırmakla kalmaz beraberinde turizm ve tanıtım adına da önemli doğal bir zenginlik olarak işlev görür. Kültürel yemekleri yönünden de zengin bir mutfığa sahip olan Tirebolu, farklı ve çeşitli lezzetleri bünyesinde barındırmaktadır.

Tirebolu Belediyesi ilçeye birçok hizmet vermektedir. Belediye kalitesiz yakıtların havayı kirletmesini önlemek amacıyla "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği", "Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği" ve "Sanayiden Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği" çerçevesinde çalışmalar yaparak çevre politikalarını geliştirmeye çalışmıştır. Tirebolu plajlarına "Mavi Bayrak Statüsü" kazandırmak için çalışmalara başlamıştır. Katı atıklar konusunda da, katı atıkların geri dönüşüme kazandırılması amacıyla kâğıt, plastik ve camların ayrıştırılması için geri dönüşüm kafesleri temin edilerek ilçede çeşitli yerlere konulmuştur.

Tüm bu yapılan çalışmalara rağmen ilçede yapılması gereken eksiklikler de bulunmaktadır. İnsanların denize rahat bir şekilde ulaşabildiği ilçede, kıyısal alan kirliliği ile kıyılardaki rekreasyonel ve turizme dönük donanım eksikliği giderilmesi gereken eksikliklerdir. Kıyı kenti olarak bilinen Tirebolu sahili, peyzaj düzenlemeleri (aydınlama çalışmaları, yürüyüş ve bisiklet yolları) ve diğer etkinlikler (spor alanları ve çocuk parkları) bakımından istenilen seviyede henüz değildir. Yeşil doğası ve mavi denizi yanında Tirebolu kentini temsil eden önemli karakteristiklerin (su samurlarının yaşam alanı olması, Tirebolu bezi vb.) varlığı göz önüne alındığında özellikle bu değerlerin tanıtımı yanında koruma ile üretime ve pazarlamaya dönük çalışmaların/yapılanmaların da eş zamanlı olarak yürütülmesi gerekmektedir. Tarihsel değer taşıyan yapı ve alanlara yönelik yerelde başlayacak olan bilinçlilik, zamanla kentin tüm doğal ve kültürel karakteristiklerini de kapsayacak bir kimlik kazanarak kentin tanınırlığında önemli bir rol oynayacaktır.

Bu tez çalışması kapsamında, Tirebolu ilçesi ve çevresine yönelik doğal ve kültürel veri tabanları incelenmiş, yerel yönetimler tarafından Sakin Kentler Birliği'ne üyelik için gerekli olan ve yerine getirilmesi gereken kriterler ile ilgili değerlendirmeler yapılmış olup Tirebolu ilçesi Belediyesi'nin şimdiye dek ortaya koyduğu çalışma ve hazırlığın henüz Cittaslow Üyeliği için gerekli kriterleri ve kıstasları karşılamadığı görülmüştür.

6. ÖNERİLER

Cittaslow olgusu, bir “kent biliçlilik” hareketi ve kentin tüm bileşenlerinin sorgulandığı ve yaşayanlar açısından da kendileriyle yüzleşmeleri ve oto-kritik yapmalarını gerektiren bir felsefi yaklaşımdır. Aynı zamanda çok boyutlu ve disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alınması gereken bir konudur. Yaşadığımız yüzyılda insanı var eden tüm değerlerin, sosyal-ekolojik ve ekonomik parametrelerle yeniden değerlendirildiği bir skaladır. Kısacası Cittaslow hareketi, aslında tüm ekonomik hareketliliğin, sosyal yapının ve ekolojik veri tabanının yaşayanlar açısından bilimsel ölçütlerle değerlendirildiği bir değer ölçөгüdür. Uzun soluklu gayretlerin sonucu olacak olan tüm bu çalışmaların odak noktası “insan”dır ve aynı zamanda rasyonel bir yaşamın ipuçları olarak hayatımızın her safhasında yer almaktadırlar. Bu uğurda yapılması gerekenler vardır. Bunlar;

- 1) Cittaslow felsefesini daha iyi anlayabilmek için kent konseylerinde, bilgilendirme toplantılarında, bilimsel amaçlı oturumlarda, tartışarak yöre halkının öncelikle bilgilendirilmesi ve devamında bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- 2) İlçede dış ve iç turistlere yönelik farklı sosyal araştırma teknikleri kullanılarak elde edilen verilerin yerel yönetimler tarafından dikkate alınmak suretiyle gereken düzenlemeler ve iyileştirici tedbirler almada önemli referanslar olarak dikkate alınmalıdırlar.
- 3) İlçede Cittaslow kavramını marka veya reklam olma isteğinden çıkarıp kentin sürdürülebilirliğine yardımcı olacak en önemli itici güç olarak görmek gerekmektedir. Bu amaçla, bu çalışmalara yöre halkının katılım ve katkılarını sağlamak önemsenmelidir.
- 4) Sakin kente uygun olan alternatif turizm çeşitlerine (ekoturizm,dağ turizimi,olta turizimi...) yönelip kitle turizminden uzaklaşılması gerekmektedir. Bu hedefe ulaşmaya dönük kent ve yakın çevresinde alternatif turizm hareketinin gelişebileceği ve etkinliklerin hayata geçirilebileceği destinasyonlar ve doğal kaynak değerleri ile özellikleri saptanmalıdır.
- 5) Tirebolu'nun bir marka değeri olarak ve Dünyada Önemli Doğa Alanları (ÖDA) statüsü içinde koruma altına alınan su samurlarını Türkiye'nin ve dünyanın gündemine taşıyarak, tanıtımda bir farkındalık yaratılmalıdır.

- 6) Tirebolu'da turizmin geliştirmesi yönünden su samurları ile ilgili çekimler yapılarak belgeseller hazırlanması, CD oluşturulması, denizde su samurlarını gözlemek amacı ile turlar düzenlenmesi çalışmaları yapılabilir. Ancak öncelik, su samurlarının korunmasını garanti altına alınacak koruma tedbirlerinin bir an önce hayata geçirilmesine çalışılmak olmalıdır.
- 7) Tirebolu ilçesine ait bütün doğal ve kültürel değerlere ait verileri ortaya koymaya yönelik uzmanların ileriye dönük planlamalar yapması gerekmekte olup yapılan tüm bu planlama çalışmaları, yerel halkla ve paydaşlarla paylaşılmalı ve onların görüşlerini alacak bir formülasyona gidilmesi gerekmektedir.
- 8) Alanda somut kültürel mirasa ve tarihi eserlere yönelik restorasyon çalışmaları aslına uygun olarak büyük bir titizlikle yapılmalıdır. Tirebolu Hamamı, Osmanlı Dönemi yapısı olarak tescillenmiş ve hamam olarak faal olan Giresun'daki tek hamam olup mekan için restorasyon çalışması yapılarak ilçe turizmine kazandırılmalıdır.
- 9) Doğal koy ve plajları koruma altına Mavi Bayrak statüsüne sahip temiz alanlara dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu plajlar Yılgın Plajı, Kaynarca Plajı ve Merkez Plajıdır.
- 10) Kent kimlik bileşenleri olarak kente estetik değer kazandıran kent mobilyaları, büyük bir titizlikle kentin sahip olduğu karakteristiklerle aykırılıklar sergilemeden tasarlanmalıdır. Şehir için mobilyaları ve donatı elamanlarının özellikle insanların yoğun olduğu bölgelerde sayılarının artırılması gerekmektedir. Kent içinde aydınlatma elemanları yetersiz olup sayılarının artırılması gerekmektedir. Şehir içinde turistleri yönlendirecek tabela, broşür, bölgeye ait harita yerel yönetimler tarafından oluşturulması gerekmektedir.
- 11) Kıyı kesimde rekreatif kullanımlar açısından uygun ve doğaya aykırı olmayan yeni rekreasyonel alanlar için projeler geliştirmesi gerekmektedir.
- 12) İlçeye gelecek olan turistlere yönelik konaklama tesislerinde hizmet verecek hizmet görevlilerinin birer turizm formeni-ajanı olarak hizmet vermelerine yönelik eğitim almaları sağlanmalıdır.
- 13) Yenilenebilir enerji konusunda ilçe halkı bilinçlendirilerek bilgi altyapısına sahip olmaları sağlanmalıdır.

- 14) Yöreye özgü olan Tirebolu bezinin bir marka değeri olarak tanıtılması yanında bu bezin üretimine yönelik dokuma ve üretim tezgahları kurulabilir. Bu durum, Tirebolu ilçesinde bulunan kadınların ekonomikleştirilmesine yönelik yeni iş istihdamı konusunda desteklenip markalaşma yolunda adımlar atılmasına vesile olabilir.
- 15) Tirebolu çayı ve fıncığı ile dünya çapında ihracat konusunda aracısız bir şekilde satış yapmak için projeler geliştirebilir.
- 16) Tirebolu kent bütünü için kentin açık alan sistemine yönelik projeksiyonların ve çalışmaların yapılması gerekli olup yapılı çevrenin de birlikte değerlendirilmesini gerekli kılan yeni bir süreç ele alınarak öncelikle kentin master planı yapılmalıdır. Master planla bütünleşik olarak yeşil alt yapı planı, ulaşım planları yanı sıra koruma ağırlıklı imar planları yapılmalıdır.
- 17) Kentin yeşil ağ sistemini geliştirmeye yönelik kent ormanı, kent yeşil kuşak projeleri, oyun adaları ve spor alanları gibi rekreasyonel olanaklar yaratılmalı ve toplumun her kesimine yönelik şekilde (yaşlılar, engelliler, çocuklar) ele alınmalıdır.
- 18) İlçe içinde bulunan mevcut bisiklet yolu koridoru, master plan kapsamında yeniden ele alınarak bisiklet sirkülasyonu yeşil bir koridor boyunca yeşil yol konsepti içinde ele alınmalıdır.
- 19) Turistlerin ve yöre halkının, yıl boyu iklimlendirilmiş ortamlarda (yazın güneşten ve kışın yağmur ve kardan koruyacak uygulamalar) bulunmalarını sağlayacak bitkisel ve yapısal (korunaklı yarı kapalı üniteler) elemanların kentin uygun alanlarında tasarlanması gerekmektedir.
- 20) Yerel yönetimin, yöre halkının üretimini yaptığı tarımsal ürünleri ve mahsulleri satacağı organik pazar yerlerini kurarak üreticilere bu alanı tahsis etmesi gerekmektedir.
- 21) İlçe kıyı bandındaki doğal güzelliklerin rekreatif ve turistik amaçlı korunması yanında kent kırsalındaki mezra ve yayla yerleşimlerinin doğal güzelliklerini koruyacak önlemleri alarak bu alanlardaki yapılaşma tehdidinin önünü alacak koruma tedbirlerini bir an önce hayata geçirecek düzenlemeleri hazırlamak ve bu alanların rekreatif ve turistik çekiciliğini ön plana çıkaracak ve halkı, turistleri buralara çekecek düzenlemelerle birlikte tanıtıma yönelik çalışmalar da yapmak gerekmektedir.

- 22) Çeşitli etkinlikler düzenleyerek bu etkinlikleri gelenekselleştirip yöre halkının bu etkinlikleri benimsemeleri ve etkinliklere katılmaları yönünde çalışmalar yaparak kentin tanınırlığı adına ve kentin cazibe merkezi olması yolunda adımlar atılması gerekmektedir.
- 23) Yerel Yönetimler, çevre koruma konularında halkın bilinçlendirilmesini sağlayacak bir takım toplantılar ve söyleşiler düzenlemenin ötesinde yerel halk, okullar ve kamu kurum ve kuruluşlarla birlikte projeler yaparak geleceğe dönük eylemlerde bulunmaları gerekmektedir.
- 24) Tirebolu'ya ait geri dönüşüm tesisi alanı inşa edilmesi gerekmektedir. Böylece sıfır atık projesine de katkı sağlayarak diğer kentlere örnek olunacaktır.
- 25) İlçede aydınlatma sistemi, genel aydınlatma yönetmeliğine uygun şekilde olmadığı için ışık kirliliğinin en aza indirilmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- 26) Belediye kendi sorumluluğundaki peyzaj alanlarındaki bitkilerde, ilaçlama konusunda zararlılara karşı bitkisel menşeli ilaçları kullanarak biyo-çeşitliliğin zarar görmemesine özen göstermelidir. Bunun ilçe genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar içinde bulunulması gerekmektedir.
- 27) Yerel yönetimler, tarım ilçe müdürlükleriyle birlikte ilçede tarım ürünlerinin genlerinin korunması ve çoğaltılması konusunda, halkın bilinçlendirilmesine dönük toplantılar ve sempozyumların organize edilmesini üstlenebilir. Unutulmaya yüz tutmuş elma, armut gibi meyvalarla pekmez yapımı eski gelenek olarak yeniden canlandırılabilir. Tüm geleneksel tarım metotlarının uygulandığı turistik köy işletmeciliğinin de geliştirildiği eko-köy, eko-kent modeli uygulaması tarımsal turizm kapsamında ele alınabilir.
- 28) Ulaşılabilirlik açısından özellikle kent merkezine yakın bölgelerde alternatif ulaşım olanaklılığını hayata geçirecek bir biçimde ve turizme katkı sağlayacak şekilde at, fayton ve özellikle golf arabaları, tarihi alan gezilerinde rehberlik hizmetlerinde kullanılabilir.
- 29) Tirebolu ilçesine ait olan tarihi merdivenler yanında engelli insanlara ve yaşlı insanlara yönelik çalışmalar yapılarak daha sağlıklı ve tehlike arz etmeyen "herkes için tasarım" anlayışı ile yürüyüş yollarının yapılması gerekmektedir.

Cittaslow (sakin Kent) Birliği'ne üyelik için yerine getirilmesi gereken kriterleri karşılamaya dönük olarak öncelikle yerel yönetimin halkı bilinçlendirip herkesin aynı

düşünce ile hareket ettiği ve halka düşen sorumlulukların bilincinde olduğu bir sistemi tesis etmekle işe başlamalıdır. Bu süreç ancak bu şekilde başarılı bir şekilde yönetilebilir.

7.KAYNAKLAR

- Avcıkurt, C., 1997. Avrupa Birliği İle Bütünleşme Sürecinde Türk Turizmi Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Yayımlanmamış Doktora Tezi, BAÜ, Sos. Bil. Enstitüsü, Balıkesir
- Bal, H.,2008. Kent Sosyolojisi, Fakülte Yayınları,5, Isparta
- Başaran, İ.,2007. Sağlık kentler kavramının gelişiminde sağlıklı kentler projesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9,3, 207- 229.
- Barber B., 2003. McWorld'e Karşı Cihad, Eser Birey (çev), Cep Kitapları, İstanbul.
- Beyhan, Ş. G., 2004. Kültürel Süreklilik ve Çağdaş Gereksinmeler Bağlamında Sürdürülebilir Turizm ve Kimlik Kavramsal Modeli: Pamukkale Modeli, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. 35-72.
- Campbell, S., 1996. Green cities, growing cities, just cities?: Urban planning and the contradictions of sustainable development. Journal of the American Planning Association, 62,3, 296-312.
- Dall'galioi S., Nazzaruolo, A. ve Zago, M., 2011. Guide Lines For The Development of The Slow Tourism Project, 22.
- Demirsoy A. , 1996. Çevre Koruma Genel Md., Proje Çalışması,
- Gardner, N. 2009.“A manifesto for slowtravel”, Hidden Europe Magazine, 25, 10–14
- Giresun Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü.2018 yıl verileri arşivi
- Honore, C., 2008. YAVAŞ! Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi, (Çev: Esen Gür), Alfa Yayınları, İstanbul.
- İşbir, E., 1982. Kentleşme Metropolitan Alan ve Yönetimi; AİTİA yayını; Ankara,s. 8-9.
- İncedayı, D., 2007, “Sürdürülebilirliğin Kültürel Boyutu [Elektronik Hali].”, Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 51, Dosya 05, Sürdürülebilirlik: Kent ve Mimarlık, 30-36.
- Johson, D., 2002. “Environmentally Sustainable Cruise Tourism: A Reality Check”, Marine Policy, 261-270, Elsevier Science Ltd.
- Keleş, R., 1993. Kentleşme ve Konut Politikası; İmge Kitabevi; Ankara, 62-63.

- Kernel, P.,2005. "Creating And Implementing A Model For Sustainable Development In Tourism Enterprises" Journal Cleaner Production, pp. 151- 164, Elsevier Science Ltd.
- Knox, P., L., 2005. "Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World", Journal of Urban Design,10,1, 1-11
- Lumsdon, L. M. and McGrath, P., 2011. Developing a conceptual framework for slow travel: A grounded theory approach. Journal of Sustainable Tourism, 19,3, 265-279.
- Mayer, H. ve Knox, P. L., 2006. "Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World, Journal of Urban Affairs, 28 ,4, 321-334.
- Onions, C.T.(Ed),1964. The Shorter Oxford English Dictionary, Oxford:Clarendon press
- Oliver De S.,2011. Agroecology UN Report,
- Özbilen, A., 1991. Kent İçi Açık Alanlar ve Dağılımı, Tarihi Eserler ve Gelişen YeniYapılaşma, Trabzon Kenti Bir Uygulama Örneği, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayınları, Trabzon.
- Özlüer, Fevzi, 2007. "Sürdürülebilir Kalkınma Ekonomi Politii"
- Petrini C., McCuaig, W. ve Waters, A.,2003, Slow Food: The Case for Taste, Columbia University Press, New York.
- Radstrom, S., 2011. "A Place-Sustaining Framework for Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow", Italian Journal of Planning Practice, 1,1, 90-113
- Holton R., J., 1999. Çev: KELEŞ, Ruşen. Kentler, kapitalizm ve uygarlık. İmge.
- Swarbrooke, J.,1999.Sustainable Tourism Management (2nd Edition),Usa: Cabl Publishing s.14
- Satterthwaite, D.,1997. Sustainable cities or cities that contribute to sustainable development?. *Urban Studies*, 34, 10, 1667–1691.
- Schnider, S.,2008. Good, Clean, Fair: The Rhetoric of the Slow Food Movement
- Sezal, İ.,1992. Şehirleşme, Ağaç Yayıncılık, İstanbul
- Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş.,2011. Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Sümer, F. 1993. Eski Türklerde Şehircilik, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Vakfı Yayınları, VII Dizi, Ankara.

Slow Travel Features, 2014. Promoting Slovenia,

Sustainable Tourism Management (2nd Edition),Usa: Cabl Publishing s.14

Tekeli, İ., 1996. “Sürdürülebilirlik Kavramı Üzerinde İrdemeler”, Cevat Geray'a Armağan, Ankara: Mülkiyeliler Birliği.

Weber, M., 2000. Şehir Modern Kentin oluşumu (Çev: Musa Ceylan) ,Bakış Yayınları, İstanbul.

World Commission on Environment and Development, 1987.*Our Common Future* (Ortak Geleceğimiz), Oxford University Press.

WTO, 2005. Making Tourism More Sustainable. A Guide for Policy Makers, Division of Technology, Industry and Economics, France.

Yalçın, Ercoşkun, Ö. ,2005. “İmar Planları Yerine Sürdürülebilir Kent Planları”,Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 18, 3, 529- 544

Yazar, K. H.,2006. Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yurtseven, H.R., vd. ,2010. Yavaş Hareketi, Detay Yayıncılık, Ankara.

URL-1,https://www.designingbuildings.co.uk/wiki/Towards_an_urban_renaissance. 1 Mart 2019

URL-2,<http://www.idemahaber.com/sayilarla-kentlesme-dunya-nufusu-bir-araya-gelior>. 1 Mart 2019

URL-3,<https://yerelyonetimblog.com/2017/03/15/turkiyede-kentsel-politika-ve-konut-politikasi/>.3Mart 2019

URL-4, <https://cittaslowturkiye.org/gastronomi-kongresi>. 3 Mart 2019

URL-5, <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar>. 2 Ocak 2019

URL-6,<https://www.maconga.org/listings/mcdonalds-on-ocmulgee-east-blvd/3954>. 16 Ocak 2019

URL-7,<https://www.treehugger.com/culture/seven-slow-movements-and-memes-that-can-change-our-lives.html>. 12 Kasım 2019

URL-8,http://content.time.com/time/specials/2007/time100walkup/article/0,28804,161030_1610841_1609888,00.html.14 Şubat 2019

- URL-9,<http://apelasyon.com/Yazi/715-iyi-temiz-ve-adil-gida-slow-food->. 14 Şubat 2019
- URL-10,https://www.slowfood.com/wp-content/uploads/2016/04/04_Toprak-Ana.pdf. 14 Şubat 2019
- URL-11,<https://slowfoodgenclik.files.wordpress.com/2009/12/terramadrelogo.jpg>.14 Şubat 2019
- URL-12,<https://tourism.boun.edu.tr/tr/content/dr-burcin-hatipoglu-terra-madre-etkinligine-slow-food-delegesi-olarak-secildi-ve-torino>. 12 Kasım 2019
- URL-13, <https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>. 12 Kasım 2019
- URL-14,<https://twitter.com/cittaslowgerze>. 12 Kasım 2019
- URL-15,http://giresun.ormansu.gov.tr/Giresun/Files/MCK_Kararlari/Giresun%20Do%C4%9Fa%20Turizmi%20Master%20Plan%C4%B1.pdf.12 Kasım 2019
- URL-16,https://www.google.com/search?q=karatavuk&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjXopaLi8jhAhWl3eAKHZLQCvIQ_AUIDigB&biw=1920&bih=969#imgrc=zkWYD9uRmMw-FM.12 Kasım 2019
- URL-17,<https://kus.gen.tr/su-cullugu/>. 3Mart 2019
- URL-18,<https://pixers.com.tr/posterler/su-samuru-59896629>. 3Mart 2019
- URL-19,https://www.nufusu.com/ilce/tirebolu_giresun-nufusu. 3Mart 2019
- URL-20,<http://www.tirebolu.bel.tr/tarihce>. 3Mart 2019
- URL-21,<http://ozhanoturk.com/2018/01/10/tirebolu-tarihi-giresun/>. 12 Kasım 2019
- URL-22,<http://www.tirebolu.bel.tr/tirebolu>. 12 Kasım 2019
- URL-23,<https://haritane.com/giresun-tirebolu-haritasi-2401/>. 12 Kasım 2019
- URL-24,<https://deskgram.net/explore/tags/Olucakyaylas%C4%B1>.12 Kasım 2019
- URL-25,<https://turistikyerler.com/giresunda-gorulmesi-gereken-yerler/-farkli-lezzetler/-festivaller/>. 12 Kasım 2019
- URL-26,<http://elli7.net/~t61haber/news.php?readmore=4070>. 14 Şubat 2019
- URL-27,<https://www.botanikmarket.org/Kokulu-Siyah-Uzum-Izabella-Tatli-30-50-cm,PR-35.html>. 14 Şubat 2019
- URL-28 ,<https://www.dogalmantarlar.com/tirmit-mantari-ve-ozellikleri/>. 14 Şubat 2019

URL-29,https://www.google.com/search?q=MENEVCEN&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjNn3G1NvhAhVHaVAKHRx8BiYQ_AUIDigB&biw=1920&bih=969#imgrc=oGCBw8ocA7HpDM. 14 Şubat 2019

URL-30,<https://www.tadindaseyahat.com/giresunun-vejeteryan-agirlikli-lezzetleri/beyaz-kiraz-tuzlamasi/>. 14 Şubat 2019

URL-31,https://www.google.com/search?biw=1920&bih=969&tbm=isch&sa=1&ei=V3q5XNn_PIWP1fAPt9O7iAE&q=taflan+tuzlusu&oq=TAFLAN+TUZ&gs_l=img.1.1.0I3.1253450.1256008..1257984...0.0..0.123.1092.3j7.....0....1..gws-wiz-img.....0..0i67j0i24.NB4jAOhzomA#imgrc=259bSgj-mhQTPM:.14 Şubat 2019

URL-32,<https://tr.foursquare.com/v/tirebolu-pide/514d88cee4b0919409fe24a0>.3Mart 2019

ÖZGEÇMİŞ

16.01.1990 tarihinde Ankara'da doğdu. İlkokulu Özel Ceceli İlköğretimokulu, liseyi Ankara Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Üniversiteyi Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde okudu. 2013 yılında K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde Yüksek Lisans Öğrenimine devam etti.2015 yılından beri Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Park ve Bahçeler Daire Başkanlığında peyzaj mimarı olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk sahibi. İngilizce bilmektedir.

